

Mendelova univerzita v Brně
Zahradnická fakulta v Lednici

Zahrady zakládané umělci a jejich specifika
bakalářská práce

Vedoucí práce
Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D.

Vypracovala
Radka Kršková

Brno 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Radka Kršková**

Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura

Obor: Zahradní a krajinářská architektura

Název tématu: **Zahrady zakládáné umělci a jejich specifika**

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte různorodou literaturu a další zdroje. Stanovte metodiku práce, hledejte tvůrčí osobnosti, kterými se budete zabývat.
2. Vypracujte literární část, která může začínat tvorbou a dílem vybraných osobností historických (W. Kent, I. Noguchi, J. Sudek, K. Čapek), ale těžiště práce by mělo být ve zkoumání zahrad současných. Součástí práce bude jejich dokumentace, analýza, snaha postihnout skrze kvalitní fotodokumentaci či skici či jiné záznamy jejich charakter (Genia loci?) a analýzu využitých kompozičních prvků a principů. Vynechány by neměly být ani širší souvislosti dotýkající se autora zahrady (autorská tvorba, její vývoj, způsob života ... hledat, co vše se v zahradě odráží). Co nejvíce zahrad by mělo být navštíveno a zkoumáno in situ.
3. Pokuste se charakterizovat, v čem spočívá specifikum pohledu jednotlivých umělců na zahradní umění. Jak jejich ostatní umělecké aktivity, kterými se zabývali (malířství, sochařství, fotografie) ovlivnily tvorbu zahrad?
4. Zvolte modelový objekt chátrající zahrady, která byla původně vytvořená umělcem, a vypracujte studii řešení její podoby v současnosti tak, aby byla zachována její podstata, atmosféra i obsah.
5. Vyhodnoťte zjištěné poznatky a formulujte vlastní inspirativní závěry.

Rozsah práce: 40 stran textu + grafické přílohy studie

Seznam odborné literatury:

1. TORRES, A. M. – SADAQ, S. *Isamu Noguchi : a study of space*. 1. vyd. New York: Monacelli Press, 2000. 323 s. ISBN 1-58093-047-6.
2. JOURDAIN, M. *The Work of William Kent : Artist, Painter, Designer and Landscape Gardener*. 1. vyd. London: Country Life Ltd., 1948. 14 s.
3. ČAPEK, K. *Kalendář (Jak je rok dlouhý) : Zahradníkovo rok*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1959. 271 s. Čapek, Karel a Čapek, Josef: Dílo.
4. BROWN, J. *The Modern Garden*. London: 2001. 223 s. ISBN 0-500-28321-4.
5. *Topos : the international review of landscape architecture and urban design*. ISSN 0942-752X.
6. KRÁTKÁ ADÁMKOVÁ, B. *Současná rodinná zahrada v České republice – trend nebo tradice?*. In *Trendy a tradice 2008*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008, s. 51–62. ISBN 978-80-7399-510-2.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2014

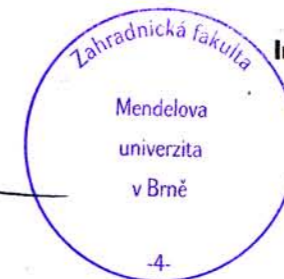
L. S.


Radka Kršková
Autorka práce


Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D.
Vedoucí práce


prof. Ing. Jiří Damec, CSc.
Vedoucí ústavu


doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU



Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci na téma

Zahrada zakládané umělci a jejich specifika

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem inspirujícím, trpělivým, laskavým a chápavým kolem mě. Dále děkuji Ing. Barbaře Krátké Adámkové, Ph.D. za její přístup, motivaci a radost vzdělávat se v tomhle oboru. Děkuji.

Citát

Není třeba věřit tomu, co umělec říká.
Věřte tomu, co dělá.
Jedině na tom záleží.

N.N.

OBSAH

1. ÚVOD 7	10. SUMMARY 71
2. CÍL PRÁCE 7	11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ 72
3. METODIKA PRÁCE 8	12. SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ A TABULEK 73
3.1 VYMEZENÍ POJMŮ 9	
4. LITERÁRNÍ ČÁST 10	
4.1 VYBRANÉ PŘÍKLADY UMĚLCŮ MAJÍCÍ VZTAH K ZAHRADNÍ ARCHITEKTUŘE V MINULOSTI 10	
4.2 ZAHRANIČNÍ UMĚLCI V MINULOSTI 10	
4.2.1 CHRISTO A JEANNE-CLAUDE 10	
4.2.2 CLAUDE MONET 11	
4.2.3 ISAMU NOGUCHI 12	
4.2.4 NIKI DE SAINT PHALLE 13	
4.2.5 ROBERTO BURLE MARX 14	
4.3 ČEŠTÍ UMĚLCI V MINULOSTI 15	
4.3.1 JOSEF SUDEK 15	
4.3.2 KAREL ČAPEK 16	
5. PRAKTICKÁ ČÁST 17	
5.1 ČEŠTÍ UMĚLCI V SOUČASNOSTI 17	
5.1.1 VLADIMÍR KOKOLIA 17	
5.1.2 JAN PFEIFFER 19	
5.1.3 JIŘÍ MATĚJŮ 21	
5.1.4 VÁCLAV GIRSA 23	
5.1.5 JAN MERTA 25	
5.1.6 RICHARD LOSKOT 27	
5.1.7 KURT GEBAUER 29	
5.1.8 ZDENĚK HŮLA 31	
5.1.9 ALENA FOUSTKOVÁ 33	
5.1.10 SAM SRÁČ 35	
5.1.11 ALEŠ HNÍZDIL 37	
5.1.12 MARTIN JANÍČEK 39	
5.1.13 JAN FABIÁN 41	
5.1.14 PAVEL STEREC 43	
5.1.15 JAN KARPÍŠEK 45	
5.1.16 JOLANA HAVELKOVÁ 47	
6. STUDIE ŘEŠENÍ MODELOVÉHO OBJEKTU 50	
6.1 ANALÝZA MODELOVÉHO ÚZEMÍ 50	
6.2 POPIS NÁVRHU 61	
7. DISKUSE 69	
8. ZÁVĚR 69	
9. SOUHRN 71	

1. ÚVOD

„Umělecká tvorba je ve své podstatě určitou hodnotou lidského života. Hodnotou tím cennější, čím opravdověji vyjadřuje celého člověka. Tím však je už také ohraničen rozsah možností tvůrčí činnosti, která vázána na život svého tvůrce, sdílí všechny kladné i stinné stránky osudu.

Proč a jak člověk tvoří, je problém psychologicky pozoruhodný a stále životný.

Tvůrčí psychologie je pouze výsekem lidské psychologie. Proč člověk tvoří, je otázka stejně důležitá jako to, proč pracuje, proč žije. Dnes se o tom arciť nepochybuje, že práce je pro člověka vitální nenutností. Je proň nutností fyziologickou, ale je proň také zajištěním duševní rovnováhy, prostředkem, kterým se uskutečňují jeho touhy a životní ideály. Je to konec konců kategorický imperativ bytostného zdraví i duševního života.

Tvůrčí činností je u člověka determinována nejen psychologicky, ale přímo biologicky.

Proč umělec tvoří?

Na tuto otázku dal odpověď stejně prostou jako hluboce lidskou a závaznou ve jménu všech *Romain Rolland*.

„Proč píšší?“

„Protože nemohu nepsat. Protože i kdybych nepsal na papír, psal bych v duchu, abych si zjednal jasno. Protože psaní je způsob myšlení nahlas a jednání. Protože psát znamená pro mne dýchat, znamená žít. Každý z nás dýchá plicemi, které mu byly dány“

Tato formulace především fyziologicky odůvodněná, vyjadřuje asi nejlépe nutnost, vnitřní podmíněnost tvůrčí práce: touhu a pud osobnosti, ono tajemné, proč pracuje, proč se vydává, proč pracuje tím způsobem a ne jinak. To je ona vitální opravdovost umělecká, za níž svým životním zápasem, svou vírou i svou skepsí stojí celý člověk.

Umělecká tvorba má mnoho podobných znaků s jinými druhy fyzické a duševní práce. Našlo by se mnoho vztahů v různých oborech lidské činnosti. Jako tam, i při uměleckém tvoření možno hledati, které prvky se více uplatnily, zda intelektuální, ideové či afektivní, citové. V umělecké tvorbě však proniká často už na první pohled to, co nelze napodobiti, nač není formule, co nespádá pod žádné schema, co nenajde dlouho, někdy ani za celé věky analogie. Umělecké tvoření nese v sobě proto vyšší posvěcení, že je často jedinečné a že není opakovatelné ani obsahem ani tvarem. Je to anticipace dosavadního, která vyvolá u druhého citovou resonanci, ale nikdy prožitek stejné kvality. Dokonce ani sám umělec nedovede často znovu vyvolat týž duševní stav, v němž tvořil. Nevýslovná cena uměleckého tvoření tkví v tom, že v údobí tvůrčího, citového a duševního rozpoložení je umělec docela svůj, je nejvlastnější, je věren sobě samému. V takových stavech si odhaluje lidská duše ryzí pravdu, pohrdajíc hmotností všedního života, pohrdajíc konvencí, manýrou a frázemi generací. Umělec vydává sebe ve své nejlidštější podstatě, ať je jakákoliv. Tu není hranic, není dobra, není zla, je pouze člověk, jakým jest... Hledání a vyžití sebe sama je smyslem umělecké tvorby. Je to práce, na niž doplácí tvůrčí člověk svou krví, srdcem a mozkiem. Touha jej volá, přesvědčení nutká, člověk musí! Proto ej hnutí duše tak naléhavé a živelné. Jako Faust zvolal ve své pracovně: „To je můj svět!“

Pro tvorbu potřebuje umělec stále nové podněty; v tom tkví jeho síla, vítězství a obrozování života. Opakováním se zeslabuje tvůrčí síla.“ (Kafka, 1935)

Václav Cílek v jednom dokumentárním cyklu řekl: „Je zajímavé, jak k zahradám přicházíme na chuť teprve, až když jsme starší. Možná máme rádi míň adrenalinové sporty, více klidu, možná že si

říkáme jako ti staří alchymisté, že práce s hlínou, že je práce s duší. Anebo to taky souvisí s fenoménem moci. Protože zahradník je něco jako pánbůh, on si může přesazovat květiny, zpočátku to řídí, zpočátku se snaží být skoro až jako šéf a manažer. A teď poznává, že s květinami musí spolupracovat, a tak se ten vztah pomaličku proměňuje. Ze vztahu mocenského a nadřizeného a vztahu lokálního pánaboha ke vztahu splynutí s přírodou.“

Umělec má podobnou roli. Ve své práci má absolutní volnost, je svým způsobem sám nad sebou pánem, a to své chování promítá i do svých myšlenek, tvorby a života. A samozřejmě i do své zahrady. I to je jeho dílo. Bere si z ní inspiraci, rád pozoruje její proměnu, dává jí svou volnost, většinou bez zásadního řádu a omezování. Umělec s ní rád experimentuje.

Zkusme tento rozdíl najít v zahradách českých soudobých umělců. Zkusme sledovat, v čem jsou své, specifické než od zahradního architekta. A jestli mají všechny zkoumané zahrady v sobě něco, co je společně jednotí a spojuje...

2. CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce bylo poznat několik soukromých zahrad, jak rodinného, tak i zahrádkářského charakteru, zakládané a o ně pečující umělci jakéhokoliv zaměření. Najít současné tvůrčí osobnosti, a jejich zahrady, které byly zkoumány. Sledovat jak se autorova tvorba odráží v zahradě, najít jeho vliv a charakteristický přístup k zahradě. Blíže poznat jednotlivé podoby zahrad, jejich kompoziční prvky a principy, spolu s myšlením a citovým vnímáním umělce. Tohle poznání dále zkoumat, dokumentovat, analyzovat a vyhodnotit mezi sebou a poznatky využít pro tvorbu studie.

Charakterizovat jak autorovy umělecké aktivity jakýmkoliv způsobem ovlivnily podobu zahrady. Zkoumat pohled a způsob jednotlivých umělců na zahradní umění. Najít, v čem se zahrady od umělců liší od zahrad zahradních architektů. A posléze najít jestli se jednotlivé zahrady v něčem shodují. Něco, co by je mohlo jednoduše charakterizovat a specifikovat.

Dále pak na vybraném modelovém objektu využít zjištěné poznatky, zachovat hodnotu místa i stávajících prvků, atmosféru a její obsah. Navrhnout podobu s ohledem na její původní stav a využití.

Vyhodnotit zjištěné poznatky a charakterizovat je.

3. METODIKA PRÁCE

V rámci uvědomění si jisté kreativity daného tématu, bude jemně nastíněna historie tvůrčích světových, ale i českých, osobností, kteří se zasloužili o vytvoření buďto své vlastní zahrady, anebo pěstovali zájem o zahradní umění či zahradní architekturu, v rámci literární rešerše. Jednotlivé osobnosti ze zahraničí si autor zvolí sám na základě osobního výběru, své vlastní sympatie a důvodu potřeby seznámení osobností s bližším okolím v rámci oboru zahradní architektury. Čeští zástupci budou vedoucím práce doporučení, a autor výběr nebude měnit. Pravým těžištěm práce budou současní tvůrčí umělci, proto bude historický přehled ukázkou jen těch nejvýznamnějších osobností a jejich práce bude představena jen lehce. Autor se bude nejvíce zaměřovat na zástupce současných českých tvůrčů. Na základě tématu bakalářské práce se nabízí základní otázka, kdo vlastně je umělec. Kvůli vysvětlení pojmů s tímto a souvisejícím, se autor bude zabývat vymezením základních pojmů a ve zkratce danou problematiku přiblíží. Pro získání mnohých informací bude autor čerpat z literárních a internetových zdrojů. Kvůli získání teoretických informací, budou absolvovány návštěvy do Moravsko zemské knihovny v Brně, knihovny Mendlovy univerzity v Brně, knihovny Zahradnické fakulty v Lednici, Národní technická knihovna v Praze a Městská knihovna v Praze.

Ve výzkumné části bude za úkol nejdříve hledat tvůrčí osobnosti, kteří vlastní soukromou zahradu a nějakým způsobem o ní pečují, tudíž splňují jistá kritéria a podmínky výběru. Pátrání bude založeno převážně na elektronické poště v podobě e-mailů, méně pak na osobním náhodném kontaktu či dalším osobním doporučením. Vlastní pátrání bude mít svá úskalí, až autor nakonec nalezne seznam významných českých osobností, ve kterém získá i e-mailové adresy, a tak začnou první úspěšné kontakty a vazby. Na základě vzájemné domluvy bude autor cestovat po celé České republice a navštěvovat každého umělce, který se mu kladně ozve, a jeho soukromou zahradu osobně. Každá jednotlivá zahrada bude podrobena stejným scénářem průzkumu, ve stejných krocích:

- návštěva 15 zahrad na území České republiky od různých autorů různého uměleckého zaměření, různého věku,
- bude provedena společná procházka po zahradě s umělcem, kdy se pomocí vzájemného spontánně vyplynutého rozhovoru autor dozví to nejdůležitější, co mu sám umělec o vlastní zahradě poví, na jisté okruhy dotazů a potřebné informace se autor posléze doptá,
- budou pořízeny autentické fotografie, které budou dokreslovat charakter jednotlivých zahrad,
- poté bude každá zahrada analyzována, budou zkoumána jednotlivá hlediska, které si autor zvolí sám, tj.: majitel zahrady, širší vztahy | okolí zahrady, hranice území, funkce zahrady (každá zahrada bude rozdělena na jednotlivé své dílčí části,
 - část pobytovou - a její funkční plochy jako venkovní posezení, pracovní plocha, ohniště s posezením aj,
 - část krajinářskou - a její funkční plochy jako ovocnářská, listnaté či jehličnaté stromy a keře, květinová,
 - část užitkovou - a její funkční plochy jako zeleninová, bylinková, studna či kompost,

- část honosnou - a její funkční plochy jako výstavní a zastoupení uměleckých děl),
- část reprezentační - a její funkční plochy jako předzahrádky) kompoziční prvky (tj.: terén, vegetace, vodní prvek, drobná stavba | architektura a přírodní živel v podobě ohně), umělecká díla, drobná umělecká díla | zajímavý detail a specifikum (své unikum vystihující prvek pro konkrétní zahradu), včetně základní dispozice objektů

- na základě všech zmíněných informací autor zhotoví přímo na místě jednoduchý půdorysný náčrt zahrady, kde vše potřebné zakreslí,
- pro vytvoření další vrstvy bádání daného specifika zahrad, si autor zvolí 3 stejné otázky, na které se každého umělce, kterého navštíví, dotáže, tj.: otázka č. 1: Co pro Vás zahrada znamená? Otázka č. 2: Váš oblíbený strom, ke kterému máte výjimečný vztah, který je Vám blízký? Otázka č. 3: Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady? Pokud ano | ne, proč?
- na závěr bude provedena fotografie jednotlivého umělce, autor se bude snažit, aby si jednotlivý umělec vybral sám své oblíbené místo vyskytující se na zahradě

Dalším krokem bude pomocí www.cuzk.cz získání přesných rozměrů katastrálních map, na www.geoportal.gov.cz opatření informací o vrstevnicích a jejich hodnotách a na www.google.cz zjištění informací o dispozici a blízkém okolí kolem zahrady. Poté bude provedeno přesné zakreslení terénního průzkumu do předem nachystaného půdorysného podkladu se všemi důležitými náležitostmi. Každý originál situačního schématu bude oskenován a počítačovým programem lehce upraven a doplněn o legendu a další povinné údaje. Terénní záznamy budou sepsány v textu pod nadpisem *Procházka po zahradě s umělcem*, kde jsou zapsány umělcovy živé výpovědi doplněny o autorovy postřehy. Každému umělci věnuje autor 2 stránky textu, kde bude vložena jeho fotka, výstižný medailonek, který v krátkosti představí jeho uměleckou činnost a ukázka 2 fotek pro lepší představu. Vše bude získáno z internetových zdrojů. Dále situace doplněna o několik fotek zahrady. Poté texty získané během terénního průzkumu.

Pro třetí část práce bude autorem sám vybrán modelový objekt, na kterém bude vyhotovena studie soukromé zahrady. K návrhu bude přístupováno s doposavad získanými zkušenostmi opatřenými díky několika návštěvám předchozích zahrad. Při vypracování studie bude zohledněn stávající stav zahrady, v rámci jejího obsahu, funkce a potřeb. Studie bude podložena grafickým materiálem, tj.: situace stávajícího stavu, analýzy, východiska z analýz, situace návrhu, řezpohledy, perspektivy a detaily.

Závěrem práce by mělo vyplynout několik východisek, poznatků a základních charakteristik získaných během terénního průzkumu a následních analýz. Mělo by být jasnější, čím jsou zahrady od umělců specifické, a co je případně pojí mezi sebou, čím se liší od zahrad navrhovaných zahradním architektem. Práce bude vyhotovena na počítači v programech Adobe Photoshop cs5 a Graphisoft Archicad 13.

3.1 Vymezení pojmů

- **umění**, v širším smyslu lze rozumět jako každou tvořivost, která řemeslnou dovedností dosahuje dokonalosti výsledku. V užším smyslu souhrn jednotlivých tvořených děl (výtvarných, literárních, hudebních, v jiné dělení vizuálních, akustických apod.), která jsou specificky uměleckým osvojením světa. Ne ale každá tvořivost umělecká. Co do umění je vřazováno, nebo z něj opět vyřazováno, závisí vždy na dobovém uměleckém vědomí, jehož hodnotná měřítko formuluje mj. i teorie a kritika umění. Umění vznikalo v nejranějších fázích lidského vývoje jako specifická komunikativní praxe lidského bytí, která např. i do výtvarného umění vkládá nejen existenciální otázky, pochopení skutečnosti, ale také její smyslový prožitek, vjem, zkušenost. Předmětem umění je proto obecně člověk a jeho mnohostranné životní zájmy, hmotné a duchovní potřeby, vztah ke kosmu, přírodě, technické a kulturní civilizaci, stejně jako vztah k sobě a vztah k jiným.
- **výtvarné umění**, složené z uměleckých druhů malířství, sochařství, grafiku, kresbu, architekturu a užité umění, tj. umělecké druhy, jejichž výtvořiny jsou předmětné (obraz, socha, stavba), vytvořené materiálem, technikou a nástroji, které těmto jednotlivým uměleckým druhům odpovídají. Specifickým rysem děl těchto uměleckých druhů je, že i jako hmotný objekt trvají. Objektovost díla a jeho obsah jsou přitom vždy totožné, třebaže materiálově a tvarově neměnné dílo je nositelem obsahu, který se historicky proměňuje a je podmiňován ve svých významech, hodnotách, společenských funkcích dobovými uměleckými hledisky. (Baleka, 1997)
- **„umělec**, ve výtvarném umění v užším smyslu tvůrce výtvarného díla (malby, sochy, grafiky, objektu, fetiše, idolu), v širším smyslu v jiných uměních také interpret, např. hudebního díla, přeneseně a velmi volně pak každý, kdo dosahuje řemeslně dokonalého výsledku ve svém oboru. Pojetí umělce je historicky proměnné a závislé na vývojovém stupni společnosti, mj. též uměleckým trhem, osobními svobodami, nezávislostí na dílenské a školní výuce, která zasahuje i do určení umělcova sociálního postavení, do funkcí díla apod. Osobním předpokladem umělce je jeho smyslová citlivost, představivost, schopnost rozpoznat klíčový problém doby, řemeslná zdatnost a předpoklad, aby své poznání, hodnocení a řešení vyslovil uměleckým tvarem. Umělec zpravidla splýval s kouzelníkem, šamanem, knězem, dělba práce a s ní spojená specializace vyhraňovala stále víc společenskou vrstvu, která se uměním zabývala (rodin, v nichž se umělecká práce dělila, utajení praktik, receptur, řemeslných znalostí).“ (Baleka, 1997)
- **„živly**, jejich výtvarná a významová symbolika odráží geometricky, předmětně i v personifikacích prvotní přírodovědné poznání, výklad podstaty bytí, vzniku vesmíru, jeho složení, zrod života a jeho zákonitosti. Zobrazení živlů zaujímá proto ústřední postavení v kosmogonických kosmologických, filozofických, magických, alchymistických aj. představách kultur všech světových kontinentů. Zpravidla jsou živly čtyři – země, vzduch, voda a oheň – a odpovídají třem stavům hmoty, pevnému (země), kapalnému (voda),

plynnému (vzduch) a činiteli, hybné síle (oheň), která vede k proměně jejich skupenství.“ (Baleka, 1997)

4. LITERÁRNÍ ČÁST

4.1 VYBRANÉ PŘÍKLADY UMĚLCŮ MAJÍCÍ VZTAH K ZAHRADNÍ ARCHITEKTUŘE V MINULOSTI

V historii si můžeme povšimnout několika, jak méně, tak více známých osobností, kteří krom své umělecké tvorby, měli zájem o poznání světa zahradnického. V zahradním umění hledali novu inspiraci, útěk, klid, lásku k živým rostlinám, k půdě. Ve většině případů se tahle nová láska objevila až v jejich starším věku. Je to snad způsobené tím, že člověk je klidnější a trpělivější k tomuto oboru? Má v sobě větší pokoru, možnosti a odhodlání k novému poznání? Anebo jen z dlouhé chvíle hledá nové činnosti? Z dnešního pohledu je to určitě přínosná událost, protože tím pádem se nám otevírají nové možnosti v zakládání zahrad, nové přístupy, myšlenky, nápady a vnímání.

4.2 ZAHRANIČNÍ UMĚLCI V MINULOSTI

4.2.1 CHRISTO A JEANNE-CLAUDE

Bulharský umělec Christo Vladimirov Javacheff se narodil 13. června 1935 v Gabrově. Ve stejný den i rok se narodila i jeho spolupracovnice a manželka, francouzská umělkyně Jeanne-Claude Denat de Guillebon, která 18. listopadu 2009 zemřela v New Yorku.

Christo a Jeanne-Claude se setkali v říjnu 1958 a vstoupili do svazku manželského 28. listopadu 1962. V září 1964 Christo a Jeanne-Claude odešli do Spojených států, kde se usadili v New Yorku. Brzy se začali účastnit tamního uměleckého života a balit budovy i krajiny do látky. Užití přírodního prostředí patří do programu land artu, jehož jsou Christo a Jeanne-Claude hlavními představiteli. Pracují společně, specializují se v balení předmětů do látky, jejich díla jsou pak jen krátkodobého trvání a obohacují tedy prostředí jen dočasně. Účinkem díla pak má být samotná kampaň kolem něho, tak zvaný happening, a výsledkem je poté triumfální epická fantazie a pocit sounáležitosti. Christo a Jeanne-Claude svým přístupem k umění nacházejí nový náhled na skutečnost pouhou hrou s prostředím – i když je jejich práce často velmi kontroverzní, oba umělci popírají, že by měla jiný význam než zdůraznit svou pravou podobu a vytvořit „krásnější svět“ v novém pohledu na zažitě krajiny a panoramata. Svými instalacemi rovněž chtějí navodit jakýsi pocit naléhavosti, sami tento pocit popsali takto: „Když vám někdo řekne, abyste se podívali na duhu, také mu nikdy neodpovíte, že se na ni podíváte zítra.“ (http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=121)



Obr. 1: Christo a Jeanne Claude u svého modelu



Obr. 2: Návrh obalení ostrova

Obr. 3: Hotová realizace

4.2.2 CLAUDE MONET

Vlastním jménem Claude Oscar Monet se narodil 14. listopadu 1840 ve francouzské Paříži a zemřel 5. prosince 1926 v Giverny. Monet je známý francouzský impresionistický malíř a grafik. Svou tvorbou dal prvočátky uměleckému směru impresionismus. (http://cs.wikipedia.org/wiki/Claude_Monet)

„Claude Monet byl malířem jasného denního jasu, světla, malířem nebe, sněhu, mraků zrcadlících se ve vodě. Umělec pracující v ateliéru se může uchýlit k akademickým konvencím a svým vlastním manýrám, ale malování pod širým nebem vyžaduje stálou reakci na měnící se atmosféru a světlo.

V roce 1890 díky vylepšené finanční situaci se mu podařilo nejen vytvořit domov pro celou rodinu, ale vybudovat i svůj vlastní pozemský ráj – zahradu v Giverny. Přes sedlácké nepříjemnosti páchané na Moneta, se Monetovi a jeho rodině podařilo přeměnit normandský jablečný sad na zahradu, která se zapsala do dějin. Monet později prohlásil, že prostě jen listoval v zahradnickém katalogu a posílal objednávky, ale to bylo bezpochyby jedno z jeho mnoha velice zdrženlivých vyjádření. Ve skutečnosti investoval do vytváření zahrady rozsáhlé znalosti a trpělivou dřinu a ona se stala úrodným rájem přetékajícím květy. Asrène Alexandre ji popsal takto: „Kamkoliv se člověk obrátí, má u svých nohou, nad hlavou nebo ve výši prsou rybníky, květinové girlandy a kvetoucí živé ploty zároveň divoce rostoucí i pěstované, měnící se s roční dobou a stále se obnovující.“ Zahradu ovládala a utvářela zcela zřetelně síla, kterou Monet projevil též na svých obrazech. Určitě každé rostlině její místo, plánoval a uspořádával, zakládal souběžně záhony podle odrůd a barev. Prosazoval svoji svrchovanost nad přírodou. Vybíral si rostliny a myslel přitom již na náměty pro svoje malby. Komponoval svoje obrazy nejen tím, že zvolil určitý zorný úhel, ale i tím, že od samého začátku sám energicky určoval vzhled přírodního světa. Tak jednoho roku zjara, když mohutný dub, který maloval, nasadil pupeny, Monet, místo, aby změnil svůj obraz, naverboval děti z vesnice, aby na strom vylezly a postaraly se o to, aby druhý den, až začne znovu pracovat, nebyla na dubu vidět ani stopa po zeleni. „Člověk obdivuje malíře a lituje ubohý strom,“ poznamenal anglický malíř Wynford Dewhurst, od něhož tato historka pochází.

Monet v Giverny projevil neklamný smysl pro neobvyklé a exotické. Pěstoval sice také obyčejné květiny jako jiřiny a řeřichy, ale s přibývajícím léty v zahradě čím dál tím víc převládaly bleděmodré vistárie a nachoví kosatce, tuberózy z Mexika, lekníny zářící jako perleť a trsnaté shluky bambusů. Mnohé z těchto rostlin, z nichž některé byly dováženy ze zámoří, se ve Francii pěstovaly teprve krátkou dobu. Nepřekvapuje proto podezření, které k Monetovým neznámým rostlinám chovali sedláci z Giverny. Avšak brzy začaly o zahradu projevovat velký zájem znalecké kruhy v Paříži i v zahraničí. Ještě v současné době dokáže pečlivě udržovaná Monetova zahrada nadchnout řady návštěvníků z celého světa.

Zahrada se stala součástí Monetovy osobnosti a on součástí zahrady. Pronikala do jeho duše a, což bylo pro něj nejdůležitější, do jeho oka. Kamkoliv cestoval, vždy se ve svých dopisech domů ptal na svoje květiny. Za slunných dní byla zahrada životem, ale když se rozpršelo, cítil se tak deprimovaný, že si musel jít lehnout do postele.

Monet však nebyl malířem květin. Již v raném období lze pozorovat, že se nestaral o identifikaci jednotlivých druhů nebo odrůd, a ani později nikdy úzkostlivě nedbal o botanické detaily, i když bylo na jeho plánech možné rozeznat čajové růže, máky a posléze lekníny a vistárie.

Šlo mu o harmonii celku, o celkový dojem. Květiny pro něho byly nositelkami světla a pastvou pro oči. “ (Heinrich, 2004)



Obr. 4: Claude Monet ve svém ateliéru

Obr. 5: Claude Monet na své zahradě, vznešené rosarium

4.2.3 ISAMU NOGUCHI

Isamu Noguchi byl americký sochař, zahradní architekt a designér japonského původu. Narodil se 17. listopadu 1904 v Los Angeles a zemřel 30. prosince 1988 v New Yorku.

V průběhu své umělecké kariéry Noguchi vystřídal mnoho uměleckých stylů a vlivů. Tvůrčí činnosti měl i na divadelním a kostýmovém designu, plánování zahrady, dokonce i na navrhování dětských hřišť a věnoval se také navrhování nábytku a interiéru. I když měl Noguchi poněkud složitou povahu, stal se inspirací pro mnohé mladé sochaře, spolupracoval s celou řadou amerických architektů, choreografů a malířů, se kterými plánoval svoje venkovní projekty, které se zabývaly tím, jak lidé žijí a prospívají v různých prostředích. Byl respektován mnoha významnými umělci, i přesto, že neměl vystudované odborné školy a nepatřil do žádné umělecké skupiny. (http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=243)

Neměl žádné zkušenosti a zaškolení v zahradní architektuře, využíval své intuitivní a umělecké pochopení prostoru pro vytvoření krajiny, což považuje použití velkých soch. Zajímavé je, že Noguchi nazýval veškeré své umění sochou. Vytvářel významná díla, která v sobě zahrnovala akademické a abstraktní sochařství, design, scénografii, design dětských hřišť a krajinnou architekturu. Jeho práce je inovativní a tradičně inspirativní, kombinující jeho pozadí v akademickém sochařství, unikátní moderně estetické, a jeho vliv japonsko-amerických kořenů. Noguchi obhajoval sochařství, aby bylo větší a více univerzální disciplínou, zasluhující umění, které by bylo důležité pro obyčejné lidi. Tyto cíle ho odvádějí od akademického sochařství k monumentálním krajinným projektům. Mezi Noguchiho méně známá díla patří památníky, dětská hřiště a zahrady.

Noguchiho krajina je hlubokým příspěvkem umění a designu. Informuje o celoživotním hledání do formy a její vztah fungovat. Tyto rozsáhlé práce načrtnou meze toho, co je považováno za umění a funkčním objevem. Noguchi propagoval koncept, který je stále kontroverzní. Design, úspěšně integrovat do větší disciplíny umění, stává se pragmatický a inspirativní model pro inovace a tvořivost.

Noguchiho kariéra ukazuje, že návrh veřejného prostoru je ve své podstatě politický a odhaluje ambice a názory projektanta o světě, které jsou vyjádřeny pomocí estetických a funkčních aspektů každého návrhu. Noguchi viděl design krajiny jako způsob, jak sloučit umění a funkci tak, aby byl skutečně demokratický. Kvality obecnosti a neutralita jsou často žádoucí v designu veřejných prostranství, ale tyto volby jsou samy o sobě působící a nakonec politické.

Veřejná prostranství jsou v ideálním případě otevřena všem lidem, bez rozdílu na třídu, rasu nebo ekonomický status. Noguchi vytvořil prostor pro uložení společnosti oslavující umění, svobodu a individualitu. Chtěl, aby lidé zažili sochařství v jejich každodenním životě, a veřejné prostory byly perfektní forum a za tímto účelem si záměrně rozšířil rozsah a definici o umění.

Noguchi věřil, že dětská hřiště, místo napovídání dětem, co mají dělat, se stane místem pro nekonečné průzkumy, příležitosti ke změnám her. Viděl pojem „hry“ jako metaforu pro svobodu a hledání zapojit pozorovatele tím, že poskytne prostor pro neomezenou představivost.

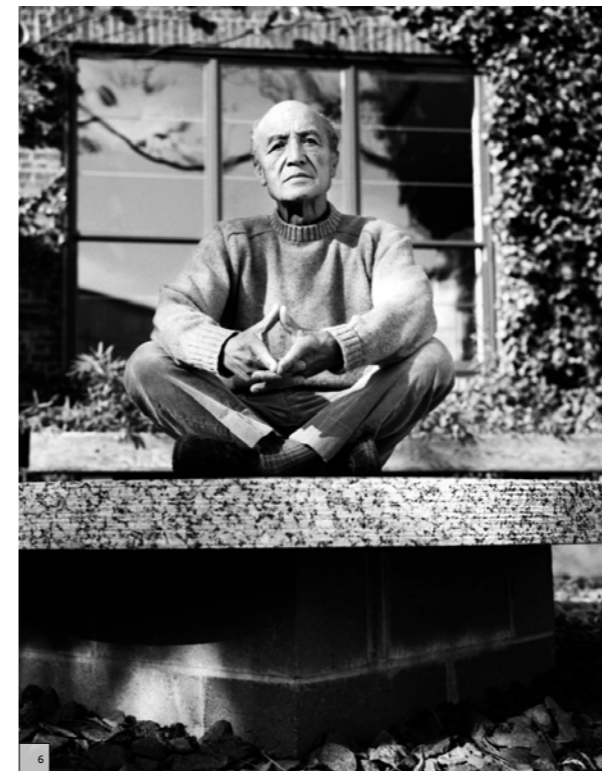
Jeho zájem o zahrady vznikl z její vlastní užitečnosti. Viděl zahradu jako příležitost k vyřezání veřejného prostoru, pohybujícího se mimo jednotlivé sochy. K vytvoření těchto vzorů je zásluhou nutnosti zlepšení prostoru a celkově života pro všechny. Pro Noguchiho byly zahrady odpovědí na ekologii a vyjádření naděje, že lidstvo přežije tohle post-atomové období. Věřil, že inspirace pro úspěšné umění musí pocházet přímo z přírody.

V roce 1956, Noguchi navrhl zahradu pro ústředí UNESCO v Paříži. Je zajímavé, že Noguchi popsal práci jako "ambulanti zahrady" a řekl, že lidský pohyb aktivuje své sochy, jako jeden pohyb, přemístění prostorem. V zahradě UNESCO jsou zahrnuty tradiční rysy japonské zahrady: odrazový můstek, třešně, klenutý most, a pečlivě umístěné kameny. Noguchiho vize umění a architektury ke vztahu k přírodě nadále dochází v jeho práci. Umělec měl pocit, že je to ohromně důležité, aby komunita měla kvalitní veřejné prostory pro poskytování jak významu, tak návaznosti.

Zájem umělce o hřiště přetrvával, a v posledních letech jeho života, navrhl park, Moere-NUMA Koen, v Hokkaido, Japonsko na základě Play Mountain. Velký stupňovitý kopec ve tvaru pyramidy slouží jako místo pro zobrazení krajiny.

Studium jeho práce odhalí jeho houževnatost, tvořivost, a neochotu ke kompromisům jeho uměleckých ideálů. Tyto vlastnosti mají za následek průlomové krajiny, které vznikly z touhy vyřezávat svět, vytvořit, jak by chtěl, aby to bylo. Jeho dílo odhaluje jak dětský údiv a splatnost umělce jsou ochotné posunout hranice svého oboru. Noguchi byl rozhodný modernista, ale vrátil se vždy k přírodě pro inspiraci. Kvalita a dostupnost veřejných prostranství pragmaticky ovlivňuje náš každodenní život. Noguchi nám ukázal novou cestu k rozumnému umění. Jeho dílo se osvobozuje ze stagnující estetiky, přináší čerstvý pohled na staré a hluboké.

Noguchiho modelovaná ochota představit si něco nového, ochota uchopit monumentální projekty, a nakonec touha vytvářet návrhy s mocí přeměny společnosti. Noguchi naslouchal vnitřnímu hlasu, který mu řekl, aby se vrátil ke svým kořenům, tvrdě pracovat, vytrvat vždy s otevřenou myslí, a nakonec nepřijmout tradiční hranice. (Journal of Student Research, 2012)



Obr. 6: Isamu Noguchi na zahradě



Obr. 7: UNESCO garden, Paříž, autor Isamu Noguchi

4.2.4 NIKI DE SAINT PHALLE

Celým jménem Catherine-Marie-Agnès Fal de Saint Phalle, se narodila 29. října 1930 v Nanterre, Francie a zemřela 21. května 2002 v San Diegu, Kalifornie, USA. Niki byla francouzská sochařka, malířka a filmařka, která se díky svojí tvorbě, ale i díky spolupráci se svým manželem Jeanem Tinguely, stala ikonou umění 20. století. (http://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle)

Ve své skupinové výstavě Niki poprvé představila své "puška-střilet" obrazy: použila zbraň, díky jejímu střelení namalovala koule na plátně, při jejímž dopadu koule praskla a vytvořila barevnou pastózní skvrnu. Avšak až její Nanas, které se poprvé objevily v roce 1964, se z Niki de Saint Phalle stala slavná umělkyně. Baculaté, barevné ženské postavy, první z vlny, příze, papírové hmoty a drátu udělat lešení a později z polyesteru, je třeba chápat jako šťastné, osvobozující ženy a předzvěst nového matriarchálního věku. Nanas se například nachází na břehu Leine v Hannoveru, kde umělkyně měla jednou ze svých prvních velkolepých samostatných výstav.

Je to umělec století. Zúročila úspěchy ve světě umění první poloviny století a udělala druhou polovinu mnohem hezčí. Přes vědomí, že je poměrně intuitivní druh, dívá se na to, co předcházející velcí umělci moderního umění udělali a tím jí přispěli. S nevinností si to od nich vypůjčuje. Všechno, co dělá, velmi úzce souvisí se sebou samou. Co se jí dotklo, stalo se jako klepnutím kouzelnou hůlkou. Tato jednoduchost, tento nedostatek kultivovanosti, který vyplývá z její práce, je ve skutečnosti pravda, sofistikovanost, vůbec ne povrchní a konvenční, ale hluboce originální.

Niki de Saint Phalle naslouchá a ptá se lidí kolem sebe se zvědavostí, která je atraktivní a stimulující její inteligencí. Když nemá žádné rozsáhlé akademické nebo jiného druhu formálního vzdělání, dodává ke svému světu to, co slyší, co pokládá za zajímavé, bez použití kritické metody, co se učí ve škole. Ona to nahradí prostým zdravým rozumem.

Zve nás, abychom proniknuli, v její společnosti, vesmíru barev, obrázků, monstrem, přízraků a mýtů; vstoupili do mýtu, protože císařovna, sfinga na tarotové zahradě v Garavicchio; a tímto způsobem žili a rozmnožovali se v prázdném prostoru, který ví, tak dobře, jak naplnit duchem Erós, láskou a vášní, ale také s tajemstvím, s nevysvětlitelností.

Niki se Saint Phalle je někdy divoká bytost, která ví, jak přežít, kdy jiní už se vzdali, protože její touha, její ambice se nestaly pánem negativních sil kolem ní a v ní, ale spíše se postavit znovu a znovu a stát se přáteli se silami temnoty.

Hon přinesl vytvoření celé rodiny jiných monumentálních soch, jako je *The Fantastic Paradise*, *GoLem* v Jeruzalémě, *The Cyclop* v Milly-la-Forêt ve Francii nebo *The Dargon* v Knokke-le-Zoute v Belgii. Tato zkušenost s velkými sochami není uzavřena, ale za chvíli přichází jeho vrchol, Tarot Garden v Garavicchio, Itálie. V blízkosti pobřeží poblíž Grosseto v Toskánsku je malý bývalý lom, na jihu, kde Niki de Saint Phalle strávila namáhavých více než deset let práce, stvořila se zahrada, kde jsou přítomny dvacet dva symbolů Major Arcana. Některé karty se staly budovami, s interiéry pro život nebo meditaci, zatímco jiné jsou obrovské sochy rozptýlené po celé zahradě. "Il Giardino dei Tarocchi" je tour de force z architektonického a technického druhu, ale především a hlavně velký památník radosti ze života a světovými pozitivními silami.

Obtíže při budování těchto obrovských konstrukcí bez rostlin, bez specializovaných techniků, a zřejmě bez architekta, je lehké si představit. Jak často, Niki de Saint Phalle změnila potíže na výhody, jako jsou ti, kteří pracují na základě plánů a nápadů, které jsou tajné, a existují pouze v jejich hlavách; kteří nejsou povinni skládat účty nikomu, nyní nebo později; a kdo profitují z

pracovního procesu, kde nejsou žádné administrativní setkání, a není rozpočet. Význam a síla umění produkovaného tímto způsobem spočívá v tom, že je tradičně provedené jednotlivcem, jako práce, která se neustále vyvíjí v něčí hlavě, v procesu, který se nikdy nezastaví. Není divu, že tento druh práce přilákal a inspiroval ty nejlepší z každé generace. (Hulten, 1995)



Obr. 9: Niki de Saint Phalle a její malba technikou střelby z pistole

Obr. 10: Obří socha ženské postavy, výstava vzbudila velké pozdvižení a protesty návštěvníků

4.2.5 ROBERTO BURLE MARX

Roberto Burle Marx se narodil 4. srpna 1909 v brazilském Sao Paulo a zemřel 4. června 1994.

Roberto Burle Marx byl v Latinské Americe nejvlivnější zahradním architektem dvacátého století a mezinárodně uznávaná postava v moderním umění. Všestranný umělec. Amatéřský botanik a expertní zahradník, sesbíral důležitou sbírku 3, 500 druhů rostlin.

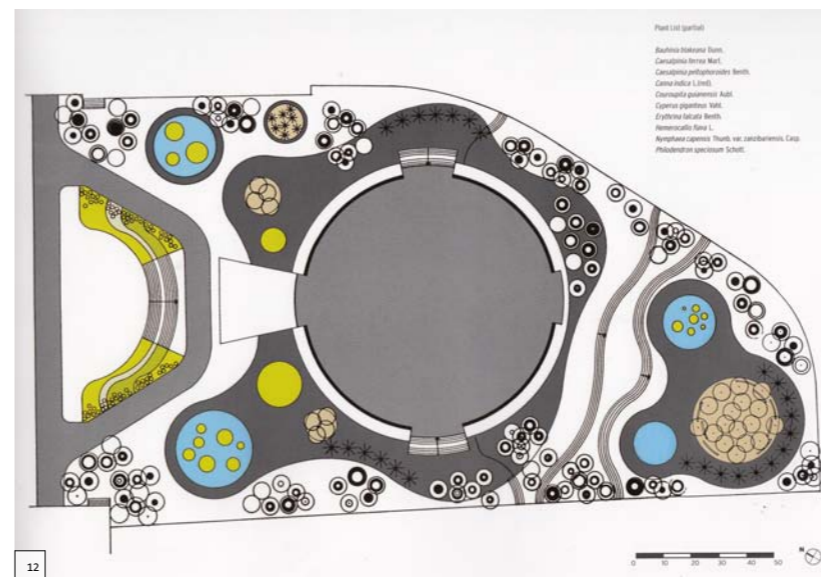
Vzhledem k tomu, že Burle Marx používal stromy a keře ve velmi pestré a sofistikované trojrozměrné kompozici, stalo se tak základní charakteristikou brazilské moderní krajinné architektury. Burle Marxovo používání původní flóry byl kontrast k francouzským a anglickým tendencím na počátku 20. století, a následovaly rostoucí nacionalistické tendence modernistické kultury v Brazílii.

Barevná dlažba je jedním z funkcí, ve které brazilská moderní krajinná architektura uplatnila své silné a nápadité formy. Využití dlaždic mozaikovitě tradice původně z Portugalska byla importována do Brazílie v 19. století. Burle Marx podal důraz na tuto tradici, rozvíjí ji do odvážných a organických uspořádání barevných hmot. Jeho mozaika na pláži Copacabana, její chodníky, je mezníkem, a ovlivnil tak stovky návrhářů, kteří od té doby vyvinuli dlažba vzory v "Roberto's style."

Burle Marxova práce je často známá jeho romantická a kreativní ve využívání vody. Nápadné organické křivky, které charakterizují jezera a rybníky nebyly založeny na tradičních malebných strategiích kůže a odhalily se. Dobře také zvládal využití vody v různých úrovních.

Použitím těchto koncepcí Burle Marx našel to, co je dnes skutečně brazilská moderní krajinářská architektura - tropické, morfologické, pestré, a nacionalistické. Ale jeho největší odkaz pro dnešní generaci zahradních architektů lze nalézt v jeho osvobození od tradice, jeho schopnost pracovat se svobodou v jejich formách, a jeho oddanost k navrhování z inspirace přírodních a kulturních charakteristik krajiny, které ho obklopovaly. (Schwartz, Montero, 2001)

Roberto Burle Marxovy zahrady jsou přísně řízené, ale zdají se přirozené a harmonické. Jeho intimní vztah s přírodou, úcta se inspirovaly v něm, a daly vzniknout prostoru, který je spontánní, divoký, ale zároveň lidský. Pojal své zahrady s vnitřním řádem jejich vlastní, na rozdíl od přírody, zdá se být silnější. Tento nový a originální přístup byl dosažen prostřednictvím vzájemné provázanosti materiálů, tvarů a barev. Burle Marx vytvořil jeho zahrady s myšlenkou, že jeho zapojení by mělo jít bez povšimnutí. Například, odklonit běh řeky tak, aby to vypadalo, jako kdyby tam vždycky řeka tekla tímto způsobem. Nicméně, jeho styl a otisk byly vždy nezaměnitelné, 'Burlesque-Marxist' jak sám žertoval. (Vacarino, Adams, 2000)



Obr. 11: Roberto Burle Marx

Obr. 12: Jeden z mnoha typických půsorysů od Roberta Burle Marxe, působící jako samo o sobě umělecké dílo

4.3 ČEŠTÍ UMĚLCI V MINULOSTI

4.3.1 JOSEF SUDEK

Josef Sudek byl proslulý český fotograf. Narodil se v roce 1896 v Kolíně a zemřel v roce 1976 v Praze. (<http://www.atelierjosefasudka.cz/cz/o-atelieru.html>)

„Cykly, v nichž tvořil a z nichž skládal své dílo, odpovídaly jeho způsobu poznávání světa. V mládí, kdy začal poznávat velkou hudbu, ve snaze ji pochopit, porozumět jí, chodil na týž program stále. Dlouhé období věnoval poslouchání hudby jednoho skladatele, jenž ho zaujal, ale jemuž z počátku nerozuměl. Podobně putoval za svými motivy. Potkával je v inspirovaném okamžiku nebo prostředí. Ale vracel se k nim metodicky, i když tou metodou byla třeba jen tvrdohlavost fotografovat stejné téma znovu a znovu tak, aby mu přišel na kloub, aby porozuměl, proč ho zaujalo, aby dokázal svou fotografií ten smysl fotografovaného objektu, který byl důležitý pro něj. Každá další jeho fotografie, i ta, kterou zavrhl, od níž pořídil jenom negativ, byla pro něj krokem, který měl svůj význam. Proto jeho opakování motivu není nikdy unavené. A také proto, že nespěchal, aby se už mohl věnovat něčemu jinému. To raději svou práci přerušil. A vrátil se k ní po čase, třeba za léta.

Okno fotografované téměř výlučně zevnitř ateliéru se ocitá na Sudkových fotografiích zejména trojím různým způsobem: jednak se svým okenním rámem, který může sloužit jako stolek, vitrínka, arkýř nebo podstavec předmětů, které sem Sudek klade úmyslně nebo které se sem nějak dostávají jako v každé domácnosti a Sudek je zde vidí. Dále může být toto okno skleněnou tabulí, po níž stékají kapky deště, na níž se sráží rosa nebo pára a drobnými potůčky utíká dolů, nebo která se odzdrá zastírá ledovým škrálopem. To už souvisí s třetím Sudkovým viděním okna jeho ateliéru: to je okno, jímž fotograf hledí na svou zahrádku – pokrytou čerstvým nebo už tajícím sněhem, holou a čekající v předjaří, rozkvetlou na jaře nebo plnou zeleně v létě. Vždycky stojí okno ateliéru mezi Sudkem a světem. Do toho okna nebylo nikdy vidět. Večer bylo zastřeno černým papírem z fotografických sáčků a ve dne zase nebylo vidět od zamčených vrátek, kde bylo léta nutno spojit dva drátky, aby to v ateliéru zazvonilo. Sudek však z tohoto okna viděl do světa. Sudek miloval předjaří v otevřené krajině, miloval je v pražských zahradách a parcích, ale hlídal je na své zahrádce. Tady mohl čapkovsky čekat na rozpuštění prvního pupenu, tady nemohl být rozptylován ve chvíli, kdy byl maximálně a rozechvěle soustředěn možná nejvíc z celého roku. Snad proto, že předjaří znamená už opravdový příchod nového světla, a to potřebuje stejně příroda jako fotograf. Zamžené okno Sudkových fotografií rezonuje i s jeho každoroční touhou, aby mu sluníčko zase moc předjaří a jaro nepopohánělo, aby stačil vyfotografovat všechno, co už měl dávno rozmyšleno, na co třeba několik let čekal a co mohlo snad utéci proto, že ve správný den a ve správnou hodinu, a tedy při správném světle keře nebo kaštiny už kvetly jinak, než Sudek toužil. A zamženým oknem, dobrovolně neodstraněnou bariérou, prodlužuje Sudek svůj krok do světa a dlouho ještě může ulpívat v imaginárním prostoru mezi touhou a uskutečněním. Jenom ze svého klidu, chráněn tou tenoučkou bariérou, kterou postavil mezi sebe a okolní svět, může tento svět pozorovat a skutečně pochopit. A to potřebuje, neboť se ho chce jako tvůrce zmocnit. Zmocnit se světa, ale nikoli proto, aby jej pokořil, ale aby jej rozmnožil.

Snad i proto, že svým rozumem neurčoval dopředu přísně cestu svého díla, dokázal tak neobyčejně fotografovat českou krajinu a Prahu. Byl to *pokorný poutník*.

Je zapotřebí otevřít celky cyklů, podívat se nově na fotografie, které zůstaly zakryty tím, co jsme si zvykli považovat za Sudkovy fotografie především. Neboť Sudek, rozvíjející až do posledních dnů svého života svou citlivost, vytvořil dílo, které z něj natrvalo dělá nejenom jednoho z předních tvůrců fotografie dvacátého století, ale také inspirativního předchůdce toho, co v ní teprve vznikne.“ (Kirschner, 1982)

Ateliér se nachází v přízemní o ploše 61 m² - na dvoře domu na pražském Újezdě č.p. 432. V roce 1990 byl prohlášen za kulturní památku. Poněvadž se jedná o poslední existující doklad zahradního fotografického ateliéru vytvořeného koncem 19. století a přeneseného sem v roce 1901 z Královských Vinohrad. A také je spjat se životem a dílem nejvýznamnějšího českého fotografa Josefa Sudka, který ho začal používat v červnu 1927. Pro umělce se stalo místo inspiračním zdrojem a fotografickým objektem pro volnou tvorbu. Zachycoval ho ve všech denních a ročních obdobích zevnitř i zvenku spolu se zahradou plnou bujné vegetace a se zvláště pokrouceným stromem před slavným oknem. (<http://www.atelierjosefasudka.cz/cz/o-atelieru.html>)

Návštěva ateliéru spolu se zahradou

Zahrada má v sobě neskutečně silného genia loci. Promluví na Vás svou temnou, tajuplnou, ale přitom citlivou a bezpečnou atmosférou. Kontrast mezi světlem a stínem. Samotný ateliér je schován pod břečtanem popínavým (*Hedea helix L.*) a navazuje tak na nenápadný a osamocený charakter celého místa. Silnou dominantou prostoru tvoří podrost. Složeného především hluchavkou skvrnitou (*Lamium maculatum L.*), kapradí samec (*Dryopteris filix-mas L.*) a také břečtan opínavý (*Hedea helix L.*). Ze stromového patra jsou to pak jabloně (*Malus sp. L.*), broskev (*Persica vulgaris Mill.*) či zlatice prostřední (*Forsythia x intermedia Zabel*).



Obr. 13: Josef Sudek, v pražských Petřínských sadech během focení

Obr. 14, 15, 16: Současný stav bývalého ateliéru a přilehlé zahrady Josefa Sudka na Újezdu v Praze

4.3.2 KAREL ČAPEK

Karel Čapek patří k nejvýznamnějším českým dramatikům, prozaikům, intelektuálům, novinářům, fotografům, a překladatelům 20. Století. A především byl vášnivým zahradníkem. Narodil se 1890 v Malých Svatoňovicích. Zemřel na následky nachlazení ještě před začátkem války 25. prosince 1938. Je autorem mnoha děl, které jsou aktuální a příznačné i pro tuto dobu. Dílo Zahradníkův rok je dílo plné fejetonů věnovaných o zahradničení, pomocí kterých vystihuje podobu lidské povahy v metaforách o počasí apod. Čapek v něm líčí své zážitky a zkušenosti. Fejetony zachycují celou zahradnickou sezonu od ledna až do prosince, kdy se zahradník stará o svůj kousek půdy jako o dítě. (<http://www.zapnimozek.cz/ctenarskydenik/zahradnikuv-rok/>)

„Zahrádky je možno zakládati několikerým způsobem; nejlepší je ten, že se na to vezme zahradník... Proti všemu zdání zahradník se nerodí ze semene, výhonu, cibule, hlízy ani štupru, nýbrž vzniká zkušeností, okolím a přírodními podmínkami... Je potřeba jisté zralosti, řekl bych, jistého věku paternity, aby se člověk mohl stát zahradníkem amatérem. Mimoto je třeba, aby měl svou zahrádku. Obvykle si ji nechá udělat od zahradníka z povolání a myslí si, že se na ni bude chodit po své práci dívat a radovat se z květin a naslouchat šveholení ptáčků. Jednoho dne se mu stane, že sám vlastní rukou zasadí jednu kytičku; mně se to stalo s netřeskem. Přitom mu nějakou žáděrou či jak vnikne do těla trochu půdy a způsobí mu jakousi otravu nebo zánět; zkrátka z člověka se stane zanícený zahradník.

Pokud jsem byl jenom vzdáleným a roztržitým divákem na hotové dílo zahrádek, považoval jsem zahradníky za osoby ducha zvláště poetického a jemného, které pěstují vůni květin, naslouchajíce zpěvu ptačím. Nyní, když se dívám na věc z větší blízkosti, shledávám, že pravý zahrádkář není člověk, který pěstuje květiny; je to muž, který pěstuje hlínu. Je to tvor, který se zarývá do země a nechává podívanou na to, co je nad ní, nám, lelkujícím budižkničemu. Žije ponořen v zemi. Staví svůj pomník v hromadě kompostu. Kdyby přišel do Zahrady Ráje, začichal by opojen a řekl by: „Tady je, panečku, humus!“

My zahradníci žijeme jaksi do budoucnosti: kvetou-li nám růže, myslíme na to, že příští rok nám pokvetou ještě líp; a nějakých deset let bude z tohoto smrčku strom – jen kdyby už těch deset let bylo za mnou! Chtěl bych už vidět, jaké budou ty břízky za padesát let. To pravé, to nejlepší je před námi. Každý další rok přidá vzrůstu a krásy. Zaplaťpánbůh, že už zase budeme o rok dál!“ (Čapek, 1969)

Návštěva vily spolu se zahradou

Bylo mi umožněno projít si jak zahradu, tak i dům Karla Čapka ve společnosti pana Jaroslava Konečného, sekretářem starostky Prahy 10, který mi poskytl cenné informace, které zde uvádím.

Pan Konečný řekl: „Karel Čapek spolu se svým bratrem Josefem si koupili dvojdom v pražských Vinohradech, kde si založili i zahradu, která vstoupila do dějin. Karel byl větší teoretik než Josef, který byl větší zahradník. Karel více o rostlinkách a jejich potřebách četl, než k něčemu zásadnímu přistoupil. Je známo, že Karla Čapka poklidná práce na zahradě inspirovala k tvorbě sloupců do časopisu, pro který pracoval. Karel Čapek byl také velkým kaktusářem, v domě má pro tento účel zimní zahradu. Před smrtí jejich otce, měl Karel s ním věčné spory, jeho otec byl více nakloněn k zeleninové zahradě, Karel ne. Po otcově smrti si mohl Karel vysadit, co chtěl on sám. Nyní Karlova část vily spadá do vlastnictví Prahy 10, Josefova je v soukromém vlastnictví.“

Zahrada ovšem není rozdělena od sebe, je propojená, otevřená. Karlova část se člení na předzahrádku, která je zastíněna a jistou dominantou zde hraje roli břečťan obecný (*Hedera helix L.*). Oddělitelným bodem jsou 2 vzrostlé zeravy obrovské (*Thuja plicata Donn ex D.Don*). Poté začíná alpinum, které je umístěné na západ od domu, a je osluněné od poledne do západu slunce. Je tvořeno zejména stálezelenými dřevinami a trvalkami. Dominantou téhle části je jezírko a jeho okolní vegetace, tvořena trvalkovými záhony. Vedle jezírka je umístěna původní dřevěná lavička, která nabízí příjemné posezení a pohled na dům. Přes mlatové chodníky se dostaneme do stinné části zahrady, přírodního charakteru. Místo je vyplněno keři, převážně tisem obecným (*Taxus baccata L.*), kalina vrásčitolistá (*Viburnum rhytidophyllum Hemsl.*). Původně tu byl březový háj, dnes tu je jen jeden kus břízy bělokore (*Betula pendula L.*). Hájem se dostaneme na velkolepý trávník sloužící k volným aktivitám. Podél domu je záhon a zejména růžový záhon, kde jsou umístěny i levandule lékařská (*Lavandula angustifolia Mill.*).



Obr. 17: Karel a Josef Čapek trávící čas na své zahradě

Obr. 18, 19, 20: Současný stav zahrady bratří Čapků na pražských Vinohradech

5. PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 ČEŠTÍ UMĚLCI V SOUČASNOSTI

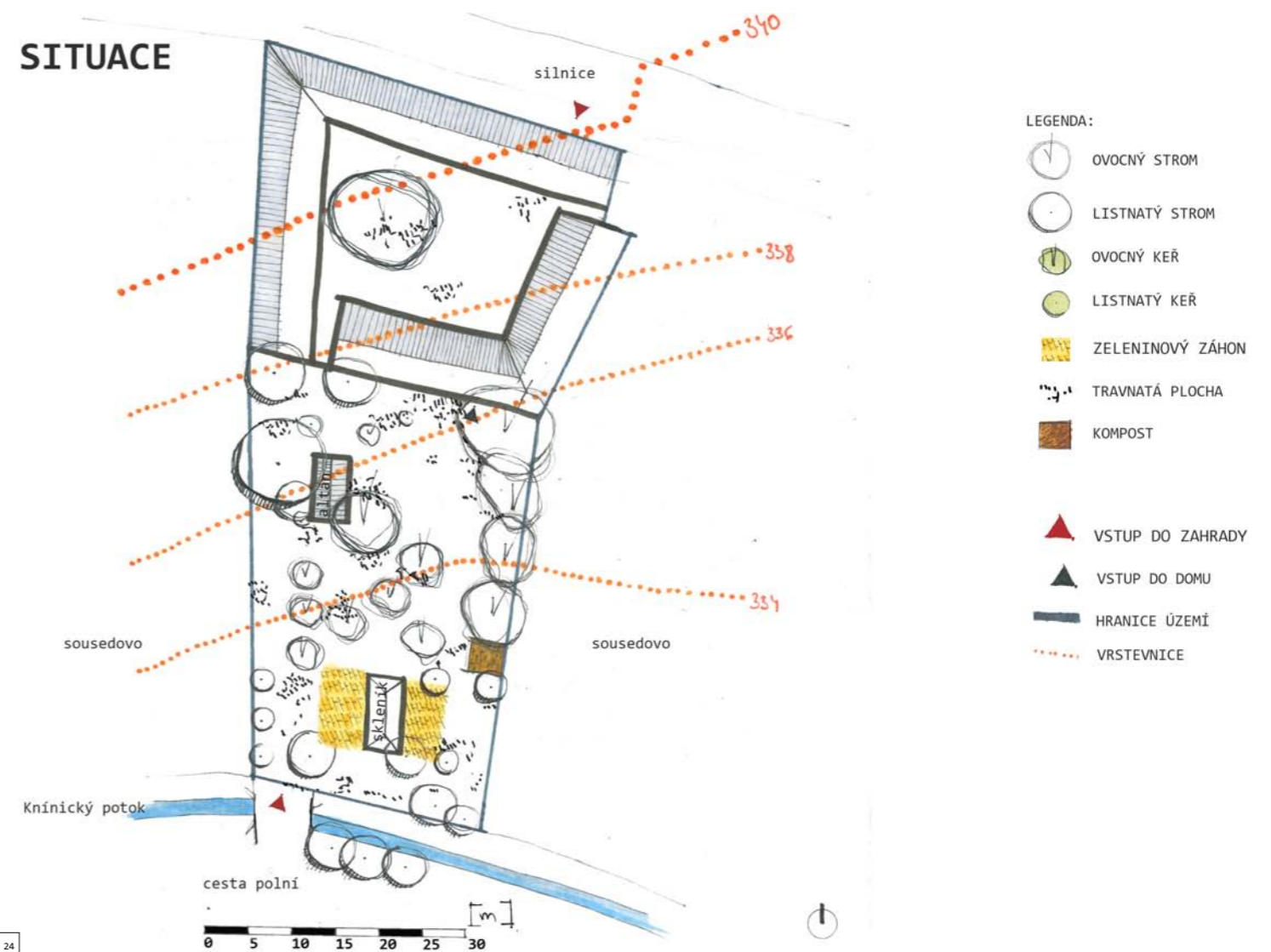
5.1.1 VLADIMÍR KOKOLIA, VEVERSKÉ KNÍNICE



Vladimír Kokolia (*1956 Brno)

Umělec se především zabývá malbě, kresbě a grafice. Vystudoval AVU v Praze malířský ateliér u Jana Smetany. Vladimír Kokolia neodmyslitelně patří k nejsobitějším představitelům malířské generace nastupující v osmdesátých letech, jenž nejen v dobách otřesu malbou v devadesátých letech, ale nepřetržitě až do dnešních dní udržuje úroveň tohoto média nadále výsostně na výši. Ve druhé polovině sedmdesátých let převládaly na české výtvarné scéně spíše nemalířské tendence vizuálního umění a i přesto se však důsledně věnuje klasickému médiu malby. Po polovině osmdesátých let se již opět rozhodně vrací k malbě, v níž využívá předchozího nemalířského období a zhodnocuje ornamentiku svých kreseb. Maluje slabou rozředěnou barvou a plochu obrazu, jenž často dělí do určitých ornamentálních rytmů, jejichž elementy takřka vždy vycházejí z předmětného světa. Mnohdy se stále obrací k člověku, ale ať je námětem jeho obrazů cokoliv, často se předmět stává na první pohled nečitelným, neboť jej zobrazuje v plynoucím čase z mnoha úhlů. V tomto ohledu je pak nepochybným vzorem jeho myšlení východní filozofie. (<http://www.artlist.cz/>)

V roce 1990 se stal prvním laureátem ceny Jindřicha Chalupeckého.



24



Obr. 21, 22: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Obr. 23: Vladimír Kokolia na své zahradě, v zahradním altánku
Obr. 24: Situace zahrady
Obr. 25: Pohled na protilehlý kopec
Obr. 26, 27, 28: Fotografie zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 24. října 2014

Zahrada se nachází ve městě kousek od Brna, v řadové ulici. Dům je tvořen několika rozlehlými nádhernými stodolami, tajuplná až zámecká atmosféra.

V horní části hned při hlavním vstupu do zahrady se nám nabízí centrální pohled, z kopečku plného kopřiv pohled na protilehlou horu a mezi tím ovocné stromy, které se umělec snaží zasadit v diagonálním směru pozemku. Zasadil je dál do sebe, aby si děti mohly mezi nimi volně hrát a pohybovat se. Pohled se nám zužuje, jedna strana je totiž vzdálenější, takže z toho pohledu je střed jinak. Blízká vazba kopeček-potok-hora. Svah postupně narůstá až do nějaké geometrické funkce. V této části zahrady se nachází 4 vzrostlé ořechy, je to tzv. moc ořechů (jistý fenomén), z toho 3 ořechy v nedávné době spadly, ale stále se drží a obrazily. Za ořechem se nachází kompost, což je jednoduše dominanta zahrady. Na protější straně se nachází altán u krásného vzrostlého jasanu, který nabízí příjemný stín. Umělec sám čekal, až vymyslí místo pro altán. Nyní se mu líbí, jak z altánu vidí na kolemjdoucí chodce, na okolí. Velmi zajímavý a silný moment na celé zahradě je hra se světlem a stínem, a jejich vzájemná hranice, kontrast mezi stínem přicházející od hory, kde je vlhká půda a slunečnou částí po ořechy. Umělec si bere hodně inspirace ze zahrady. Ať už se jedná o velmi citlivé vnímání vazby ořechových listů a nebe. Či modrou barvou na nebi, kdy se nám ukazuje modrá v různých hloubkách, na základě různých doteků mezi větvičkami, na tohle téma vytvořil umělec několik akvarelů. Zahrada se nachází v mrazové kotlině, umělec by si přál, aby mráz odešel a nepřebýval zde. Ve spodní části zahrady, zhruba uprostřed, se nachází skleník, tvořen z průhledného i neprůhledného skla. Umělec upozorňuje na teorii od Berniniho pohledu ze stinné části od skleníku do světla, zdá se být všechno dál. Umělec podnikl takovou věc, že přes síto prošel celou zahradu a všechnu půdu prosel. Objevil různou mozaiku půdy, zrodil se jeho hlubší vztah k místu. Zpočátku si ani nevšiml, že to dělá, ale pak už v tom musel pokračovat. Uznává s úsměvem, že to byla zbytečná činnost. Zídka u potoka je tvořena místním kamenem. Zadní vchod do zahrady je nyní volně zpřístupněn, ale časem vybuduje starou železnou bránu přesně takovou, která tady v minulosti byla. U potoka vysadil vrby on sám. Umělec různě seče trávník. Sleduje, jak různé typy trávníku jinak obrazí podle typu sečení (kosa|sekačka|křovinořez). Filozofická cesta feng-šuej, cesta nahoru, stoupat nahoru, stoupat k němu...

1. Co pro Vás zahrada znamená?

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

(pozn. autora: bohužel jsem nezískala odpovědi)

8 hledisek

1. majitel zahrady: Vladimír Kokolia
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada se nachází v řadové zástavbě, mezi dvěma sousedícími zahradami, ze severní strany zahrady je obklopena domem a pak silnicí, z jižní strany Knínický potokem, pak polní cestou, z horní části zahrady je krásný pohled na okolní krajinu, zejména na protilehlý kopec
3. hranice území: se sousedícími zahradami drátěný plot, s polní cestou v jižní části kamennou zídkou
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. stromy a keře), užitková (zeleninová, kompost)
5. kompoziční prvky:
 - terén: svažité, od domu silně klesající, pak volněji,
 - vegetace: zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, jabloně menšího vzrůstu, trávník lučního charakteru, dominantou je solitér ořešák královský (*Juglans regia L.*), dále pak jabloně domácí (*Malus domestica L.*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior L.*),
 - vodní prvek: vedle pozemku Knínický potok,
 - drobná stavba|architektura: altán, skleník,
 - přírodní živel-oheň: chybí
6. umělecká díla: chybí
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: domeček pro ptáky
8. specifikum: pro zahradu je typické její místo, terén, okolní krajina, kontrast mezi světlem|stínem, teplo|chlad, kompozice ovocných stromů vytvořené umělcem (myšlenka feng-šuej), genius loci



Obr. 29: Pohled na zahradní altán vedle jasan ztepilý

Obr. 30: Jabloňový sad

5.1.2 JAN PFEIFFER, MALÉ KYŠICE



Jan Pfeiffer (*1984 Praha)

Umělec se zabývá konceptuálním uměním, kresbou a videem. Umělec vystudoval AVU v Praze, kde navštěvoval dva ateliéry, ateliér Jiřího Příhody a Zbignieura Libery. Absolvent ateliéru Jiřího Příhody, ve svých pracích skutečně v lecčems navazuje na práci se symbolickým architektonickým prostorem svého učitele. Současně však pro něj symbolická hodnota získává naprosto odlišný význam a hodnotu. Během studia absolvoval semestrální stáž v New Yorku. Pro Jana Pfeiffera se v jeho práci směrem do současnosti čím dál více stává zásadní komplexní symbolický systém, odkazující k socio-kulturním, mytologickým, náboženským a historickým vazbám s konkrétní situací či momentem, s nímž, či v němž, pracuje. Každá z jeho komplexnějších prací se tak stává v širokém slova smyslu kulturní sondou, která však současně díky svému kódování a autorovu zájmu o specifické formy vázající se na dané významy, získává i až abstraktní autonomní hodnotu. Dnes žije a pracuje v Praze. (<http://www.artlist.cz/>)



SITUACE



Obr. 31: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 32: Jan Pfeiffer na své zahradě
 Obr. 33: Situace zahrady
 Obr. 34: Schody vytvořené umělcem
 Obr. 35, 36, 37: Fotografie zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 25. října 2014

Zahrada se nachází v zahrádkářské kolonii v menší vesnici kousek od Prahy. Umělec si na pozemku nechal přivést maringotku, kterou upravil a nyní jí příležitostně obývají.

Pro umělce zahrada znamená vzpomínku na dětství, kdy objevoval nové části zahrady, stavěl si skrýše, při čemž se člověk osamostatňuje, zkrátka nový svět a nekonečno v zahradě. Při vstupu do zahrady a v její zadní části se nacházejí vzrostlé jehličnaté stromy a zhruba uprostřed vzrostlé i nově vysazené ovocné stromy a také tisové keře. Nachází se zde i několik keřů, některé z nich udávají provozní funkci v zahradě. Umělec má zálibu ve vytváření cestních zkratek. Vysekává cestičky v trávě, je to určitá hravost při zkoušení. Prořezávání trávy v netypických směrech a obrazců. Úmyslně hlavní vrzající vrátka do zahrady nenamazal, aby vytvořily ducha místa, aby místo žilo a promlouvalo. Umělec si přetvořil maringotku, která má před sebou dřevěnou terasu, vynikající místo na posezení nasměrované do jádra zahrady. Po její levé straně se nachází další stavební objekt, sauna se záchodem mezi jehličnany, má výraz jako typická prvorepubliková plovárna. V budoucnu je plán vytvořit jezírko, takovou tůňku, v nejintimnější části zahrady, to je mezi vzrostlými tisy. Místo dnes slouží k opalování, je nabyté pocitem soukromí. Jako další stavební objekt se v zadní části zahrady nachází altánek z Anglie, dřív sloužil jako místo setkávání, dnes tuhle funkci zastupuje maringotka. Jako srdce zahrady umělec vnímá pumpu na vodu, je to pro něj určitý fenomén a centrála. Pumpa má už velmi popraskaný nátěr, to se umělci líbí a nikdy by jí nenatřel znova, přijde mu to jako projev romantismu. Zahrada v sobě skýtá i symbol ohně v podobě ohniště v zadní části zahrady spolu se železným košem, který slouží k přesouvání ohně, tzv. pohyblivý oheň. Fenomén ohně. Umělcův první zásah do zahrady byla kombinace 3 stupňových širokých schodů a vypletů, prutů, ty se budou muset asi časem obměnit. Kvůli tomuto vytvoření přemístil řadu keřů na jiné místo k sousedovu pozemku, aby tak vizuálně oddělil pozemek zahrady od vedlejšího domu. Umělec sám vysadil třešeň, kterou dostali ke svatbě. Je upevněná u bílé tyče, která se mu líbí a má jí rád. V zadní části zahrady se snaží vytvořit pomyslný les u plotu, bere si malé stromečky z místního lesa. Na zahradě se nachází ořech, který sice neplodí, ale má ho také rád a proto ho zde nechává.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada je pro mě místo, kde je přímý vztah k rytmům roku, k půdě. Místo, kde je vždy možné rozdělat oheň a probrat vše důležité i nedůležité.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Mám rád Thuje, houževnatě rostou pomalu, ale udržují krásný tvar - připomínají mi mé vlasy...

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

V mém věku jsem spokojen, že zahrada je sama sebou, své sochy/ prostorové počiny vnímám v tvarování cest a tvarování terénu.

8 hledisek

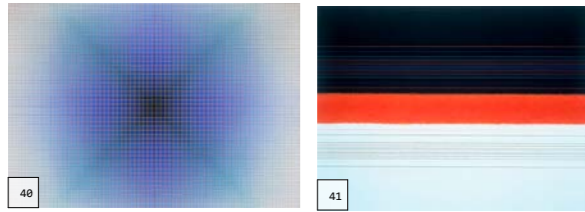
- majitel zahrady:** Jan Pfeiffer
- širší vztahy|okolí zahrady:** rohová zahrada, ze dvou stran zahrada sousedí se sousedícími zahradami, ze zbývajících dvou se silnicí
- hranice území:** se silnicí zahrada oddělena drátěným plotem, s jednou sousedovou stranou drátěným plotem, se druhou stranou volný přístup, plot chybí
- funkce zahrady:** pobytová (maringotka, altán, ohniště s posezením), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová), užitková (bylinková, kompost, studna)
- kompoziční prvky:**
 - terén:** mírně svažité, klesající směrem od maringotky, vyřešeno pomocí 3stupňových schodů,
 - vegetace:** zahrada porostlá zejména jehličnatými stromy s vysoko nasazenou korunou, dále pak nízkými jehličnatými a listnatými keři, trávnik lučního charakteru, dominantní jabloně domácí (*Malus domestica L.*), ořešák královský (*Juglans regia L.*), borovice lesní (*Pinus sylvestris L.*), tis obecný (*Taxus baccata L.*), jalovec chvojka (*Juniperus sabina L.*), smrk ztepilý (*Picea abies (L.)Kersten*), pustoryl věncový (*Philadelphus coronarius L.*), tavolník van Houtteův (*Spiraea x vanhouttei (Briot)Carriere*),
 - vodní prvek:** chybí (je v plánu do budoucna),
 - drobná stavba|architektura:** maringotka, sauna, altán,
 - přírodní živel-oheň:** ohniště
- umělecká díla:** chybí
- drobná umělecká díla|zajímavý detail:** schody v kombinaci prutů
- specifikum:** pro zahradu je typický fenomén vody - studna, a fenomén ohně, keře tvořící zákoutí, maringotka ztvárněná umělcem, která je sama o sobě uměleckým objektem



Obr. 38: Osvětlení na maringotce nacházející se na zahradě

Obr. 39: Stará skřípající zahradní studna

5.1.3 JIŘÍ MATĚJŮ, PŘEDENICE



Jiří Matějů (*1960 Šternberk na Moravě)

Umělec se zabývá malbou. Jiří Matějů studoval na ČVUT v Praze, poté na pražskou AVU, kde měl diplomovou práci v malířském ateliéru. Stal se odborným asistentem prof. Bedřicha Dlouhého a následně prof. Miloše Šejna na AVU v Praze. Jiří Matějů rozvíjí osobitou verzi geometrické abstrakce a v současné době patří k jejím nejvýraznějším představitelům. Ve své tvorbě vychází z reality, z vlastních životních zážitků, vjemů a poznatků, které na základě přenosu vzájemné podobnosti významů transformuje do geometrické abstraktní formy. Nejde o jednostranné vnímání skutečnosti, ale o její komplexní uchopení v rovině senzuální, racionální a intuitivní. Základní stavební prvky jeho obrazů tvoří barvy a linie. Malíř vychází z předpokladu, že barva objektivně neexistuje, ale vzniká jako subjektivní zrakový vjem. Je to psychologický a mentální prvek, který dokáže na diváka intenzivně působit. Obrazy komponuje tak, aby na diváka opticky působily. (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.jirimateju.cz/>)



Obr. 40, 41: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 42: Jiří Matějů při práci na své zahradě
 Obr. 43: Situace zahrady
 Obr. 44, 45, 46, 47: Fotografie zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 26. října 2014

Zahrada se nachází v malé vesničce kousek od Plzně. Pozemek je to velký s různě zvlněným terénem, „z kopce do kopce“, stejně jako okolní krajina, ze které si i sám umělec bere inspiraci při tvorbě jeho zahrady. Zahrada se rozprostírá převážně za domem.

Zahrada má opravdu velký rozměr a různě výškově členitý terén. Převažují zde stromy, převážně před pár lety vysazené. Umělec si o zahradničení studuje a bere inspiraci v odborných knihách, časopisech, studuje místní krajinu, klima i půdu. Kvůli tomu všemu v horní části zahrady se vyskytují převážně jen jehličnany. Od sousedů si příklad nebere, protože, jak sám říká, je to každý pes jiná ves. Má snahu časem vytvořit jisté zapojení jehličnanů, dále vytvoření jehličnatých ostrůvků a také se snaží pomocí vegetace vytvořit vizuální clonu před sousedy. Umělec rád vytváří kontrastní barevné kombinace, hra s barvou, modrozelená studená barva (jehličnany) a to zpestřit nějakou dobrou teplou barvou, nejlépe žlutá, jasně červená (javory), od nízkých keřů až po stromy. Vnímá stromy jako živé bytosti, cítí, že mu to vrátí. V dolní části zahrady za domem se nachází staré jabloně a i na dalších místech se nachází ovocné stromy (švestky, třešně). Podél plotu se nachází převážně jehličnany spolu s trvalkovými záhony a dalšími solitéry (listnaté stromy či keře). Umělec má velmi široké znalosti, takže se v zahradě nachází zajímavé a nevídané druhy a jejich kultivary. Na druhém konci zahrady umělec vysadil březový háj (14 ks). Uvažuje, že ho časem nejspíš rozšíří, aby si jeho syn měl kam vodit holky na rande. Na zahradě se nachází jisté torzo. Umělec je toho názoru, že je prospěšné, když tam zůstane, protože hmyz se na něm vyřádí a nepůjdou tedy do zdravého dřeva, jde o rovnováhu. Do budoucna umělec pomýšlí na další vysazení sloupovitých borovic, pod ně menší kleče, ale i žlutozelené thuje, vyset trávnik a zaměřit se na nějaký podrost, pokravné rostliny a také uvažuje o vytvoření vodní plochy, ale jde hlavně o tvar a to bere jako umění. Umělec se o vegetaci velmi pečlivě stará, sám ji stříhá, potřebné přihnojuje, sleduje jejich přirozený růst či neduhy.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada je magické slovo. Pro mne je živoucí metaforou například gotické katedrály nebo nekonečného labyrintu významů alexandrijské knihovny. Zahrada je ontologickou knihou, skrytým textem o smyslu a zrcadlem i mého lidského bytí. V zahradě se cítím doma, chápu-li domov, nikoliv jako opevnění vůči vnějšku, jako jáství, ale jako srozumění se životem, který má nesčíslně podob a současně je křehký a smrtelný. Zahrada mě učí znovu chápat, zbavuje mě omylů homocentrismu a stále mi přináší hlubokou radost a zvláštní pocit smíření. Zahrada je cestou k meditaci.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Přemýšlím-li o svém nejoblíbenějším stromu z odstupu položené otázky, musím se přiznat, že se nemohu rozhodnout, protože všechny stromy pro mě mají osobní význam, specifické kouzlo a svůj příběh. Takže s omluvou ke všem ostatním uvádím: Dub. Má hluboké kořeny, je silný, energický a umožňuje život mnoha jiným bytostem. Je ochranný, majestátní a tělesně krásný. Vedle dubu kladu lípu, která je křehčí a dává pastvu včelám. Jednu s nejlíbeznějších hudebních partitur je možné slyšet na jaře právě v koruně lípy. Dub a lípa jsou podobenstvím muže a ženy. Z ovocných stromů si nejčastěji vybavím vysokou hrušeň. Hrušeň je stromem smyslnosti a odpočínutí. Z jehličnanů vždycky vzpomenu na borovici, sosnu. Má krásný tvar, větve připomínají prsty starých

lidí - takové ruce, v nichž není vepsána marnost vyměřeného času. Borovice se uchytí i na skále s nedostatkem půdy, odolává nepříznivému počasí, větrům i suchým rokům. Celou svoji minulost vypráví tvář tohoto stromu. Vůně její pryskyřice je jedním z odstínů optimismu. Borovice je stromem naděje. A pak mám skutečně rád javor, břízu, cedr, smrk, jabloň, třešeň, sakuru...atd.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Umělecké dílo bych se do zahrady zdráhal instalovat. Raději tam uvidím na sucho vyskládanou kamennou zídku, která přidržuje svah nebo vodní plochu, jejíž tvar, velikost a umístění je možné chápat jako umělecký koncept. Sama zahrada je proměnlivým uměleckým dílem, nikdy nedokončeným a přece úplným.

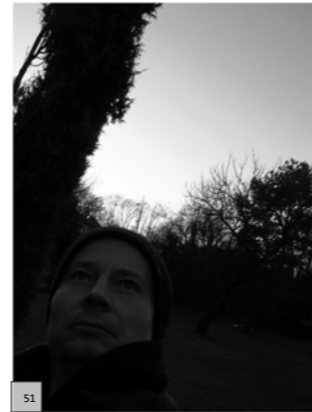
8 hledisek

1. majitel zahrady: Jiří Matějů
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada rozlehlé plochy, obklopena ze tří stran sousedními zahradami, z jedné strany, kde je vstup, silnicí, zahrada nabízí překrásné pohledy do okolní krajiny, na všechny strany
3. hranice území: se všemi okolními stranami je zahrada oddělena drátěným plotem
4. funkce zahrady: pobytová (volné plochy), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová), užitková (bylinková, studna)
5. kompoziční prvky:
 - terén: terén příjemně svažité až mírně vlnitý, stoupající dál od domu do zahrady,
 - vegetace: zahrada porostlá jak stromy s vysoko nasazenou korunou, tak stromy před pár lety vysazenými, čili s nízkou nasazenou krounou, bohaté zastoupené širokého sortimentu kultivarů, trávnik lučního charakteru, dominantu staré jabloně domácí (*Malus domestica* L.), borovice vejmutovka (*Pinus strobus* L.), smrk pichlavý (*Picea pungens* L.), smrk omorika (*Picea omorika* (Pančič) Purkyně Hedw.), bříza bělokorá (*Betula pendula* L.), javor babyka (*Acer campestre* L.), buk lesní (*Fagus sylvatica* L.), ořešák královský (*Juglans regia* L.),
 - vodní prvek: chybí (je v plánu do budoucna),
 - drobná stavba|architektura: chybí,
 - přírodní živel-oheň: chybí
6. umělecká díla: chybí
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: kamenná bylinková spirála
8. specifikum: pro zahradu je typický bohatý a široký, i věkově, sortiment vegetačních druhů, což je majitelova záliba, důležitý je zde terén



Obr. 48: Kamenná spirála spolu se zahradou

5.1.4 VÁCLAV GIRSA, PRAHA



Václav Girsu (*1984 Most)

Umělec se zabývá zejména malbou. Václav Girsu vystudoval AVU v Praze, ateliér Vladimíra Skrepla. Absolvoval stipendia v Holandsku či VŠUP v Praze, Ateliér intermediální a konceptuální tvorby Jiřího Davida. Umělec jako jedna z výrazných osobností mladé české malby. Nebál se přitom experimentovat a zkoušet různé přístupy k tvorbě, což někdy vedlo až k propojení „klasického“ malířství s některými odlišnými postupy (umění akce apod.). Střídal přitom ortodoxní expresi s tvorbou ryze geometrických obrazů, ale zkoušel tyto různé postupy někdy zároveň spojovat. Rád pracuje s různými mezistupni - od dominance obrazu k objektu a instalaci. Některá plátna zahrnují nejen aplikované předměty, zasahují do prostoru, ale využívají i zvukové, chuťové a světelné efekty. Girsu věří instinktům a ironizuje konceptuální přístupy jejich doslovným nasazením. Girsu zajímá situace, kdy se odpovědnost z umělce, kurátora, instituce přenesse na diváka. Škála námětů se pohybuje od koncertů metalových kapel přes kultovní komiksové postavy, čerty, duchy, zvířata, krajiny, něco jako zátiší a záznamy z cest až po divně lyrické motivy a geometrické abstrakce. (<http://www.artlist.cz/>)



Obr. 49, 50: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Obr. 51: Václav Girsu na své zahradě

Obr. 52: Situace zahrady

Obr. 53: Bývalá plocha tenisového kurtu, dnes ovocný sad

Obr. 54: Hranice mezi bývalým tenisovým kurtem a zbylou zahradou

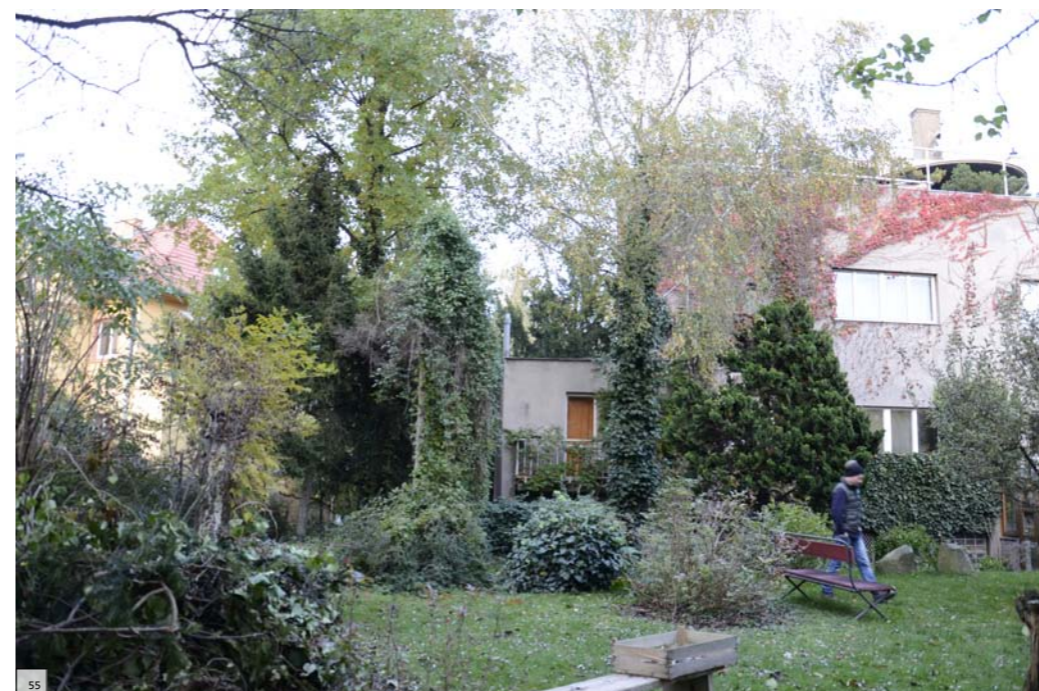
Obr. 55, 56: Fotografie zahrady



SITUACE



52



Procházka po zahradě s umělcem

dne 27. října 2014

Zahrada se nachází v řadové ulici v pražské části Ořechovka. Dům pochází ze 30. let minulého století a nyní ho obývá 6 rodin, všechno umělcovi příbuzní. Společně se starají o zahradu, což někdy vyústí v neshody.

Umělec má v oblibě kombinovat mezi sebou popínavé rostliny, konkrétně psí víno, vistárie a břečťan. Několik ukávek z téhle jeho tvorby lze na zahradě najít. Avšak jen v jisté míře, protože další obyvatelstvo domu nemá stejný zájem. V horní části zahrady byl za první republiky vystavěn tenisový kurt, za války se kurt zaplnil ovocnými stromy, aby se zahnal hlad a tahle podoba zůstala dodnes. Jen obavy opět rodinných příbuzných se zvětšily ze strachu, že starší stromy můžou spadnout na jejich děti. V zadní části se nachází také kompost, důležitý prvek pro umělce. Ve druhé polovině zadní části zahrady se nachází také vzrostlé stromy. A ohniště, u kterého je příjemné posezení a atmosféra, mimojině vydlážděný povrch jakožto pozůstatek z tenisového posezení z let minulých. Dnes tam má mimojině i umělec svůj pracovní prostor, kde má své barvy, ředidla, sklenice. Stromy zasadil buďto on, jeho otec nebo jeho praotec. Takže se vegetace od sebe liší, jak prostorovou vybaveností, tak věkem či druhem (např: fíkovník, vistárie, trubač, bříza, mahonie, vrba, mandloň, staré lísky, třešeň, ořech). U trvalkového záhonu, o který se převážně stará jeho matka, leží u cesty 2 kameny, které kdysi v minulosti ležely na smetišti, a jeho otec je přivezl sem. Do spodní části zahrady sejdeme pomocí mírně točitých kamenných schodů, které byly původně z pražského hradu a autor je sám Josip Plečnik, nikdo je nechtěl, tak je opět přivezli na zahradu. Po cestě podél původního obrubníku se štěpencem a liánami, které jsou velmi silné a tudíž zcela zarostlé do sebe, se dostaneme k hlavnímu vchodu do ulice, kde se nachází původní smrk. U plotu jsou nyní vysázeny tuje, ale původně zde byli 2 javory. Umělec si sám vysadil ze semenáčku tis, aby si zakryl výhled z ulice k němu do přízemního okna. Umělec by si dál do budoucna přál, aby byl dům úplně porostlý popínavými rostlinami, je to hezká věc dobrá izolace a vyrábí to kyslík. Uvědomuje si, že každý má svá estetická měřítká jinde a jiné, ale pevně věří, že v dnešní době by měl být strom důležitá priorita ve společnosti. Strom + fasáda domu, to jsou pro umělce důležité věci na zahradě.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Pokus o vytvoření vlastního světa.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Preferuji asi

- stromy podle stáří
- stromy mnou vysázené
- ostatní

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Umění bych už neumísťoval, pouze asi pokud by mělo nějakou funkci (např. pomalovaný úl, kadibudka?...možná ve výjimečném případě, že by to někdo chtěl vyhodit a nebylo to kam dát...asi dočasně.

8 hledisek

- majitel zahrady:** Václav Girsá
- širší vztahy|okolí zahrady:** zahrada se nachází v řadové zástavě, ze dvou stran je obehána sousedícími zahradami, ze třetí fotbalovým stadionem a ze zbývající silnicí
- hranice území:** zahrada je oddělena od sousedních pozemků drátěným plotem, se silnicí plotem v kombinace betonové podstavy a drátěného plotu
- funkce zahrady:** pobytová (venkovní posezení, pracovní plocha, ohniště), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová, popínavé rostliny), užitková (kompost)
- kompoziční prvky:**
 - terén:** zahrada je tvořena dvěma výškově rozdílnými terény,
 - vegetace:** zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, dále pak keři, po celé ploše zahrady, trávnik lučního charakteru, dominantou je solitér jalovec obecný (*Juniperus communis* L.), dále pak staré jabloně domácí (*Malus domestica* L.), loubinec trojlaločný (*Parthenocissus tricuspidata* Siebold et Zucc.), vistárie čínská (*Wisteria sinensis* (Sims) Sweet), břečťan obecný (*Hedera helix* L.), ořešák královský (*Juglans regia* L.), zerav obrovský (*Thuja plicata* Donn ex. D. Don),
 - vodní prvek:** chybí,
 - drobná stavba|architektura:** chybí,
 - přírodní živel-oheň:** ohniště
- umělecká díla:** chybí
- drobná umělecká díla|zajímavý detail:** schody do Jože Plečnika
- specifikum:** pro zahradu je typický dům porostlý popínavými rostlinami, práce vytvořená majitelem, což může být samo o sobě umělecké dílo, stále čitelný rozměr plochy po tenisovém kurtu

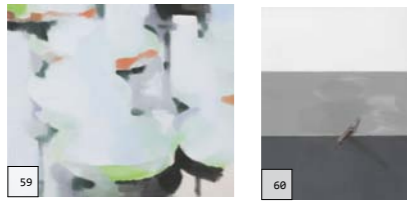


Obr. 57: Pohled na lavičku



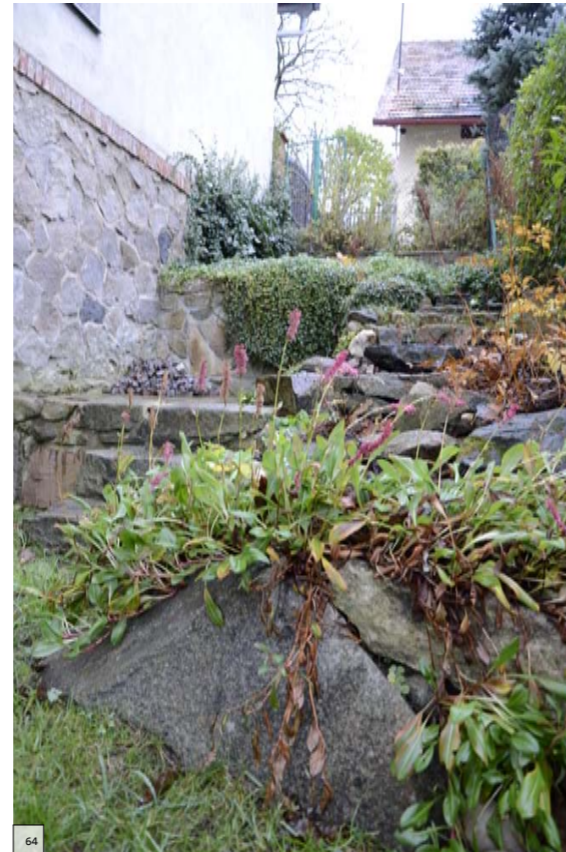
Obr. 58: Bujně popnutá vila Vistárií

5.1.5 JAN MERTA, ČESKÉ LHOTICE



Jan Merta (*1952 Šumperk)

Umělec se zabývá kresbou a malbou. Umělec vystudoval umění na AVU v Praze. Má za sebou několik výstav jak samostatných, tak společných. Jan Merta se stal již v 80. letech především výraznou osobností české malby, tvoří ale i plastiky nebo konceptuální umění. Mertovy obrazy byly, jak sám říká, vždy předmětné, odkazovaly k člověku, občas člověka i přímo zobrazují a inspirují se konkrétními zážitky ze života. Přesto je jeho tvorba těžko zařaditelná - jeho malířské dílo je tiché, klidné, prosto jakéhokoli patosu, přesto ale sřgestivní. Často jsou na jeho plátnech namalovány konkrétní předměty - dům, zvíře, skála, houba, nejde však o jejich příběhy. Pro jeho obrazy je charakteristická tajemnost, neproniknutelnost. Specifikem díla Jana Merty je především subjektivní povaha díla, reflektující silně osobní prožitky a dojmy. Formálně je jeho tvorba charakteristická snahou po jednoduchosti a čistotě, pohybuje se na hranici mezi konkrétním a abstraktním. Několikrát byl zvolen Osobností roku za výtvarný počín na české výtvarné scéně. Dnes žije a pracuje v Praze. (<http://www.artlist.cz/>)



Obr. 59, 60: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 61: Jan Merta u café laté
 Obr. 62: Situace zahrady
 Obr. 63: Dominanta zahrady, vzrostlý ořech
 Obr. 64: Stinný trvalkový záhon
 Obr. 65: Pohled na kamenné zidky vytvořené umělcem, terén zahrady
 Obr. 66: Pohled na dům a zahradu od rybníka

Procházka po zahradě s umělcem

(výjimečně bez umělce, s ním proběhlo setkání v jedné pražské kavárně)

dne 7. listopadu 2014

Zahrada se nachází prakticky uprostřed vesnice na Vysočině. Obíhá dům ze dvou bočních stran a největší svou část rozprostírá za domem. Má volný přístup k rybníku, který patří obci a nabízí příjemné aktivity a místa.

Umělec upřednostňuje neplánování zahrady. Předem daná koncepce ho neláká, spíše se snaží, aby zahrada přirozeně rostla a byla rostlá časem, podle základního citu. Nechtěl vytvořit nějakou netradiční formu zahrady, městskou či parkovou formu, která by ve vesnici vyčnívala. Sám se stará o kameny, jeho žena o květiny. Velký trvalkový záhon se nachází v první terase u hlavního vstupu do zahrady podél domů na jižní straně. Z druhé strany domu, na severní straně, se nachází další ovšem stinný trvalkový záhon kombinovaný spolu s kameny tvořící tak kamennou terasu, ze všech možných kamenů, které měl umělec k dispozici. Zde se nachází místo, kde může umělec tvořit své sochy pod širým nebem. O umístění sochy na zahradu uvažuje umělec velmi střízlivě. Zastává názor, že by neměla být až skoro vůbec povšimnuta. Do budoucna uvažuje o vztyčení nějakého kamene, něco jako smírčí kámen. Snaží se o to, aby kameny měly určité těžiště v zahradě. Dále v zahradě dominují vzrostlé stromy a v menším zastoupení okrasné a ovocné keře, méně už trvalky. Jako jistý základ, ústřední bod je pro něj kompost. Ten jejich je oddělený od okolí živým plotem. Podle něj je to důležitý okamžik a nikdy by v zahradě neměl chybět. Umělec sází stromy a přitom se snaží, aby měly svůj prostor a místo. Pracuje s tím, že někde je prostor vyplněný a v nějakém rytmu se střídá s plochou trávy. Tedy prostor zaplněný a volný. Zahrada podle něj nemá vyčnívat, upozorňovat na sebe, být extravagantní, ukazovat, jak vtipný je autor. Zajímá ho, jak zahrada přirozeně narůstá během let, jak se proměňuje. Umělce zajímá sekání kosou jako starý osvědčený způsob. Rád nechává růst všechno - pampelišky, mechy, různé květy v trávě. Nejde mu o dokonalý trávník, ale spíš o přirozenost. Samozřejmě si uvědomuje, že trávník musí často zkracovat, jinak drnovatí, zvýší se nebezpečí zastoupení klíšťat. A velká výhoda, vše jde lépe vidět, lépe se projeví kontrast světlo | stín, takhle to vnímá. Na zahradě se nachází většina původních stromů, převážně ovocné stromy. Sám umělec zasadil jen třešeň u kompostu, kde pracuje se zmíněným zaplněným a volným prostorem. Velmi důležitý je pro něj vzrostlý ořech, který považuje za živou bytost. Jedná se o starý exemplář, nechává ho žít, protože je tak krásný a umělec se o něj stará. Pod ořechem často se svou ženou sedí, poskytuje jim příjemný stín a vytváří tak přirozený altán, světlo přes větve lehce prokmitává. Obecně zahrada nabízí několik míst k sezení. Umělec má rád bezprostřední pohled z okna do větví ořechu, zelená plocha, do které jde vidět. Umělec své zkušenosti se zahradničením nemá nastudované, jde spíš o jeho vlastní intuici a cit. Záleží mu na určité účelnosti, pochopit místo a zaměřit se na kontrastní prvek. Plocha zatížená | volná v zahradě. Fyziologicky zatížený prostor člověk potřebuje.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Něco strašně důležitého. Osobně potřebuji kontakt se zemí, s živou přírodou nebo dotek, práci, přemístování s kameny, které jsou též živé. Strašně rád chodím do zahrady i na Petřín, znamenají pro mě moc. Je pro mě inspirací, jako Verne či Monet, zkrátka mě to chytlo za srdce. Je pro mě kontakt se zemí. Energie. Zahradu vnímám jako umělecké dílo - dá se na to dívat, podobně jako na obraz, je to zdroj. Nepřímo si беру inspiraci pro barvu, je specifická, není to volná příroda, je upravená člověkem, nějakým způsobem se otiskují do ní lidé, můžou být zahrada ošklivá|hezká,

citlivá|necitlivá či chytrá|hloupá. Zahrada je pro mě symbol - člověk se tam nějakým způsobem otiskuje, jeho osobnost.

Strašně moc to pro mě znamená, mám rád nenásilnost, přirozenost, vnímám to jako určité osobnosti, bytosti, ty stromy - to jsou prostě také živé bytosti. Je to rezervoár všeho možného - tvaru i barev.

Zahrada je pro mě pole intuice a citu.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Konkrétně ořech na mé zahradě. Líbí se mi kontrast - dub a staré duby - neuvěřitelné bytosti. Také lípa pro svoji vůni lipového dřeva. Lípa a včely - to je hudba, když kvete lípa a bzukot včel.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Ano, ale muselo by to přirozeně vyplynout. Aby to bylo součástí zahrady - dílo ne jako na náměstí. Buď by to nebylo skoro vůbec vidět, anebo by to muselo se zahradou vyloženě sloučit. Dílo by muselo mít proporce, aby to v zahradě nevyčnívalo. To všechno podle proporcí samotné zahrady. Když je zahrada malá i dílo by mělo být malé. Možná by se to mohlo udělat, kdybych uvažoval o soše, aby se spojoval prvek živý s vysloveně s umělým. Spojení živého a umělého.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Jan Merta

2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je ze dvou částí vymezená sousedovy zahradami, třetí stranou místním rybníkem (patřící obci), a ze zbývajících stran silnicí, ze zahrady příjemné pohledy do okolí obce a krajiny

3. hranice území: celý pozemek je obehnan drátěným plotem, ale vstup do zahrady je volný, komukoliv přístupný

4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení, pracovní plocha, ohniště, kamenný stůl), krajinářská (ovocnářská, list. keře, květinová), užitková (bylinková, kompost,)

5. kompoziční prvky:

- terén: terén je tvořen čtyřmi rozdílnými výškovými terasami, terasové zídky tvořené místním kamenem, od domu terén klesající dolů, až v zadní části se rozprostře na menší rovinku,
- vegetace: zahrada porostlá zejména ovocnými stromy s vysoko nasazenou korunou a keři, trávník lučního charakteru, dominantou je vzrostlý ořešák královský (*Juglans regia* L.), staré jabloně domácí (*Malus domestica* L.),
- vodní prvek: výpust do rybníka,
- drobná stavba|architektura: chybí,
- přírodní živel-oheň: ohniště

6. umělecká díla: chybí

7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: několik menších nenápadných až záměrně skrytých kamenných soch, kamenné terasy a zídky, kamenný stůl

8. specifikum: pro zahradu jsou typické kamenné zídky a terasy vytvořené majitelem z místního kamene, dále pak další jeho skrytě umístěná umělecká díla

5.1.6 RICHARD LOSKOT, ÚSTÍ NAD LABEM

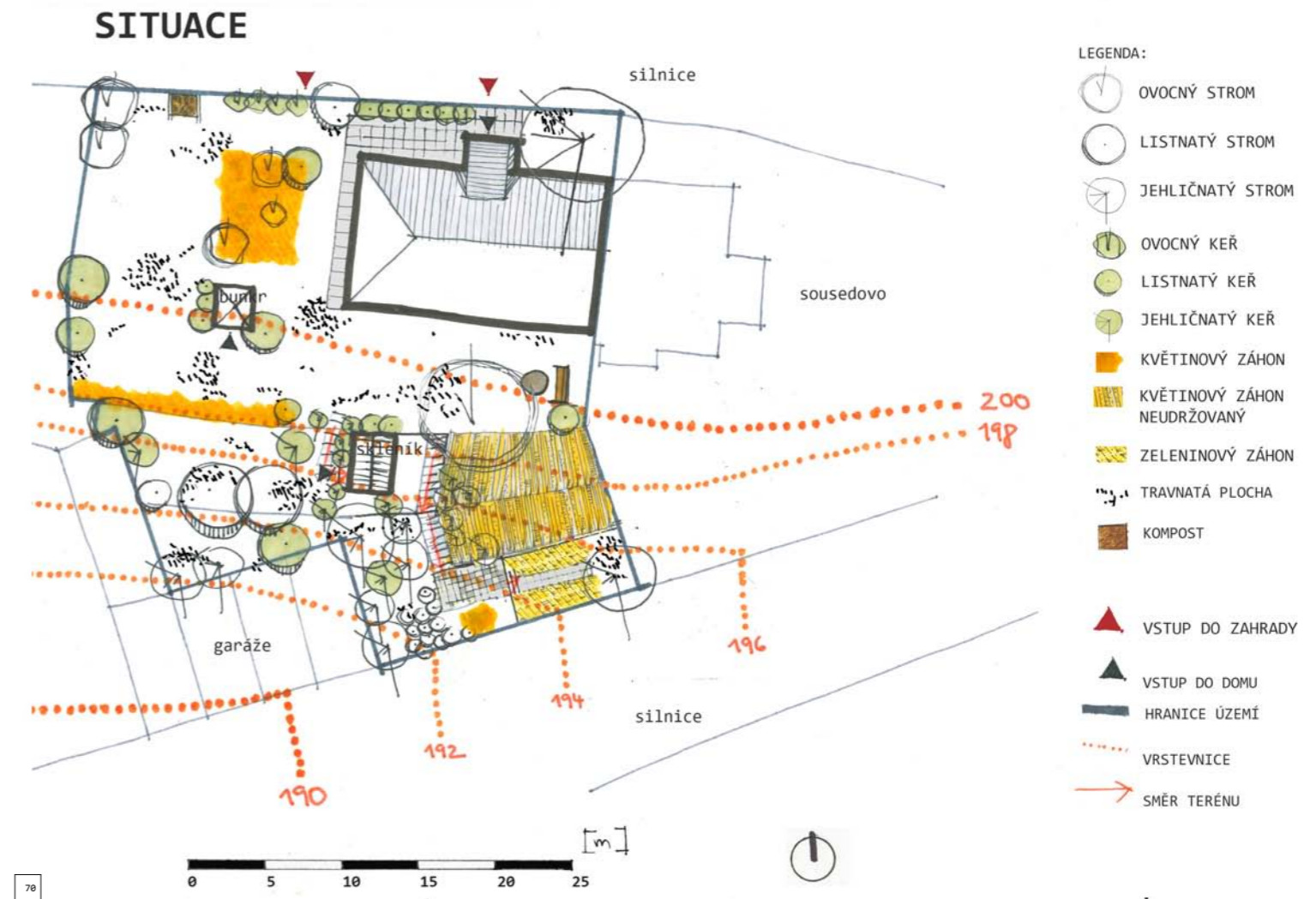


Richard Loskot (*1984 Most)

Umělec studoval Vizuální komunikace na Fakultě umění a architektury, Technická univerzita Liberec. Dva roky studoval na Akademii umění v Mnichově.

Richard Loskot nepatří mezi autory, kteří zaplňují svět dalšími a dalšími věcmi. Nevytváří artefakty ve smyslu konkrétních uměleckých předmětů, které pak snadno vstupují do systému obchodu s uměním. Jeho díla jsou daleko více procesem, při němž inscenuje děje a buduje prostředí, aby tak „konzumentovi umění“ i náhodnému chodci nabídl nevšední (nikoliv však šokující) zážitek. Prostřednictvím tohoto zážitku dochází nejenom k posunu perspektivy vnímání určitého prostoru, založenému často na vztahu a konfrontaci reálného a technického (virtuálního, uměleckého), ale především k uvědomění si samotného vnímání, jeho podmíněnosti a zakořenění v konvencích. Autor vždy pracuje s konkrétním prostorem, jímž se nechá vést, inspirovat, jemuž své dílo přizpůsobuje. Dílo vzniká ve vzájemném dialogu s prostorem, komunikuje s ním. Technické a přírodní tak Richard Loskot nestaví proti sobě jako vylučující se fenomény. V jeho tvorbě to nejsou opozita, ale spíše spojitá nádoby či vzájemně nastavená zrcadla. (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.richardloskot.net/>)

V roce 2012 a 2014 byl jedním z finalistů ceny Jindřicha Chalupeckého.



Obr. 67, 68: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 69: Richard Loskot a Pavla
 Obr. 70: Situace zahrady
 Obr. 71: Pohled na dům
 Obr. 72: Pohled na nejnižší část zahrady
 Obr. 73, 74: Umělcova část zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 8. listopadu 2014

Zahrada se nachází v rámci řadových domů, součástí dvojdomu, kde bydlí několik nájemníků a společně se dělí o jednotlivé své části zahrady, o které nikdo pořádně neví, která část patří komu. Zahrada se v hlavní části otevírá za domem ve členitém terénu.

Umělec a jeho přítelkyně Pavla říkají dolní divoké jejich části les a horní části louka a trávníky. Jejich část zahrady je spíše ve svých začátcích, umělec má s ní spíše plány a zájmy do budoucna, kdy se všechno postupně bude vyvíjet. A to konkrétní plány budou možná pro někoho kontroverzní, to si umělec uvědomuje. Nechce, aby zahrada vypadala víc městky, nechce se schovávat za živým plotem, ale spíše aby i pro kolemjdoucí nabízeli zajímavé pohledy. Nyní je umělec ve fázi rovnání terénu, jak ho využít a naopak, zkouší. Na ploše se prozatím nachází jak užitkové, tak zeleninové záhony, kde sami vytvořili dřevěné ohrádky kolem dokola, i když kořenové zelenině se moc nedaří, protože zahrada obsahuje špatnou neúrodnou půdu. Umělec se jí snaží postupně vyměnit za více vhodnou. Umělec založil i sluneční past z biologického materiálu. Jejich plocha se nachází na jižním svahu, takže přednost dostávají spíše bylinky a trvalky, co kvetou, těm se daří. S výsadbou nějakého stromu si nejsou ještě zcela jistí. K dolní části nebyly vybudovány schody, proto si je samy zhotovili. Na ploše se nachází ještě mnoho náletů. Firma, kterou si najali, nálety jen sestříhali, ale pořádně neodstranili kořeny, takže se proces bude neustále opakovat. Sami si i vybuvovali opěrnou zídku, jinak se svah hodně sesouval.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

R: Nový prostor, který můžu vnímat. Na začátku je to výhon, potom přibývají listy, jednotlivé listy vypadají jinak než ostatní další, jsou to pro mě novinky. Byl jsem spíš městské dítě. Zahrada je pro mě novou školou. Je hezké to pokoušení se o kus přírody ve městě. Je v ní pořád co nového pozorovat. Nové objevování. Rad pozorují, je zde spousta krásného poznání, přírodního světa, detaily. Zpočátku jsem přírodu moc neznal, tak teď mám možnost se s tím vším sloučit.

P: Prostor pro experimentování, tvůrčí činnost, nový obor – spousta nového se učím. Dnes vím o rostlinách víc, ale baví mě to, že podmínky jsou pokaždé jiné a my se snažíme s tím nějakým způsobem vyjít. Příroda si sama dělá, co chce. Je to pro mě pokora. Sama to dává víru, že se příroda sama vzpamatuje, je silná, kdyby se něco stalo. My zahradu využíváme v tom smyslu, že posedět, pracovat, číst knížku, jíst. Je to jisté zbytnění.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

R: Všelíjak se to mění. Náš ořech, který tvoří výhled do okolí. Pak mám rád lípu, je to národní strom a v Seči krásně voněla. Jinak sníme o ovocnářském sadu. Mám rád tyhle typy stromů – užitkové, plodící, ovocné. To bych i rád někdy zasadil.

P: Celkově mám ráda plodící rostliny. Připadám si trošku jako veverka, všechno musím sušit, sbírat, zpracovat. Fascinuje mě to, že si to můžeme zadarmo třeba v lese posbírat. Je to úžasné. Strom určitě buk, má krásnou barvu listů na podzim. Je to užitkový strom.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

R: Asi ne, spíš dávám přednost prosté kráse, to, co v ní chci pozorovat, už tam je, tak proč bych...Bylo by to náročné. Představuji si, že založím zavlažovací systém, přes architekturu, je v tom kus díla, který se přes přírodu stane umělecké dílo. Ale vzít něco a dát to tam, to ne. Líbí se mi

představa, že odložíme v zahradě porcelánovou misku a tam zůstane a něco tam bude. Něco přineseš, něco zcizeno, něco tam spadne a vyroste a příroda si to vezme, tak tyhle věci nemusí být umění, ale baví mě to pozorovat.

P: nikdy bych si nedala keramické objekty, sošky do zahrady. Spíš stavby – terasa, altánek, domeček (čajový domeček). Stavba doplňuje zahradu. Cítím, že na naší zahradě by mělo něco být, nabízí se tak více obývat zahradu. Ale ne na něco se dívat. Spíš japonský estetismus – věc stárne a proměňuje se – artefakt – mění se. To jo, ale sošku ne.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Richard Loskot
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada se nachází v řadové zástavbě, ze dvou stran sousední zahrady, ze zbývajících dvou silnicí, ze zahrady na jižní stranu je překrásný pohled na město s řekou Labe
3. hranice území: se sousedy drátěným plotem, se silnicí plot v kombinaci kamene a železných tyčí, ve spodní části stejná variace
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová), užitková (zeleninová, kompost),
5. kompoziční prvky:
 - terén: velmi svažité terén, klesající od domu dolů,
 - vegetace: zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, vzrostlými keři, v dolní části hojně zastoupení stromového náletu, trávník lučního charakteru, jako dominanta je ořešák královský (*Juglans regia L.*), lípa malolistá (*Tilia cordata Scop.*), smrk ztepilý (*Picea abies*), zerav obrovský (*Thuja plicata Donn ex. D.Don.*), ptačí zob obecný (*Ligustrum vulgare L.*),
 - vodní prvek: chybí,
 - drobná stavba|architektura: skleník, bunkr,
 - přírodní živel-oheň: chybí
6. umělecká díla: chybí
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: chybí
8. specifikum: pro zahradu je typický terén, a její silný potenciál, který se v budoucnu projeví, nyní neplánovaná neúdržba, stromové nálety



Obr. 75, 77: Detaily z umělcovy části zahrady

Obr. 76: Dominanta zahrady, dvě vzrostlé lípy a pohled na město, řeku Labe

5.1.7 KURT GEBAUER, PRAHA



Kurt Gebauer (*1941 Hradec nad Moravicí)

Umělec se zabývá veřejným uměním. Kurt Gebauer je jednou z nejvýznamnějších současných osobností českého sochařství profilující se od šedesátých let 20. století. Absolvoval sochařsko-kamenickou školu v Hořicích v Podkrkonoší. Studoval AVU v Praze. Uskutečnil stáže do Stuttgartu či Paříže, to byly výjimečné příležitosti, jak se dostat za hranice České republiky a porovnat se se světovým uměním. Umělec má za sebou spoustu významných výstav, projektů či akcí, např. v roce 1985 výstava Trpaslíci na zahradě bratří Hůlů v Kostelci nad Černými lesy, v roce 1987 Zdraviči pro Rockfest v Paláci kultury atd.

Od roku 1990 začal učit na VŠUP v Praze. Se studenty pořádá pobyty v plenéru, práce s krajinou a v krajině, hojná je aktivní účast na sympóziích, výstavách a ve veřejném prostoru. (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.kurtgebauer.cz/>)



Obr. 78: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 79: Kurt Gebauer se svoji ženou Libuší
 Obr. 80: Situace zahrady
 Obr. 81, 82, 83, 84: Fotografie zahrady spolu s uměleckými díly

Procházka po zahradě s umělcem

dne 9. listopadu 2014

Zahrada se nachází v řadové ulici v pražských Dejvicích. Uprostřed pozemku se nachází dům, kde bydlí tři rodiny, které se o zahradu společně dělí. Zahrada dům obklopuje ze všech stran.

V přední části pozemku u silnice se tyčí několik ovocných stromů. V jeho středu pak převážně tisové vzrostlé keře, kde je zastoupena dominanta vzrostlého javoru, původně nálet, a ořechu. V zadní části se nachází část, o které sám umělec tvrdí, že je to „jungle“. Podél plotu se sousedy se vine keřový zástup pámelníku. V levém zadním rohu je schovaná menší stavba, která původně sloužila jako altánek, teď spíše jako skladiště a pracoviště, aby materiál a zahradnické nářadí nemoklo. Umělec obecně o zahradě tvrdí, že spíše kácí, než nějaké nové stromy sází. Říká, že původní majitelé při zakládání nějak „zapomněli“, že stromy rostou. Tvrdí, že když už člověk bydlí v patře, tak se mu nechce na zahradu, sedí na zahradě během třeba narozeninových oslav, ale že by si jen tak na ní šli sednout a trávil zde volný čas, to ne. Většinou mají v trávníku samý mech, umělci se to velmi líbí, příjemná barva a hezky se po tom chodí. Z bytu je krásný pohled na koruny stromů, je zde spousta ptáků, sýkorky, veverka, bažanti, straky či sojky, zkrátka jako v lese, na jaře to hezky všechno zpívá. Říká, že nějaké rostliny tady přerůstají, snaží se zahradu udržovat tak, aby z toho nebyla úplná jungle. Občas ostříhá pámelník, který je agresivní, roste přes obrubu, žádná betonová zídka nepomůže, břečtan to zakryje. Počet a rozmístění soch vznikají spontánně, záleží na tom, jak je přivezou z výstav, ale některé mají již své pevné místo. Na zahradě se nachází série soch trpaslíků, kteří stojící vedle sebe, tvoří obranu záhonu proti psům, a také to dělá bariéru a koncept jakož to ukončení jedné z částí zahrady. Dále se zde nachází série soch zdravotníků, Alenka v Říši divů, sochy hlav či srdcí, oběšenci, létavci. Některé sochy jsou více či méně zarostlé, což se umělci líbí. Obecně umělec zastává názor, že zahrada by se měla přirozeně nechat zarůst, nechat vše růst po svém. Umělec je se svou zahradou spokojen.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Hodně alegorická otázka. Eden – rajská zahrada, mytologický symbol, něčeho, co je krásné či ideální. V některých kulturách by mě člověk odejít, což je blbost. Já jsem nikdy svoji zahradu neměl. Naštěstí jsme bydleli v rodni vsi, kde u domu zahrada byla, kde jsem si dělal sošky a pak jsme se přistěhovali do paneláku. Pak jsme bydleli v Nižboru u Berouna, kde byla velká zahrada, samota, pásli se ovce. Byla to stará zahrada se starými stromy. I zde jsem dělal sochy, nikde jinde než na zahradě nešlo pracovat. Tam jsem udělal spoustu věcí, natočil se absolutenský film.

Zahrada je pro mě místo pro práci, kde můžu mít sochy, většina je už větší, že by se nevešly do obýváku. Nikdy nebyl dost času nebo chuť na zahradu. Nějak zahradu používám. Nikdy jsem neměl chuť řešit zahradu jako architektonický celek|umělecký celek. Nechával jsem to tak, jen jsem uklízel, udržoval v nějakém stavu, když něco uschnulo, tak jsem uřezal, nebo trávu stříhal, většinou to fungovalo, pak z toho byla skoro přírodní jungle. Většina známých je naší zahradou nadšená. Je to zahrada ve městě jako kus pravé přírody.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Konkrétně ořech na naší zahradě. Mám ráda, že táže stín do vedlejšího pokoje. Padají ořechy, které pak rádi baštíme. Zahání hmyz, je antiseptický prvek, hnízdí v něm ptáci či veverka. Takže z praktických důvodů...

Skoro všechny stromy mám rád. Dávno jsem sázel 100 stromů, nějaké parky dělal, celou obce osázel stromami. Vhodné používat javor *Acer platanooides* nebo *Pseudoplatanooides*. Je pěknější než lípa malolistá – unavená, listy jako srdíčko, možná proto jsi ho Češi zvolili jako národní strom, že je tak nudný, Češi jsou totiž také nudní. Lípa velkolistá, to už je jiné kafe, listy už jsou lépe vidět. Německý dub, vykrojené listy, pak pomalu roste (horský|údolní) takový trvalejší, dekorativní strom. Javory, je jich mraky druhů, což je paráda, v Kanadě, jak se to všechno barví, může působit až jako kýč. Buk, jednoduše paráda. V parku se křivém terénu, anglický park v Hradci nad Moravicí, buková cesta, kdy kmeny jsou stříbrné až šedivé, až se zabarví spolu s vodou – úžasné. Jehličnany – borovice černá, vejmutovka, moc se jim tady nedaří. A samozřejmě platan – to je zkrátka pecka, ty jsem taky sázel, úžasný solitér.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Umisťuji, nejsem moc produktivní, když něco dělám, třeba zahradu, dělám celý komplet. Socha nebo podobný objekt, více soch, je vždy tečkou za tečkou za veřejným nebo soukromým prostorem. Pokud někdo má intelekt dát si sochu do prostoru od profíka, to tam zkrátka patří, takový středobod. Příroda ne, ale krajina ano. Zahrada je celá umělá, intelektuálně vystavěná, abychom se cítili dobře, socha tam patří. Zahrada je určitý chaos, příroda si to dělá po svém – socha je vrchol, středobod, střední umístění. Socha je artefakt, který je lidským intelektem chápán. Socha, ale i dobrá architektura (altán, lavice, zídka) je vrchol nejpracnější, nejvíc vykoumaná, my chytřejší povíme- chaos. Moje intervence do prostoru – kompletně, celý prostor, socha třeba vůbec není...

8 hledisek

1. majitel zahrady: Kurt Gebauer

2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je ze tří stran obklopena sousedními zahradami, ze zbývajících stran silnicí

3. hranice území: zahrada je oddělena od sousedů drátěným plotem, se silnicí plotem v kombinaci cihel a železných tyčí

4. funkce zahrady: pobytová (volné plochy), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová), užitková (kompost), honosná (několik uměleckých děl)

5. kompoziční prvky:

- terén: zahrada je koncipovaná na několik výškových teras,
- vegetace: zahrada porostlá stromy se vysoko nasazenou korunou, dále pak více či méně rozlehlými keři, v zadní části se nachází tzv. jungle, trávník lučního charakteru se zastoupením mechu, jako dominanta jsou javor mléč (*Acer platanooides L.*), tis obecný (*Taxus baccata L.*), pámelník bílý (*Symphoricarpos albus (L.)S.F.Blake*), břečtan obecný (*Hedera helix L.*),
- vodní prvek: v podobě fontány,
- drobná stavba|architektura: garáž, altán,
- přírodní živel-oheň: chybí

6. umělecká díla: několik soch, cyklus trpaslíků, hlav, zdravotníků, srdce, Alenka v Říši divů

7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: kamenné sochy volně umístěné v zahradě

8. specifikum: pro zahradu jsou typická umělecká díla vytvořená majitelem rozmístěná volně po zahradě, dále pak javor uprostřed zahrady

5.1.8 ZDENĚK HŮLA, KOSTELEČ NAD ČERNÝMI LESY



Zdeněk Hůla (*1948 Praha)

Umělec se především zabývá instalací, malbou, veřejní uměním a sochou. Vystudoval AVU v Praze u K. Součka. Malbě se věnuje dosud, ale od roku 1984 se zabývá současně i sochařstvím a do povědomí veřejnosti vstupuje dnes možná více jako sochař než malíř. V 80. letech začal vytvářet objekty poněkud více ze dřeva, respektive z prutů, větví, kmínků. Kladl důraz na organičnost materiálu, ale zrovna tak i na konstruktivnost. Od roku 1994 v tvorbě Zdeňka Hůly převažuje práce s kamenem. Používá tvrdý kámen, poněkud žulu, jež mu umožňuje exaktní a trvanlivé řezy. Zvláštní skupinu Hůlových tvorby tvoří sochy propojující kámen a sklo. Autor v nich pracuje s kontrastem plné hmoty kamene a lehkosti, křehkosti a průhlednosti skla. Těžké balvany jsou posazeny na tabule skla, které je však z dálky neviditelné, což vyvolává dojem, jakoby se kámen „vznášel“ ve vzduchu. Východiskem Hůlových abstraktních pláten je často krajina, obloha či vesmír a hvězdy jakožto symboly nekonečnosti. (<http://www.artlist.cz/>)



Obr. 85, 86: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 87: Zdeněk Hůla na své zahradě
 Obr. 88: Situace zahrady
 Obr. 89: Pohled ze zahrady na místní kostel
 Obr. 90, 91, 92: Fotografie zahrady spolu s uměleckými díly

SITUACE



Procházka po zahradě s umělcem

dne 9. listopadu 2014

Zahrada se nachází mezi domy a zahradami ve městě kousek od Prahy. Na pozemek se více používá severní vstup na pozemek. Z nejvyšších míst zahrady se nabízí krásné pohledy na místní kostel a celkově na krásnou okolní krajinu.

Na zahradě jsou rozmístěny několik umělcových soch, ale každá socha má své opodstatnění a správné místo. Umělec začal dělat zahradu ve svých 15 letech, kdy sekal, udržoval. Poté v roce 1994 koupil spodní část, změnila se dispozice, konec se stal začátkem. Na zahradě se mnoho původních stromů nevyskytuje, spíše už všechny vysadil on sám. Umělec představuje svou zahradu jako částečně funkční, jsou zde ovocné stromy, záhony a také pracovní prostor, vlastně umělec o celé zahradě tvrdí, že se jedná o pracovnu. Sochy jsou tady nějakou dobu, pak se mění a přemísťují se, celé je to v určité dynamice, proměňuje se to. V severní části zahrady se nachází trvalkový záhon, na kterém se nachází socha záznamník slunečního svitu, kde slunce vypaluje do dřeva svoji intenzitu. Ze vzniklého kusu dřeva zamýšlí umělec udělat schody. Dále se pak nachází ohniště, které často užívají. Vedle něj také kamenný stůl. Všechny zdi kolem jsou postaveny z místního pískovce. Sám umělec do ní vložil netřesky, kterým se zde krásně daří a rostou, částečně zpevňují zeď. Se vzrůstajícím terénem roste počet ovocných stromů. Zhruba v půlce zahrady se nachází jezírko, kolem kterého je příjemná vegetace. Jezírko je koncipované tak, aby zrcadlilo nebe. Naproti něj se nachází virtuální altánek, ze kterého jsou krásné výhledy do krajiny (když je jasno, jde vidět až na Krkonoše). V horní části zahrady se nachází více stromů a keřů spolu se sochami. Umělec si bere spousty inspirace ze zahrady. Používá materiál ze zahrady. U skalníku vnímá, že různé větvičky jsou podobné gestům lidské ruky. U vchodu do domu, a jeho ateliéru, vysadil jinan dvoulaločný, líbí se mu a časem by se mohla stát dominantou zahrady. U vstupu do domu se nachází také záhonky s kořením, aby to bylo blízko do kuchyně. Jednoduše lze říct, že v horní části zahrady se nacházejí více okrasné druhy, dole a nahoře ovocné stromy, a mezi tím není jasný předěl, přirozeně se to prolíná. Zároveň užitková a dekorativní hranice není záměrně jasná. Umělec zastává názoru, že by zahrada měla být vidět celá, sedí tam a tam a vznikají zákoutí. Uvědomuje si, že časem musí něco porazit, příroda je na druhou stranu agresivní... Umělec je rád všude na své zahradě, je to příběh, člověk si projde ranní zahradou a všude se mu zkrátka líbí...

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Takový malý zmenšený svět, který je uchopitelný.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Velmi mám rád borovice, jsou krásné a typický strom tohoto kraje. Jako solitér má úžasný tvar, dynamický pohyb v sobě, nádherně voní, barevnost.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Z mnoha důvodů ano. Tady jako přechodné umístění. Na mé zahradě je někde potřebné něco mít, abych je viděl, byly uskladněné - líbivost - chci je vidět a přitom uskladnit. Dělán dost z kamene, takže můžou stát venku. Své sochy mám dost v interiéru, ale mnohem radši je mám radši v exteriéru než v galerii, tam je to divné. Když je to umístěné venku, je to krásné.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Zdeněk Hůla
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je obklopena ze dvou stran sousedními zahradami, ze zbývajících dvou ulic, ve vrchní části zahrady se roztírá překrásný pohled do okolní krajiny i na blízký místní kostel a okolí
3. hranice území: celý pozemek je obehnan pevnou zdí, buďto kamennou nebo cihlovou zděnou
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení, pracovní plocha, ohniště), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová, popínavé rostliny), užitková (zeleninová, bylinková, kompost), honosná (několik uměleckých děl)
5. kompoziční prvky:
 - terén: mírně se zvedá směrem k domu,
 - vegetace: zahrada porostlá několika stromy s vysoko nasazenou korunou, zejména po obvodu zahrady, trávnik lučního charakteru, zastoupení jabloně domácí (*Malus domestica* L.), hrušeň obecná (*Pyrus communis* L.), borovice černá (*Pinus nigra* Lindl.), tamaryšek (*Tamarix* DC.), šeřík obecný (*Syringa vulgaris* L.), dřišťál Thunbergův (*Berberis thunbergii* DC.), vistárie čínská (*Wisteria sinensis* (Sims) Sweet),
 - vodní prvek: jezírko,
 - drobná stavba|architektura: kůlna, konstrukce na vistárii,
 - přírodní živel-oheň: ohniště
6. umělecká díla: několik děl z kamene, někdy v kombinaci se sklem, např. Hora v hoře, Voda, Náhoda, Vzduch a Zlatý řez, Strážce, Uvnitř a Vně, Úzká brána, atd.
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: menší kamenné sochy, kamenné nádoby na bonsaj
8. specifikum: pro zahradu jsou typická umělecká díla vytvořená majitel umístěná volně po zahradě, a jejich přirozené zapojení|splynutí s vegetací, dále pak její terén, genius loci



Obr. 93: Okno do umělcova ateliéru



Obr. 94: Socha Záznamník slunečního svitu

5.1.9 ALENA FOUSTKOVÁ, ČERNOŠICE



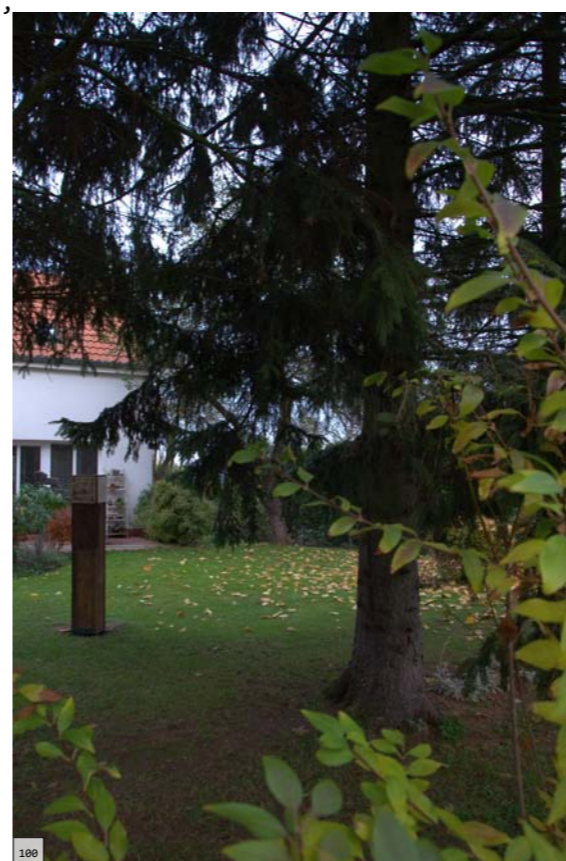
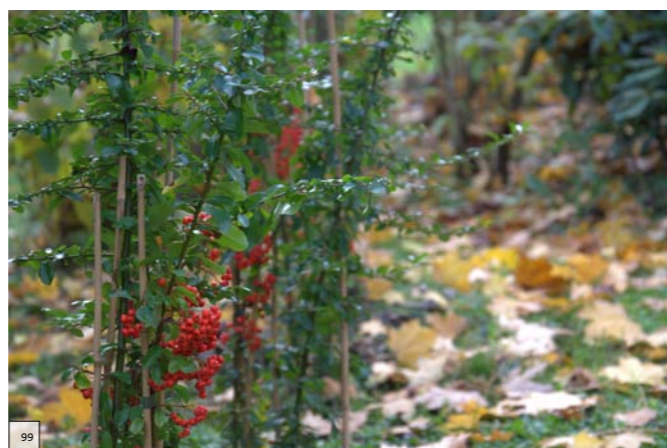
Alena Foustková (*1957 Karviná)

Umělkyně se věnuje instalacím a objektům. Ovlivnilo jí na jedné straně studium grafiky na AVU v ateliéru Ladislava Čepeláka a na druhé Toronto, kde žila od 80. let a absolvovala George Brown College, získala tak zkušenost nejen se severoamerickou abstrakcí nebo třeba s kulturou domorodých Inuitů, ale poznala i prostředí reklamy, když pracovala například pro Oriflame, Vichy, Jonson & Jonson nebo HSBC Bank...

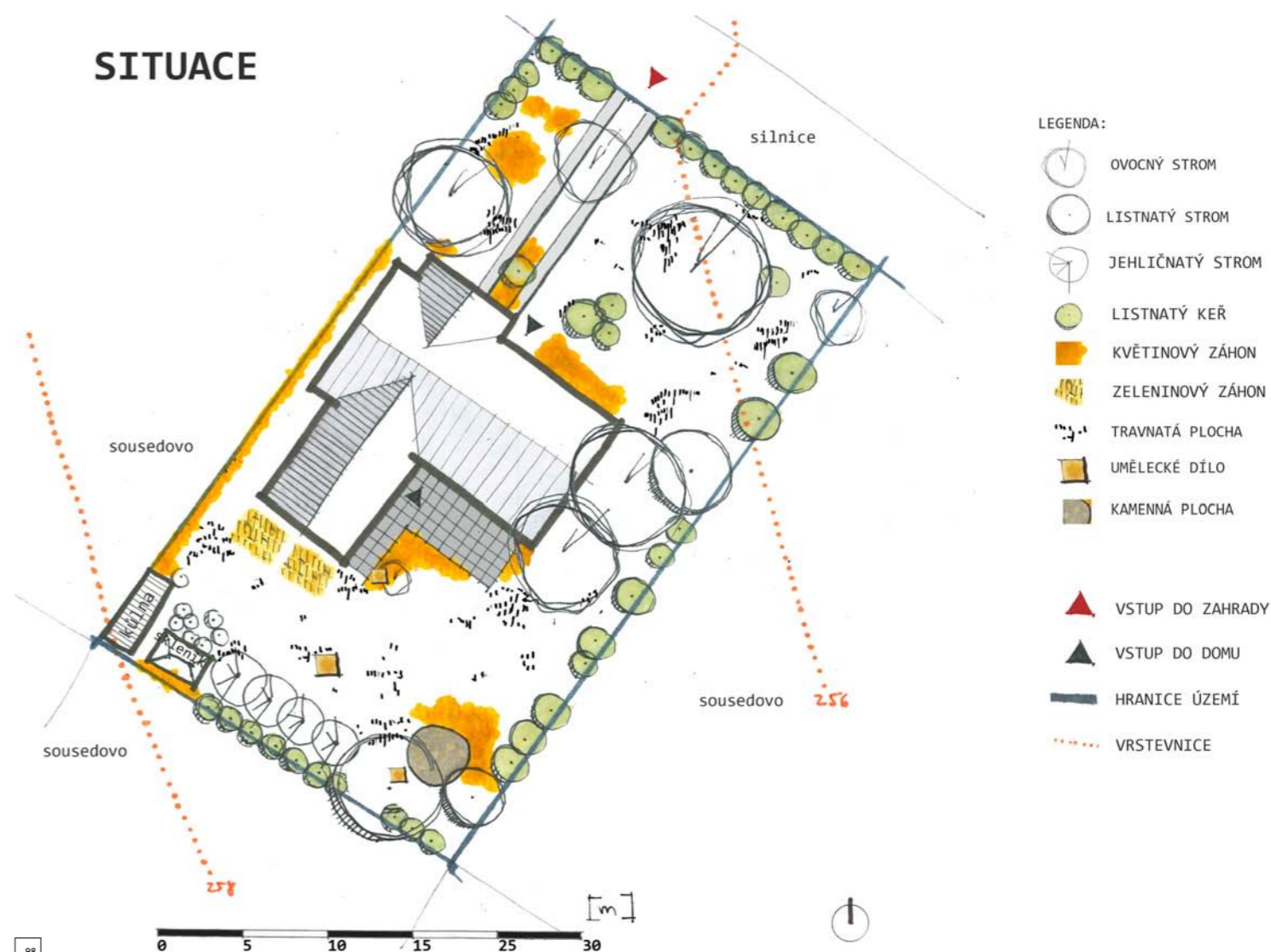
Tvoří a rozvíjí možnosti koláže, malby i asambláže. Ale i její koláže jsou překvapivé třeba již samotným uplatněním proplétání dvou vrstev identických proužků papíru – zhodnotí se nejen nová, ve výtvarné tvorbě málo vídaná metoda: i ta je cestou k novému způsobu manipulace s vizuální či textovou informací, neboť samotné proplétání proužků vždy část původní vizuální informace skrývá překrytím jiných sekvencí... to jistě může fungovat fakticky i jako metafora autorčina vlastního poselství... a symptomatické je autorčino užívání samotného bílého korektoru, jenž vytvoří krásnou „kresbu“ – ovšem původní text již nemůže identifikovat: objevuje se jako něco skrytého, částečně zbarveného původní informační kvality – původní vizuální a textová informace se stává esteticky působivou, ovšem z hlediska sémantického vlastně destruovanou, narušenou informací.

Instalace a objekty jsou další podobou tvorby Aleny Foustkové: většinou vznikají z knih nebo novin různými operacemi, někdy se uplatní i vlastní akce autorky.

Nyní se umělkyně mimojiné věnuje i pedagogice. Učí na mezinárodní univerzitě v Praze UNYP, dále na Anglo-Americké univerzitě a pak působí jako mentor pro Empire State University of New York. K tomu samozřejmě stále aktivně tvoří a vystavuje. (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.alenafoustkova.com/>)



SITUACE



Obr. 95, 96: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 97: Alena Foustková na zahradě
 Obr. 88: Situace zahrady
 Obr. 99, 101, 102: Fotografie zahrady
 Obr. 100: Umělecké dílo na travnaté volné ploše

Procházka po zahradě s umělcem

dne 10. listopadu 2014

Zahrada se nachází v rozrůstajícím se menším městě u Prahy. Rozprostírá se kolem domu. Největší část zahrady se otevírá za domem.

Umělkyně si ze zahrady bere inspiraci jen do určité míry, spíš jí zajímají průhledy do zahrady, z interiéru přes žaluzie. Na jaře bere inspiraci k malbě z rozkvetlé třešně či jabloně, kdy je úplně obalená kulatými krásnými květy, je to jako grafická organická linka s geometrickou linkou žaluzie. Na zahradu vysadili různé keře způsobem tzv. pokus omyl, počítá s tím, že pokud se keř správně neujme, bude ho muset přesadit na lepší místo, které časem tímhle způsobem poznají. Vegetaci před hlavním vstupem do domu vytvořila ona sama, jsou zde převážně okrasné keře. Poté následují vzrostlé jabloně a další keře. V zadní části zahrady, pod vzrostlými smrky, nasadila tulipány a narcisy. Za smrky se nachází vzrostlý živý plot zlatice prostřední. Vedle je vydlážděný kruhový prostor okrášlený kolem kameny, nyní ho využívají pro bazének, ale místo by časem mohlo dostat i jiné využití, pro posezení apod. Zahrada v sobě skýtá i vyvýšené zeleninové záhony, bylinkové záhony i hájek planých švestek u kůlny. U skleníku podél plotu se nachází bylinkový záhon. Co se stromů týče, umělkyně vnímá jejich tvar a jejich celoroční měnící se krásu. Při jejich výběru vyhrává optický vjem, nepřemýšlí nad tím více prakticky, zkrátka co se líbí, to si koupí. Několik dalších vegetací má jako dar od maminky či kamarádů. Co se umění týče, jsou tu tři objekty. Jako první železný kůň z amerického blešího trhu, který je asi na metrové tyči vedle zakrslé broskve. Další je čtyřhranný dřevěný trám se čtyřmi keramickými kachličkami, což je vlastní práce. Je to písmenková zahrada, záhony s písmem, aby se to hodilo do zahrady. Umělkyně hledala místo, aby na něj bylo dobře vidět (ze zahrady i z terasy). Domnívá se, že nějaké dílo to místo přesně potřebovalo. Na jednotlivých kachličkách jsou vyrytá písmenka z iniciál rodinných křestních jmen (Alena, Karel, Jan a O jako indiferentní). Poté na vydlážděném kruhovém prostoru se nachází kamenný „mužik“, je to kanadská kamenná socha, která se používá Inuity (Eskymáci) k různému značení, většinou cesty k Arktiku. Je to navršená hromada kamenů ve tvaru člověka.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Takový můj soukromý prostor, kde člověk nemusí být uzavřený mezi čtyřmi zdmi a může být venku. My bydlíme jako na chatě, zahrada je skoro vesnická. Nemáme tu potřebu či styl chalupářů, co na víkendy jezdí na chatu. My máme chatu, a na zahradě trávíme strašně moc času. Dělá mi dobře vrtat se v zemi – ryju, sadím, vidím, jak to všechno roste – je to pro mě meditace. Pracovně dělám trochu takovou tvorbu, která se opakuje, rytmizuje, plus prvek náhody. Užívám toho, jak ve výtvarné tvorbě, tak i v zahradnické. Nikdy u všeho nevím, jak to dopadne, je to všechno velký experiment. Na zahradě si příroda dělá, co chce.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

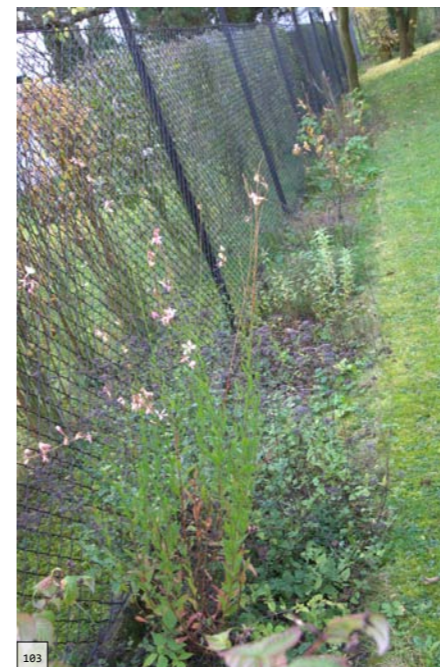
Javor. Žili jsme léta v Kanadě a jejich oblibu si přenesli k nám. Líbí se mi, jak se barví, tam se ještě více barvili. Bylo tam jiné prostředí, jiné druhy. Podzim je tak hodně specifický, různé škály barev, od sytě žluté po měďově červenou...

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Už jsem umístila – socha zosobňuje zahradu, prostor, pro výtvarníka láká, aby to zbytnovala, pokud umělec dělá umění, které mu to umožní. Já dělám multitechniku. Zajímá mě vyjádřit nápady, koncepci různými způsoby, různé materiály – keramika mě baví, zábava z kamenů eskymáci, drobnosti jenom, ale nejsem sochař.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Alena Foustková
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je ze tří stran obehána sousedními pozemky, ze zbývajících strany silnicí
3. hranice území: se sousedy je zahrada oddělena drátěným plotem, s vozovkou dřevěně plot podpořeným živým plotem ptačím zobem obecným (*Ligustrum vulgare L.*)
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. + jehl. stromy a keře, květinová), užitková (zeleninová, bylinková), honosná (umělecká díla)
5. kompoziční prvky:
 - terén: spíše rovinný,
 - vegetace: zahrada je porostlá vzrostlými stromy, dále pak menšími keři, zejména jen po obvodu zahrady, trávnik lučního charakteru, jistou dominantou jsou javor mléč (*Acer platanoides L.*), jabloň domácí (*Malus domestica L.*), třešeň ptačí (*Prunus avium (L.)L.*), smrk ztepilý (*Picea abies (L.)Kersten*), zlatice prostřední (*Forsythia x intermedia Zabel*)
 - vodní prvek: chybí,
 - drobná stavba|architektura: kůlna, skleník,
 - přírodní živel – oheň: chybí
6. umělecká díla: keramické kachličky na dřevěném trámu
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: železný kůň, kamenná socha mužička
8. specifikum: pro zahradu jsou typická umělecká díla vytvořená majitelkou, konkrétně jedno na volné travnaté ploše, dále pak podzimní zbarvení u javoru a plané třešně



Obr. 103: Trvalkový a bylinný záhon podél plotu



Obr. 104: Staré jabloně podél domu

5.1.10 SAM SRÁČ, ČESKÁ BŘÍZA

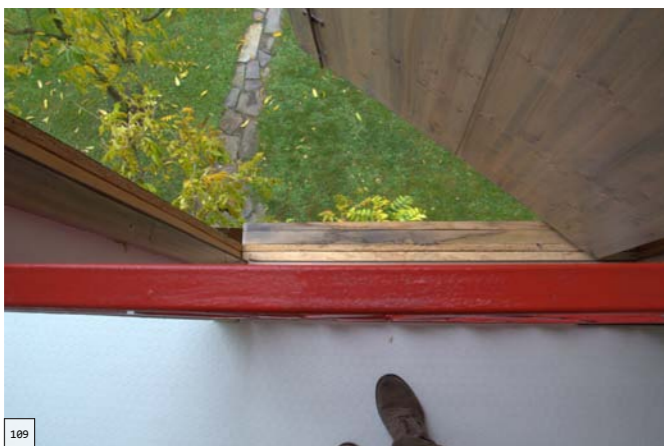


Sam Sráč (*1969 Plzeň)



„Nic není zcela téměř zaniklé.“
Sam, 2011

Umělec se zabývá kresbou, malbou, iluzivní instalace, jejichž součástí jsou konceptuální objekty a videem. Hlavním motivem jeho práce je odstraňování 'umělých kulturních rámců'. Pro jejich zničení využívá všechny prostředky, racionální analýzy, nadsázku i silné emotivní zásahy. Téma konkretizuje v malbě, textech a v konceptu Víze pro novou kulturu a její místo, na kterém pracuje od roku 1989. Souběžně se svou uměleckou činností vede galerii Sam83 včetně kurátorského působení, publikační činnosti (katalogy k výstavám, limitované edice, časopis PIŽMO) a organizace rezidenčních pobytů. Podstatnou součástí jeho tvorby je i práce s keramikou (od začátku devadesátých let). Věnuje se především výrobě fetišistických předmětů. V poslední sérii zdobeného hotelového nádobí se přibližuje ke svému obvyklému tématu skrytých zlomových momentů, kdy tvůrci designu opovrhované užitkové předměty 'povyšuje' zdobením zlatem, listry a autorskými obtisky. (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.sam83.cz/galerie/autori/sam/>)



Obr. 105, 106: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Obr. 107: Sam Sráč na své zahradě
Obr. 108: Situace zahrady
Obr. 109: Pohled z patra dolů z domu
heARTbreakers
Obr. 110: Zahradní studna, v pozadí dům
heARTbreakers
Obr. 111: Vzrostlá vistirie
Obr. 112, 113: Umělecké detaily na zahradě



Procházka po zahradě s umělcem

dne 11. listopadu 2014

Zahrada se nachází na pomyslném cípu mezi ulicemi ve vesnici kousek od Plzně. Pozemek je tvořen jednak vlastním domem, galerií Sam83 a krásným domem heARTbreaker sloužící jako ubytování umělců mající zde svou výstavu a hosty. Dům umělkyně postavila na protest, že lze za málo peněz a rukama postavit krásnou věc (původně na místě byl chlívěk).

Do zahrady je možné vstoupit mnoho východy a vstupy. Zrušili plot jako takový, používají všechny dveře a zvenku do domu ani nejde vidět, když je zarostlý. V domě se nachází i keramická dílna, která pomáhá celému provozu. Je spojena se zahradou, podle umělkyně je luxus nebýt závislý jen na jedné místnosti, zahrada jim dovoluje hodně. U domku se nachází vzrostlá lípa, kterou zasadila přímo umělkyně. A počítá s tím, že až jednou bude strom velký, tak přirozeně zastíní okno a tudíž nebude zapotřebí žádných závěsů, jednoduchá logika věci. Z druhé strany domku se nachází krásná vistárie, vypěstovaná ze semínka, kterou z čistě z praktického hlediska jednou za 4 roky uříznou. Umělkyně si nevěděla rady, kam jí zasadit, nebylo to jednoduché, až se rozhodla. V domě při otevřeném okně se nabízí nádherný pohled do břidlicových kopců blízké krajiny. Ptáci, vzrostlý habr, nebe. Umělkyně tak má možnost vstoupit až do koruny stromu a kouřit. Na zahradě se nachází několik stromů a keřů, i ovocných. Mezi původní stromy patří jablono u rybníčku. Nejhorší pro umělkyně je představit si, že jablono je stará a že za chvíli na zahradě nebude a kdo jí nahradí? Kdo jí velikostně nahradí? Rybník napouští v létě a koupou se. Architektonický ateliér H3T při vernisáži postavil saunu a v rybníku se chladili. V předzahrádce se nachází krásné trvalky, které v zimě umělkyně ostříhá. Zastává názor, že k nim můžou všichni, že zahrada slouží jako prolézačka.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada pro mě neznamená vůbec nic. To, že je nějaká část ohraničená plotem není žádný argument. Chápu zahradu jako součást, to, co je na mé zodpovědnosti. Vnímám větší zodpovědnost jako povinnost, lidi sem chodí. To, že člověk neskáče do kopřiv z hlediska provozu zahrady. Má druhá zahrada je na Šumavě. Z hlediska ohraničení pozemku zde nic není, nic to neznamená, jen přístup. Jsem 100 % přesvědčená, že na cizí pozemek by lidé neměli vstupovat podle zásady slušného chování a tím pádem by nikdo nemusel mít obavy a nemuselo by být oplocení. Mé vnímání zahrady je u mě takové, že se netěším z rostlin, ale vnímání celého konceptu. Nic moc za moje nepovažují. Všichni se tady schází. Tvoření rámců - plotů zahrady je příliš umělé, nenabízí pohled ani chuť vstoupit. Žádné obavy - zlý pes? Mě zajímá do jaké míry je zahrada jako prostor pro komunikaci. Nic. Nic kompresní nic to, co obsahuje. Nic vzdávám se všeho, přijde to. Patos. Neapatické lidi. Patetický člověk - hodnotit nepřislouší, jejich existence. Štěstí toho je být někde v zahradě, není potřeba přepínat emoce - to její přepínání je zbytečné.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Můj oblíbený strom je můj vlastní film. Věnovala jsem mu i knihu. Byl úplně neoblíbený, který se stal úplnou závislostí. Katalog cypřiše. Před 30-ti lety přijela na čajdu na Šumavě a tam přesně do výhledu na krajinu zasadili cypřiš. Přes něj nikdy nešlo vidět do krajiny. Postupem času jsem to přijala - je zajímavé jaký vliv může mít vztah člověka a strom. Téma jednoho stromu - výtvarný kult z cypřiše. Měl i svoji výstavu. Má tolik příběhů - přenést na neživou bytost.

Zbožňuji ho. Spadl vloni v zimě. Je z něj pařez. A paradox je, že mi teď chybí, najednou to chybění je více, než to jeho překážení, je to nenahraditelné. To nic připouštím to všechno.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Když to není kam dát, tak jako úložiště, uložení. U nás je soch hodně, jsou zde výstavy v zahradě, když umělec postaví, třeba ateliér H3T. nebo dočasná instalace. Speciálně nám na tom nezáleží, spíš to tak používáme. Nic trvalé umístění, uskladnění.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Sam Sráč

2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada spolu s domem představují rohovou zástavbu, z jedné strany obklopená sousedy, ze zbývajících tří stran silnicí, z patra stavby heARTbreaker se nabízí krásný pohled na okolní krajinu

3. hranice území: na zahradu je volný přístup, se sousedící stranou a ze dvou stran od silnice je zahrada oddělena dřevěným prkenným plotem

4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová, popínavé rostliny), užitková (studna), honosná (drobná umělecká díla), reprezentační (předzahrádka)

5. kompoziční prvky:

- terén: rovinný,
- vegetace: zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, květinové záhony podél plotu, trávník lučního charakteru, dominantu je solitérní habr obecný (*Carpinus betulus L.*), dále lípa malolistá (*Tilia cordata Scop.*), tamaryšek (*Tamarix DC.*), zerav obrovský (*Thuja plicata Donn ex. D.Don*), vistárie čínská (*Wisteria (Sims)Sweet*), loubinec trojlaločný (*Parthenocissus tricuspidata Siebold at Zucc.*),
- vodní prvek: rybník,
- drobná stavba|architektura: heARTbreaker,
- přírodní živel-oheň: chybí

6. umělecká díla: chybí

7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: keramická díla

8. specifikum: pro zahradu je typická stavba heARTbreaker vytvořená majitelkou, která je sama o sobě uměleckým dílem, u ní pak vzrostlá vistárie a volný přístup do zahrady



Obr. 114: Pohled na rybník pod jabloní, vstup do domu

5.1.11 ALEŠ HNÍZDIL, MĚCHENICE

Aleš Hnízdil (*1954 Liberec)



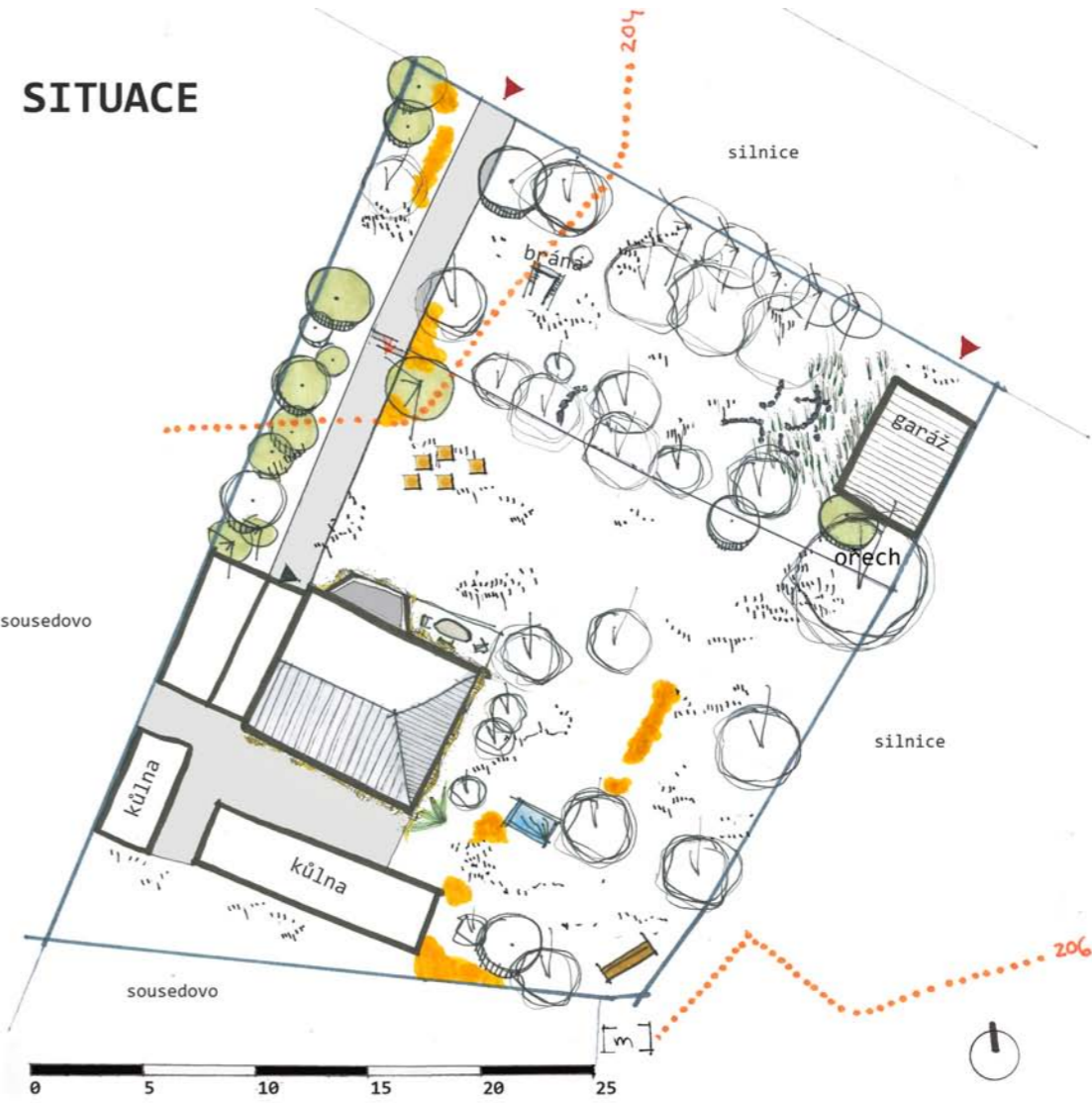
Toužím po tom,
co mám
a nevím o tom.
Čisté vědomí.

Aleš Hnízdil

Sochař vystudoval SUPŠ sochařsko-kameninckou v Hořicích. Poté AVU v Praze u prof. Jiřího Bradáčka. Pak následovaly studia v německém Kasselu. Sochař vytváří sochy z různého materiálu v kombinaci s kamenem. Od roku 1995 se prakticky dodnes věnuje pedagogické činnosti. Vystřídal Technickou univerzitu Liberec - Fakulta architektury, ČVUT Praha - Fakulta architektury, UK Pedagogická fakulta Praha. Nyní pracuje jako pedagog na ČZU Praha - Katedra zahradní a krajinné architektury. Proběhlo mnoho jeho výstav, mezinárodní společné i samostatné, symposia konaná zejména v České republice či performance uskutečněné pouze v České republice. (<http://www.aleshnizdil.cz/>)



118



- LEGENDA:
- OVOCNÝ STROM
 - LISTNATÝ STROM
 - JEHLIČNATÝ STROM
 - LISTNATÝ KEŘ
 - JEHLIČNATÝ KEŘ
 - KVĚTINOVÝ ZÁHON
 - POPÍNAVÁ ROSTLINA
 - POPÍNAVÁ DŘEVINA
 - PODROST - HEDERA HELIX
 - TRAVNATÁ PLOCHA
 - UMĚLECKÁ DĚLA
 - VODNÍ PLOCHA
 - VSTUP DO ZAHRADY
 - VSTUP DO DOMU
 - HRANICE ÚZEMÍ
 - VRSTEVNICE
 - SMĚR TERÉNU



Obr. 115, 116: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Obr. 117: Aleš Hnízdil na své zahradě

Obr. 118: Situace zahrady

Obr. 119, 120, 121, 122: Fotografie zahrady a jejích detailů a uměleckých děl přirozeně spojené se zemí

Procházka po zahradě s umělcem

dne 12. listopadu 2014

Zahrada se nachází v menším městě kousek od Prahy. Zahrada se rozkládá na pozemku převážně před domem ve dvou rozdílných výškových terénech. Celý dům je porostlým psím vínem, umělec totiž miluje jakékoliv popínavé rostliny.

Pro Aleš Hnízdila je zahrada velmi důležitá už od dětství. Zahrada obsahuje starší i mladší stromy, kteří tvoří příjemnou atmosféru spolu s výtvarnými díly, převážně sochami. Umělec tak trošku bojuje sám se sebou, když se rozhoduje, jestli na volné místo v zahradě vysadí strom, který si sám vypěstoval ze semínka, což ho velmi baví, anebo na místo umístí sochu. Na dolní terase se nenachází sochy z důvodů odkladiště, nemají ještě své pevné místo a jsou tedy jen dočasně a volně rozmístěné. Některé jsou zde dlouhodobě, některé krátkodobě. Část jsou jen fragmenty a samy se integrují do zahrady, zarůstají do země. Příroda rozhodla za něj, jak to bude, a on už to tak nechá. Na horní terase převážně pracuje a místo slouží k práci. Výjimečný vztah má k soše „Brána“, nacházející se na dolní terase, která je z Vračanského vápence. Brána je důležitá, protože podobnou bránu koupila od něj holandská královna Beatris a umělec tak s ní má virtuální vztah a od té doby jsou spolu v kontaktu. Svůj dům spolu se zahradou koupil asi před 12 lety a z původních stromů zbyla jen stará jablona v dolní terase zahrady a všechny jehličnany, zbytek vysázel on sám. K jehličnanům mám zvláštní vztah. Domnívá se, že jehličnaté stromy do zahrady k rodinnému domu nepatří, že vyvolávají funerální dojem, což vnímá negativně. Umělec má rád zarostlé plochy s vegetací, rovné zatravněné plochy ho nenaplňují. Na zahradě se nachází mnoho ovocných stromů. Umělec obdivuje jejich vůni při nádherných květech, jejich měnící se celoroční podobu. U katalpy vnímá fantastický list a lusky, které zůstanou celou zimu ve své vertikální poloze, lineární prvky v prostoru, velice zajímavé, komunikují s věcmi, které sám vytváří, a tím je mu to blízké. Hodně má rád i bambus, využívá ho jako nádherný materiál, jako výjimečný akcent. Je pro něj důležitý, protože z něj vyrábí pera na kreslení. Umělec se drží zásady, co nemusí kácet, nekácí. Na balkóně mu vyrostla malá břízka, zatím to narušilo jen trošku dlažbu, ale do domu ještě neteče, tak je to v pořádku. Obecně nechává věci být, ať je přirozený život vegetace. Umělec rád pěstuje stromy ze semínka či z pecky, jeho sen je vytvořit v severních Čechách, kde má pozemek, soukromý park, už teď pěstuje za tímto účelem platany či červené duby.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Místo k rekreaci, uvolnění, současně část mého života tím, jak vždy pěstují různé rostliny ze semínek, tak rád pozorují, jak rostou, poté je upravují. Je to součást mého života, bez ní by mi kus života chyběl... Je pro mě, jak pracovní prostor, tak místo k přemýšlení, uvolnění, koncentraci. Mám rád staré zahrady, co osázeli moji prarodiče – pradědeček byl sadař – rouboval v okolí i u nás. Spousta stromů po něm zůstalo, je to takové poselství, pocit, energie, co on do toho vložil, tak se přemístila na mě, když si to člověk uvědomí...

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Nedokážu říct... je to těžké. Mám rád platany, jsou nádherní. Duby, jsou si podobní vzrůstem. Mám rád katalpy, které jsem si vypěstoval, mají úžasnou vůni. Cypřiše pro jejich vertikální polohu, neustále se derou nahoru. Jablona pro jejich květ a vůni, nejkrásnější jsou květy. Sakury. A bambusy, je to pro hodně důležitý po výtvarné stránce, vyrábím si z něj pracovní nástroje. Mám ho rád pro jeho křehkost, rozechvělost, na druhou stranu pro jeho pevnost. Je hodně inspirativní, rytmus v pohybu.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Mám spoustu soch. Z části důvodu skladu, co jsem vytvořil. Pokud se jedná o bránu, která mě propojuje s královnou, je to prostoupení do jiného prostoru|člověka, ta socha už tam má své místo. Nové sochy jsou součástí prostoru taky. Horní terasa je pracovní prostor pro sochy, tzv. „les socha“ – ne téma Ticho v prostoru – cyklické energie, Mezi prázdňem a prázdňem – projekt. Všechny projekty jsou pro mě důležité – jejich propojení s vnějším prostorem a životem|lidmi, se kterými se cítím nějakým způsobem spojený, z člověka na člověka, člověk si povídá, a něco v něm zůstane, pocity ho ovlivní přes energii – filozofie – člověk neumírá existenci s někým, jen fyzická stránka zmizí, nemůže umřít, ale přenáší se na druhého člověka, ale i hmotné věci – stromy a rostliny, co vysází, např. domy, co člověk vytvoří. Je to forma literatury, hudby, energie, co člověk vkládá do výtvarného díla – médium. Čínská poezie, s tím člověkem, co to napsal – ta energie, co je vložena do poetického textu se na nás přenáší, přes ty tisíce let a pořád je živá, je s námi...

8 hledisek

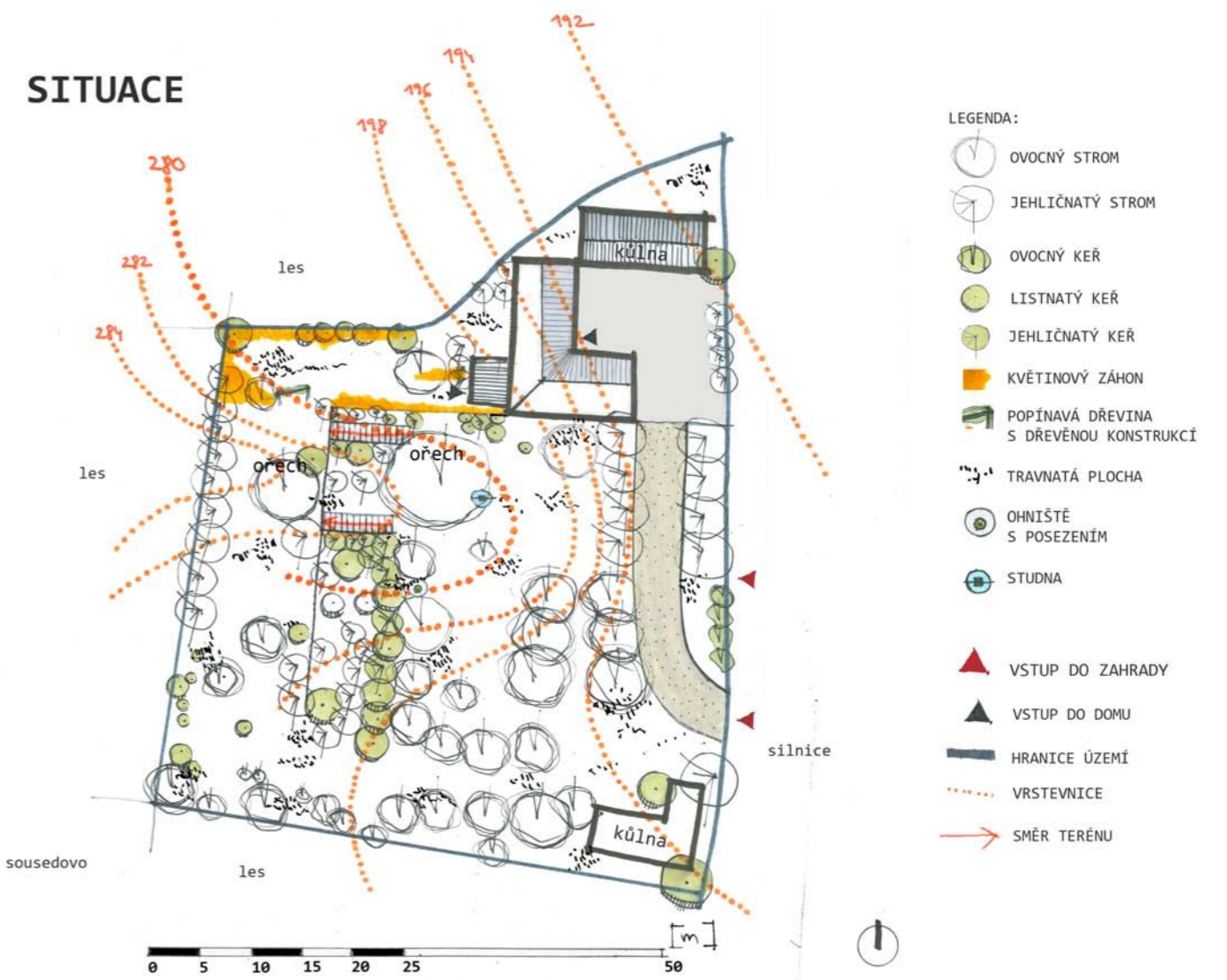
1. majitel zahrady: Aleš Hnízdil
2. širší vztahy|okolí zahrady: rohová zahrada, ze dvou stran obklopená sousedními zahradami, ze zbývajících dvou stran silnicí, ze středu zahrady krásný pohled na okolní krajinu, na řeku Vltavu
3. hranice území: zahrada je po celém obvodu obehána drátěným plotem
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. + jehl. stromy a keře, květinová, popínavé rostliny), honosná (umělecká díla)
5. kompoziční prvky:
 - terén: tvořen ve dvou rozdílných výškových stupních, svah přirozeně svažité, bez pomoci zídky či terasy, terén se zvedá směrem k domu,
 - vegetace : zahrada je porostlá menšími ovocnými stromy zejména v terénní snížené části zahrady, podél silnice a chodníku k domu, trávnik lučního charakteru, a v něm zastoupení mechu či břečťanu, dominantní jsou v zahradě jablona domácí (*Malus domestica* L.), švestka domácí (*Prunus domestica* L.), broskev (*Persica vulgaris* Mill.), ořešák královský (*Juglans regia* L.), katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides* Walt.), jalovec prostřední (*Juniperus media*), zerav obrovský (*Thuja plicata* Donn ex.D.Don), loubinec trojlaločný (*Parthenocissus tricuspidata* Siebold et Zucc.), trubač popínavý (*Campsis radicans* (L.) Seem), břečťan obecný (*Hedera helix* L.), bambus (*Bambusa*),
 - vodní prvek: menší obdélníkový bazének,
 - drobná stavba|architektura: garáž, kůlny, pracovní prostory,
 - přírodní živel – oheň: chybí
6. umělecká díla: nejdůležitější kamenná socha „Brána“ z vápence, dlouhé ocelové tyče zakotvené v kamenu, železné čtyřhranné trubky zarůstající a vyrůstající ze země
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: menší kamenná díla, železné profily hlav vybíhajících ze zadní fasády domu
8. specifikum: přirozené propojení uměleckých děl, vytvořené majitelem, se zemí, jejich zarůstání, spojení, terén

5.1.12 MARTIN JANÍČEK, KOSOŘ



Martin Janíček (*1961 Praha)

Umělec se zabývá akčním uměním, instalací, objektem, sochou, videem či zvukovou instalací. Umělec vystudoval AVU v Praze, ateliéry u Milana Knížíka, Michaela Bielického, Miloše Šejna. Absolvoval několik stipendií. Martin Janíček otevírá ze strany výtvarných a hudebních aktivit problematiku synestezie. Může navázat na umělecké fenomény jako barevná hudba, Gesamtkunstwerk, multimedialita. Jedná se o o jakýsi paradoxní ústup od performativity. Performovat znamená cosi konat, jak gesty, tělem či v jazykovém kódu. Performance či performativ (J.L.Austin) způsobuje změnu kvality či stavu reality. To je někdy výsledkem i Janíčkových zásahů (rozřezání skla diamantem v akci Přetížení). Často však jde spíše o jakési potvrzování daného stavu, průzkum, rozpoznávání specifických smyslových a fyzikálních kvalit věcí či prostoru. Zvuk či obraz je mnohdy nalezen jako specifická kvalita místa. Jindy vznikají konstrukčně náročné objekty, které umožňují různým materiálům, aby vyjádřily své specifické kvality (zvukové, obrazové, pachové, taktilní atd.). (<http://www.artlist.cz/>, <http://www.m-janicek.eu/>)



127



Obr. 123, 124, 125: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 126: Martin Janíček na své zahradě
 Obr. 127: Situace zahrady
 Obr. 128: Pohled na jabloňový sad
 Obr. 129, 130, 131: Fotografie zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 13. listopadu 2014

Zahrada se nachází prakticky uprostřed lesa v odlehle části města, jihozápadně od Prahy. Opatřil se nachází souseď, a v dálce Lochovský most, který narušuje svou hlučnou dopravou ten vzácný klid, který na zahradě rozhodně je.

V zahradě na první pohled můžou zaujmout až nepřirozeně do výšky se tyčící vzrostlé stromy tuje. Tvoří jako by bránu příjezdové cestě. Ty zasadili umělcovi rodiče, před desítkami let asi nic jiného nebylo k mání. Umělec konifery vnímá zcela negativně, už jen z toho důvodu, že negativně působí na ostatní stromy, přináší plísň na jabloně, i švestkám se nedaří, hrušky chytly rez a pak uhynuly. Proto má v hlavě takový koncept, že konifery bude časem postupně eliminovat a nahradí to něčí přijatelnějším, více domácím druhem. Radši by na zahradě měl keře, které nahradí tuje a prostor oživí. Dnes již tak činí. Nechce, aby zahrada byla monokulturní. Na zahradě se nachází několik ovocných stromů, převážně jabloně. Dále pak ořechy, které patří k původním stromům. Umělec si pochvaluje mít vlastní oříšky. A také to, že ořech poskytuje příjemný stín, což ocení zejména v létě, kdy prostor není úplně vyprahlý a nabízí se příjemný stín. Zahrada také vlastní studnu, která je funkční, akorát pumpa ne. Autorovo oblíbené místo na zahradě, a také považováno za důležité, je ohniště. Tráví na zahradě hodně volného času, a tak se místo lehce stává místem střetávání a shromažďování rodiny a návštěv. Umělec vnímá zahradu jako skvělý pozorovací prvek. Jakož i pro umělce je úžasné, že se dá pozorovat po dobu celého roku v jejich proměnách. A také jako pracovní i fyzickou terapii. Když pracuje na nějaké monotónní práci, která mu umožní v hlavě jet jiný program a přemýšlet nad něčím jiným. Umělec má rád svou horní terasu, na kterou je i krásný pohled z vnitřního domovního okna. Umělec nemá rád nové věci, spíše preferuje staré, na kterých jde vidět patina, jde vidět, co všechno věci zažily, čím jsou ovlivněny. Sám si udělal restaurátorský kurz, tyhle věci ho zkrátka baví. Proto na terase je možné vidět starý krásný rozpadlý nábytek, kde umělec donedávna obědval, nebo si často sedne a dá si cigáro, je to pohoda a klid, cigareta a přitom se dívat na zahradu. Umělec vnímá různá místa na zahradě k posezení. Někdy na schodech, na lavičce, na židli, spousta možností. Má rád se po zahradě volně pohybovat a mít oheň prakticky na jakémkoliv místě. Zahrada by podle něj měla být hlavně funkční, která by se mohla používat a zároveň se na ní koukat. Co se týče umělcovy zahrady, je hned jasné, že se jedná o užitkovou zahradu, tedy vlastně o sad a k němu přilehlé prostory. Umělec nic v knížkách nestuduje, se vším se rozhoduje podle své vlastní intuice. Stejně jaký má umělec vztah s thujemi, prožívá podobné myšlenky s bambusem. Jako rostlina se mu bambus líbí, ale je jasné, že není naším původním druhem, a tak má obavy, aby to nedopadlo jako s koniferami, aby se z bambusu nestala móda, trend dnešní doby. Pozor na to... Umělec má pocit, že zahrada sochy moc nepotřebuje. Když vidí kus kmene, může to sloužit jako třeba lavička, spíš ho lákají takové věci, víc přírodní, užitkové, než vyloženě kamenné sochy.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Nejdůležitější je ta možnost pozorovat celý systém, jednotlivé stromy a rostliny, v tom fungujícím prostředí plus všechny další jako jsou zvířata, zvuky, světlo. Zahrada je důležitý inspirativní zdroj, zázemí, základ, od kterého se člověk neustále odráží. Zvuk – nahrávám ve městě a tady si to pak poslouchám (dnes nahrávám i přírodní zvuky, ale to nebyl prvotní zájem). Vypadl jsem z paneláku v podstatě v 15 letech, a proto možná beru zahradu jako samozřejmost. Je důležité

se o ni starat, není to jen romantická reakce, jak je příroda úžasná. Zahrada je základ, který člověk pozoruje, pracuje, jako jeho součást.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

No...vždycky se mi líbil modřín, když jsem zjistil, co modřín všechno vydrží – na ty konstrukce, na trámy, jsou modřín vynikající. Modřín jako materiál jsem tady měl, zkusil jsem z něho udělat desku a stůl, úžasné dřevo. Poté určitě dub. S kolegou dělali dubový nábytek, skvělá práce. Bylo to dubové dřevo a vsazené švestkově dřevo, všechno ruční práce tady u mě v dílně. Díky kamarádovi jsem pracoval i se starým švestkovým a hruškovým dřevem.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Mám pocit, že zahrada ty sochy moc nepotřebuje. Tam, když vidím kus kamene, může to být jako lavička. Spíš takové věci – přírodní a užitkové, než vyloženě kamenné sochy. Kamenné věci budu dělat na zahradě. Mám představu, že bych to dal na místa, kde bych to rovnou zpracoval, třeba u cesty u rybníku, tam by se to dobře dělalo, je tam hodně světla a mohlo by to tam i zůstat, pěkná věc podél cesty, ale nespěchám s tím. Ač jsem sochař, nesnažím se to tam cpát za každou cenu. Jsem se zahradou spokojený, jak vypadá. Cítím, že by to chtělo jen víc udržovat, teď je to všechno takové neupravené.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Martin Janíček

2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je samostatně stojící uprostřed lesa, z jedné strany silnice

3. hranice území: ze tří stran je zahrada oddělena od okolí drátěným plotem, ze zbývajících dřevěnými fošnami

4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení, ohniště), krajinářská (ovocnářská, jehličnaté stromy, list. a jehličnaté keře, květinová, popínavé rostliny), užitková (studna)

5. kompoziční prvky:

- terén: terén je svažité, tvořící dva výškově rozdílné stupně, od sebe oddělené schody,
- vegetace: zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, dále pak vzrostlé keře, trávník lučního charakteru, jasná dominanta v podobě starých jabloní domácích (*Malus domestica* L.), dále pak zerav obrovský (*Thuja plicata* Donn ex.D.Don), tavolník Houtteův (*Spiraea x vanhouttei* (Briot)Carriere), pustomýl věncový (*Philadelphus coronarius* L.),
- vodní prvek: chybí,
- drobná stavba|architektura: garáž, konstrukce na vistárii
- přírodní živel-oheň: ohniště

6. umělecká díla: chybí

7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: drobné až nenápadně umístěné kamenné sochy

8. specifikum: pro zahradu jsou typické jabloně, dále pak terén a okolní krajina

5.1.13 JAN FABIÁN, BENICE



Jan Fabián (* 1978 České Budějovice)

„U prostorových věcí mne zajímá otázka prostorů a poloprostorů a jejich úplné vymizení, nejen “do prostoru“, ale i v “čase“...“

Jan Fabián, 2014

Umělec se zabývá instalacemi. Umělec vystudoval VŠUP v Praze. Poté na základě stipendií studoval v USA či ve Finsku. Získal i ocenění, první místo, First Art Biennial of European Students, Rome, Italy v roce 2003 a první místo Nadace Romualdo del Bianco, Florencie, Italy v roce 1999. Nyní pracuje jako docent na Fakultě architektury na ČVUT Praha.

Ve své tvorbě využívá etické funkce díla, prostřednictvím jednotlivých prací přivádí k zamyšlení nad automatizovanými procesy nebo upozorňuje na nevyrovnané vztahy vůči životnímu prostředí. Pohybuje se mezi prostorovou tvorbou, architekturou, designem a digitálním obrazem. Jeho úsporné instalace, objekty, a interiéry působí dojmem rovnováhy a občerstvení mysli. Vychází z pozorování skutečnosti a zároveň patří k trvalým hledačům smyslu bez zbytečné tragické zátěže. Plynule přechází mezi volnou a užitou tvorbou, aniž by jedna část převyšovala druhou. Jako jeho nejsvobodnější realizace působí Poustevna Kohoutov (2011), věžovitá skica z klacků a trámků v prostoru. Jan Fabián pracuje kontinuálně velmi nenápadným způsobem, o to příjemnější je možnost jednotlivé věci postupně objevovat. (<http://www.artlist.cz/>, <http://janfabian.com/>)



135



- Obr. 132, 133: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
- Obr. 134: Jan Fabián za ořechem
- Obr. 135: Situace zahrady
- Obr. 136: Detail zahradního domku
- Obr. 137: Pohled z horní části zahrady na zahradní domek
- Obr. 138: Zadní pohled na kamenou zídku vytvořenou umělcem
- Obr. 139, 140: Fotografie zahrady

Procházka po zahradě s umělcem

dne 14. listopadu 2014

Zahrada se nachází v menším městě kousek od Prahy. Zahrada je umístěna převážně za domem ve svažitém terénu, což se líbí i samotnému umělci, protože je to atraktivní i pro sportovní aktivity. Dům je čerstvě dostavěn a tvoří ho převážně skleněné stěny. Pozemek v sobě skýtá i garáž, o které umělec do budoucna zamýšlí ji přetvořit na ateliér, a v dolní části je autorsky postaven domek k letní rekreaci.

Umělec jako první vytvořil zahradní domek než samotný obytný dům. Domek tvoří zelená linka, která má přirozeně přejít do jarní zeleně. V létě může posloužit pro návštěvy. Umělec domek schválně umístil do kouta, aby si zbytek zahrady užil, aby měl volný a široký prostor „k mání“, aby prostor domkem neucpal. Při jeho tvorbě používal recyklovaný materiál. Estetika prken, které mají vymizet do prostoru, systém, který chce použít i na obytném domě. Chtěli, aby měřítko zahradního domku bylo trošku větší než auto, jezdili totiž v dodávce na dovolené, tak aby to mělo onu podobu. Kontakt vesnice Benice, je to vesnice, kousek od Prahy. Umělec chtěl, aby dům z ulice působil spíš měštanským, ale ze zahrady víc vesnickým charakterem, více přírodně. Nebydlí na vesnici, ani ve městě, vnímá dům jako industriální chatu, vnímá život a prostor tady víc měštansky. Umělec má rád ovocné staré stromy. Když si před pěti lety pozemek pořídili, moc starých ovocných stromů neskácel, teď si uvědomuje, že kdyby jich vykácel víc a vysadil za ně mladší, byly by dnes už starší, ale teď ho to teprve čeká a je si vědom, že budou nějaký čas bez vlastních jablek. S novým pozemkem začali s kamennou zdí podepírající přirozený terén. Vykopané místní kameny vrátili zpátky do její stavby. Umělec chtěl, aby pozemek neměl hranici, takže s jedním sousedem kamarádem tvoří hranici jen pomyslná šňůrka. Původně měl v plánu, že celý pozemek zakryje slámou a bude čekat na přirozený růst, ale nakonec se rozhodl tak dlouho nečekat a vysej trávu obyčejně. Důležité místo je pro něj ohniště. Vzrostlý ořech mu dělá spíše starosti, i když má rád pobyt pod jeho příjemným stínem. Strom je vyhnílý a dutinou vytéká voda. Do budoucna má umělec plány vytvořit pod kopcem rybníček na menší koupání, takovou kaluž udělat, jako dětský mikrosvět. A také plánuje domácí zvířata. Celá zahrada je v procesu. Má rád, když kvetou ovocné stromy, tak tenhle čas je nádherný, pohled shora do krajiny je příjemný.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada je pro mě meziprostor mezi obytným prostorem a veřejným prostorem. Chování na zahradě je často závislé do jaké míry je do zahrady vidět z okolních zahrad. Pro mne je to znovu prostor spojený s aktivitami, které můžeme v prostoru realizovat. Také jsou to ale povinnosti, které jsou s tím spojené. Takže myslím, že na příklad pocit svobody nelze tak vnímat na zahradě, jako skutečně pouze ve volné přírodě. V tom je volná příroda nebo přirozené prostranství mnohem svobodnější a nadřazenější. V té souvislosti mne napadá připomenout, že zahrada není místo nutné mít, nebo vlastnit. Protože pocity uvolnění, nadechnutí, sportovních aktivit při vhodném plánování by měl každý dosáhnout v místě, kde žije a záleží na tom, jak je schopen toho využít.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Je to velmi spojené s plánováním a představami a vlastní realizací v Benicích. Celková koncepce se u mne rozvíjí co do velikosti a blízkosti okolní zástavby a charakteru terénu. A další rovina je co do plánování představa nebo zkušenost od jinud. Takže pokud bych měl volit oblíbený strom je to borovice, protože je to pro mne ta zkušenost o svobodě pohybu např. z jižních Čech nebo

jižního Švédska, proč bambus je to naopak takový vertikální dotek divočiny použitý spíše v koncentrované zástavbě, kde chceme důrazně upozornit na ten odklon do volné přírody. V našem podání ji považují za migrující rostlinu. Také jsme ale použili rostliny, které jsme našli na okolních svazích, konkrétně to byly ořešáci nebo šípky nově přibily červené lísky a tamarišek. V našem případě to bude trvajícím proces utváření, jak to půjde, určitě bychom chtěli umístit i slepice a králíky, z důvodu kontaktu s dětmi i si realizovat částečnou soběstačnost. Už teď můžeme využívat terénního náklonu k nejrůznějšímu dovádění s vodou i sněhem s auty i letadly.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Umělecké dílo na zahradě je v mém podání právě tady přístřešek pro slepice a králíky. Nebo skryš pro děti, prolejšačka, houpačka nebo lavička. Klasickou formu umění bych na zahradě spíše nechtěl.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Jan Fabián

2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je v typické řadové zástavbě, z obou stran, a ze spod, sousedící sousedova zahrada, na severní straně je pozemek v doteku se silnicí, ve vyšší části zahrady se nabízí příjemný výhled do krajiny

3. hranice území: ze dvou stran drátěný plot, z druhé nepatrná symbolická šňůrka, se silnicí bude zahrada oddělena cihlovými sloupy spolu s plechovou bránou a dveřmi

4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení), krajinářská (ovocnářská, list. + jehl. stromy a keře, květinová)

5. kompoziční prvky:

- terén: přirozeně svažitý, klesající směrem od domu do zahrady dolů,
- vegetace: v zahradě spíše dominuje travnatá volná plocha charakteru lučního trávníku, dále pak střední a menší stromy se nacházejí po obvodu a v dolní části zahrady, kde jako dominantu tvoří vzrostlý ořešák královský (*Juglans regia L.*), dále pak menší borovice lesní (*Pinus sylvestris L.*), v horní části jsou jabloně domácí (*Malus domestica L.*),
- vodní prvek: chybí (je v plánu do budoucna),
- drobná stavba|architektura: kůlny, zahradní domek v dolním koutu zahrady,
- přírodní živel-oheň: ohniště

6. umělecká díla: zahradní domek

7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: lavice, kamenná zídka z místního kamene, budka pro ptáky

8. specifikum: pro zahradu je typický zahradní domem vytvořený majitelem, který využívají k letnímu pobytu, dále pak terén

5.1.14 PAVEL STEREC, PRAHA



Pavel Sterec (*1985 Praha)

Umělec se zabývá fotografií, instalací, konceptuálním uměním, performance a sociálním intervencí. Pavel Sterec studoval FAMU v Brně, poté AVU v Praze, různé ateliéry. Absolvoval několik stipendií, např. v Šargorodu, Milánu, Budapešti či Bukurešti. Své umění většinou dlouhodobě promýšlí. Rozličnými způsoby spojuje performanci, objekt, instalaci, fotografii i další média. Jeho zájem krouží okolo problematiky výzkumu, vědy, muzeí a archivů, sociálních struktur nebo závislostí na hmotných nebo symbolických kapitálech. Pavel Sterec se dnes řadí k vlně umělců, kteří se vyjadřují skrze sociální prostředí a jeho významotvorný a metaforický potenciál. Jak sám prohlašuje v textu své diplomové práce: „experimentuji v malém se sociálním inženýrstvím jako uměleckým postupem“.

Pavel Sterec se v roce 2011 zúčastnil soutěže Ceny Jindřicha Chalupického s projektem „Dva malé průsečíky na velké vertikále“. A stal se tak jedním z finalistů ceny. (<http://www.artlist.cz/>, <http://pavelsterec.org/>)

SITUACE



145



149



150

- Obr. 141, 142, 143: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
- Obr. 144: Pavel Sterec se svým otcem a synem
- Obr. 145: Situace zahrady
- Obr. 146: Detail uměleckého díla
- Obr. 147: Pohled na stan a zbytek zahrady
- Obr. 148: Pohled na saunu
- Obr. 149: Část materiálu z konstrukce na popínavé rostliny
- Obr. 150: Konstrukce na popínavé rostlině, v pozadí sauna

Procházka po zahradě s umělcem

dne 16. listopadu 2014

Zahrada se nachází v zahrádkářské kolonii, v severní části Prahy. O zahradu se starají teprve 2 roky, předtím vlastnili pozemek jinde, takže je vše na zahradu přesunuto.

Umělce velmi ovlivnil jeho otec, který se nikdy nepovažoval za profesionálního umělce, zahrada byla pro něj místo, kde se realizoval po všech stránkách, ať už zahradní stavby, či recyklace a její mnohostranné používání. Až pak začal dělat umění. A on sám v tom vyrůstal. A tak na zahradě postavili saunu, kde se umělec se svými kamarády výtvarníky rád schází (v zimě min. 1x sauna). Na zahradě se nachází několik zajímavých staveb postavených z recyklovaného materiálu, či z odpadních stavebních materiálů. Dále pak ovocné stromy a hlavně pak rybízové keře, vytvořené do živého plotu. Ve středu zahrady se nachází stavba, která původně měla být skleníkem, dnes se z ní nejspíš stane místo pro slepice. Umělec má nesmírnou radost stavět z odpadního materiálu a integrovat je do zahrady. Zahrada je do určité míry obytná, všichni tady tráví hodně času. Vedle konstrukce | totemu se nachází vzrostlý ořech. Obecně umělec vnímá užitkové stromy dobře, má k nim větší vztah, i když nemusí být velký výnos, důležitý je hlavně plod. Umělec vnímá, jak je úžasné ho konzumovat a jeho estetický vzhled. Poté se na zahradě nachází konstrukce z větví, která původně měla být indianským iglem, dnes je to zelený kopeček jako skladiště ovoce a zeleniny, zarostlý trvalkami. Dále jsou tu velké umělecké úly, které jsou potenciálně pro včely, když se tam nastěhují. Dále panelák pro ptáky, to je sociální projekt, který zatím nefunguje. Dále konstrukce na popínání rostlin z odpadních PET lahví a recyklovaného plastu. Na zahradě se nachází opravdu spousta materiálu z různých výstav, spojený s dalšími věcmi. Jsou zde také bylinkové i zeleninové záhony. Na střešních plochách se daří záhonům se sukulenty, neznámý a nejjednodušší příklad pro zelenou střechu, která chrání střechu a tepelně jí izoluje. Na zahradě je ohniště, důležitý prvek, který má být i v kuchyni, a slouží také k tomu, že se to tady čistí (pálí). Často zde oheň hoří. S otcem stejně cítí a mají stejný přístup k tomu, že je nutné najít jinou cestu pro použitý materiál a jeho použití. Výroba ekologických materiálů je větší zátěží, miň tedy ekologický přístup, než použít už ty hotové materiály k něčemu novému. A je to pravda! A je zajímavé vidět, jak a co se dá široce použít dál.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Při odpovědi na tuto otázku musím rozdělovat, zda jde o vlastní zahradu, anebo o zahradu koncipovanou jako umělecké dílo. Pokud jde o vlastní zahradu, tak je to pro mě místo, které je daleko spíš než interiér domu spojeno s budováním a prožíváním sociálních vazeb a rodinných vztahů. Na zahradě sdílené s rodinou se setkávám i s přáteli. Vybuovali jsme v ní s otcem a kamarády saunu a otec pak připojil ještě ohniště a domeček na přespání. Otevřený prostor je pro mě nejpříjemnějším místem setkání a to ne jen s lidmi ale i třeba počasím a vegetací. Vlastní výpěstky jsou jen bonus.

Zahrada může být také přísně a přesně koncipovaným uměleckým dílem a to ne jen jako francouzská geometrická zahrada nebo anglický park popřípadě některé tradiční formy asijských zahrad. Se zahradou pracují i současní umělci. Je to komplexní médium -gesamtkunstwerk.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

V poslední době jsem si oblíbil Dřín Obecný - seznámil jsem se s ním na zahradě rodičů mé přítelkyně, která pochází z Černé hory. Chutnají mi jeho plody a mám rád barvu jeho listů. Dočetl jsem se, že roste i v Čechách.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Vlastní zahradu používáme někdy i jako sklad - dovedu si tedy představit, že tam některé dílo dříve nebo později uskladním. Jinak mě po všech stránkách více zajímá zahrada jako umělecké dílo než umělecká díla v zahradě.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Pavel Sterec
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada je součástí zahrádkářské kolonie, takže mezi ostatními sousedními zahradami, na východní stranu krásný pohled na Prahu
3. hranice území: bez velkého oplocení, zahrada volně přístupná, podél cesty vlastnoručně vyrobený proutěný plot
4. funkce zahrady: pobytová (venkovní posezení, ohniště, sauna), krajinářská (ovocnářská, list. stromy a keře, květinová), užitková (zeleninová, kompost), honosná (několik uměleckých děl)
5. kompoziční prvky:
 - terén: rovina,
 - vegetace: zahrada porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, dále pak zejména menšími ovocnými keři, trávník lučního charakteru, jako dominanta jabloně domácí (*Malus domestica L.*), hrušeň obecná (*Pyrus communis L.*), ořešák královský (*Juglans regia L.*), rybíz černý (*Ribes nigrum L.*),
 - vodní prvek: menší jezírko,
 - drobná stavba|architektura: samotná chata, sauna,
 - přírodní živel-oheň: ohniště
6. umělecká díla: několik děl, stan, konstrukce na popínavé rostliny, kopeček z proutí
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: několik děl, prvků a detailů, předmětů (např. panelák pro ptáky, koryto)
8. specifikum: pro zahradu jsou typické umělecké stavby a netypická umělecká díla vytvořená majitelem a jeho otcem, a jejich častá modrá barva, kreativita a důvtip místa

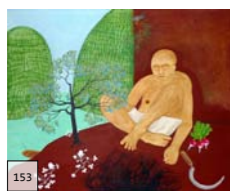


Obr. 151: Ukázka sukulentů na střeše domu



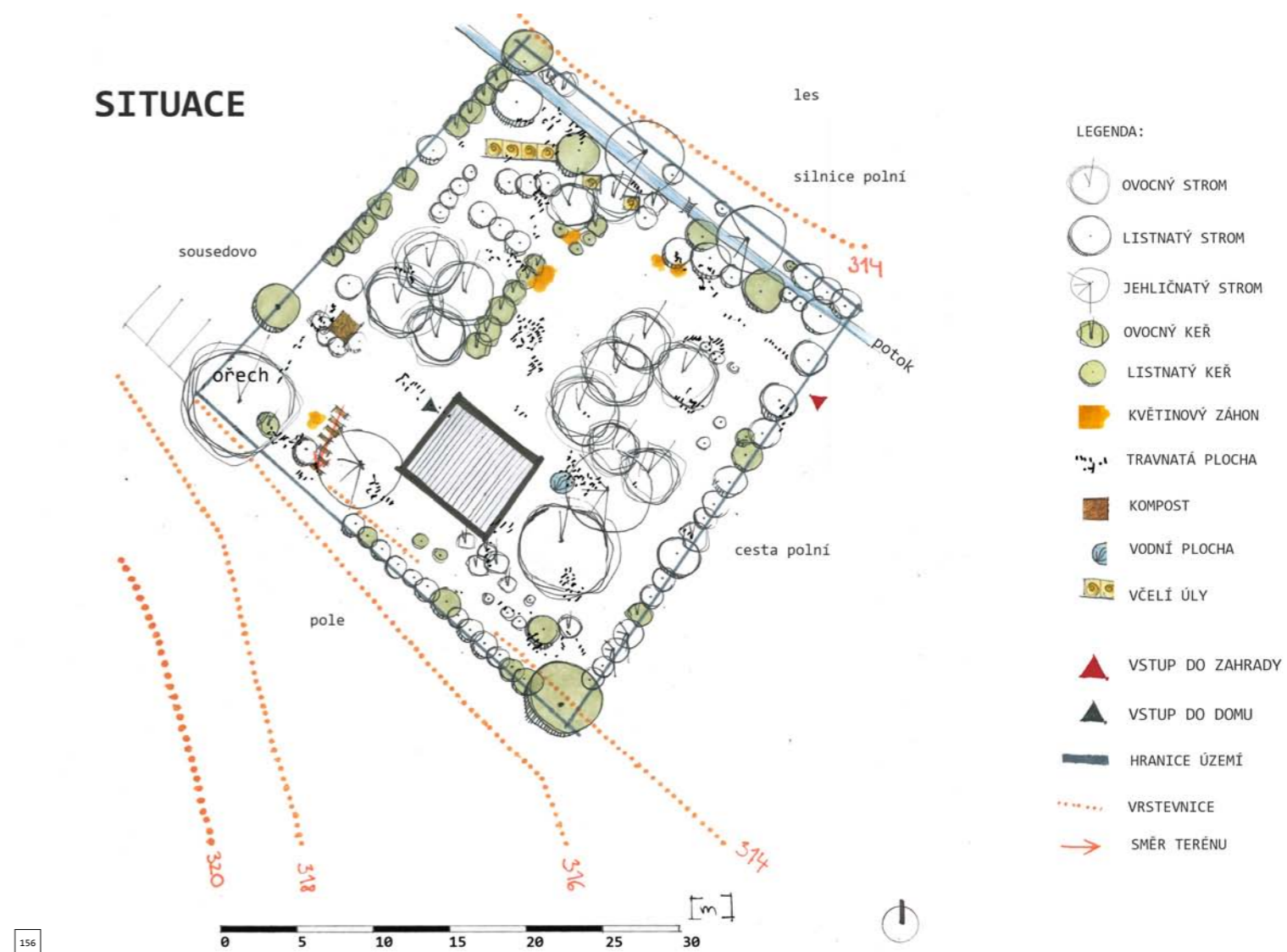
Obr. 152: Pohled na "vstup" do zahrady a její okolí

5.1.15 JAN KARPÍŠEK, SOBĚŠICE



Jan Karpíšek (*1981 Jihlava)

Umělec se zabývá malbou. Umělec je akademickým malířem. Vystudoval Fakultu výtvarných umění VUT v Brně u prof. Martina Mainera. Absolvoval i stáž v ateliéru Performance prof. Rullera. Umělec má za sebou několik ocenění a mnoha výstav, jak samostatných, tak společných. Jeho malby jsou různého charakteru, obsahu, přenosu či techniky. Nyní umělec pracuje pro pc firmu v Brně a bydlí v nedalekých Soběšicích, kde má i svůj ateliér. (<http://www.jankarpisek.cz/>)



- Obr. 153, 154: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
- Obr. 155: Jan Karpíšek
- Obr. 156: Situace zahrady
- Obr. 157: Pohled na zahradu z vyššího terénu
- Obr. 158: Pohled na chatu protékající potůček
- Obr. 159: Staré jabloně
- Obr. 160: Chata
- Obr. 161: Včelí úly

Procházka po zahradě s umělcem

dne 5. prosince 2014

Zahrada se nachází v zahrádkářské kolonii pod městem kousek od Brna, v údolí pod zemědělským kopcem z jedné strany a pod lesem ze strany druhé, podél potůčku a pěší cesty a mezi dvěma dalšími zahradami. Kouzelné místo.

Vstup do zahrady je tvořen pomyslnou bránou tvořenou jinanem dvouřadovým, které se umělec snaží vypěstovat do oblouku. Na zahradě se nachází několik starších ovocných stromů a keřů, ale i několik mladých výpěstků, které umělec sám vysadil. A jsou tu i nevšední ukázky jako je khaki, cicimek datlový, kiwi, oskeruše (stará 4 roky porostlá akebií), mišpule, rakytník, arálie či aronie a muřoul. V dětství se umělec věnoval umění bonsai, dnes svým výpěstkům dává spíše volnost. Jako první, co na pozemku udělal, bylo, že zrušil plot. Ploty ho obtěžují, a pak slušný člověk nevléze na cizí pozemek, a zloděje stejně nic nezastaví. Plot podél veřejné cesty tvoří živý plot v kombinaci dřínu, babyky, habru, zimolezu, rakytníku či rybízu. Pestrý výběr, rozhodně zajímavé a nevšední. Umělec je nadšený i pro trvalky, pěstuje záhony kopřiv, levandule, pupalky, tymiánu či pelyněk a medvědího česneku. Obecně k ovocným stromům má blízký vztah, ještě když mají zajímavé a jedlé plody, má je ještě raději. Umělec chová včely, má několik úlů. Včely jsou pro něj nejzásadnější, ožíví prostor a jsou atraktivní i pro návštěvy a je z toho užitek. U včel má i tzv. včelařskou vrbu, která nabízí kvalitní pyl. Zhruba uprostřed pozemku se nachází menší domek, se kterým má umělec velké plány do budoucna. Zatím má jen pevné dřevěné základy. Chystá se pro prosklené stěny, pro celoroční pobyt. Chce zobytnět i střechu, kterou spojí mostem z trámů z blízkého svahu. A nebude chybět ani udírna. Je zde už i ohniště a časem přibude i letní posezení u ohně, vše chce umělec směřovat před chatu. Na zahradě se nachází i menší betonové jezírko, které bude také v budoucnu potřebovat opravu. Obecně umělec zahradu označil za území divočiny, do které nebude zasahovat, nějaká divočina je potřeba. Na zahradě je opravdu bohaté zastoupení ovocných stromů a jeden ořech v rohu, který sice moc neplodí, ale umělci je sympatický a dobře se po něm leze, má rád jeho vůni. Umělec rád zapojuje různá vegetační společenství do sebe, ale domnívá se, že po ořechu nic prout nebude. Pod ořechem vládnu lesní jahody. Důležité opodstatnění má v zahradě i kompost.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada je pro mě důležité místo, je to součást mého já, střed mých snů, v nichž trávím své dny naplněné přirozenou činností, ve spokojenosti se svou rodinou. Rád pěstuju rostliny, chovám včely a pobývám mezi nimi. Na horní zahradě bych chtěl postavit chatu a trvale ji obývat. Často bych chodil na dolní zahradu. Hlavní sousedí by byli pasoucí se koně.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Můj oblíbený strom je oskeruše, kterou jsem zasadil doprostřed své dolní zahrady asi v roce 2010. Už má přes 3 metry a je velice pěkná. Po jejím kmenu se pne akébie. Inspirovala mě k namalování obrazu Kouzelná oskeruše. Potom mám hodně rád třeba muřoulu u potoka a těším se, až budou konečně mít plody. Zatím dva roky jen větší z nich vykvetl, ale plody neměl. Líbí se mi celá řada dalších stromků na zahradě. Lísky a vrby u potoka. Hloh. Mladé švestky - odkopky z rodového statku v Dlouhé Brtnici. Brána z jinanů na dolní zahradě. Meruňky na horní. Třešeň se ztloustlým kmenem. atd.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Považuji celou zahradu za svoje umělecké dílo, které spoluvytvářím spolu s přírodou. Pro obrazy není zahrada trvale jako galerie vhodná, ale několik obrazů na zahradě vzniklo za dlouhodobého působení počasí jako např. vysychavé louže. V roce 2008 jsme uspořádali krátkodobou výstavu obrazů přímo na zahradě: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10257331325-ekoprukopnici/210382546320004-ekozahrady/>. Do budoucna bych se nebránil vytvoření nějaké sochy. Dobré sochy mají v zahradách své místo.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Jan Karpíšek

2. širší vztah|okolí zahrady: zahrada jednu svou stranu sdílí se sousedovu zahradou, zbytek sousedí prakticky s přírodou (pole s koňmi, les, travnatá cesta), zahrada na různých místech nabízí krásný pohled na okolní krajinu, chlad z lesa a teplo z pole

3. hranice území: prakticky volně přístupný, jen ze dvou stran symbolický drátěný plot

4. funkce zahrady: pobytová (celá zahradní plocha), krajinářská (ovocnářská, list. + jehl. stromy a keře, květinová), užitková (bylinková, kompost, včelí úly)

5. kompoziční prvky:

- terén: rovinatý, podél pěší travnaté cesty se zvedá směrem k poli, kde u plotu tvoří vyvýšený terén,
- vegetace: zahrada je porostlá stromy i keři s vysoko i nízko nasazenou korunou, trávník lučního charakteru, dominantou jsou staré jabloně domácí (*Malus domestica* L.) a vzrostlý smrk ztepilý (*Picea abies* (L.)Kersten), dále velmi zajímavý sortiment, např. khaki neboli tomel japonský (*Diospyros kaki* Thunb.), cicimek datlový (*Ziziphus ziziphus* Mill.), mišpule obecná (*Mespilus germanica* L.), temnoplovec černý (*Aronia melanocarpa* (MICHX)ELL.), muřoul trojlaločný (L.)Dunal,
- vodní prvek: menší staré betonové jezírko,
- drobná stavba|architektura: chata,
- přírodní živel - oheň: ohniště

6. umělecká díla: chybí

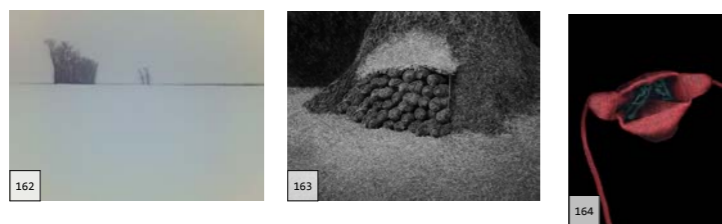
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: domeček pro ježka, včelí úly

8. specifikum: pro zahradu je typický atypický výběr sortimentu, zahrada na způsob permakultury, okolí, zahrada jako umělecké dílo, genius loci



Obr. 161: Detail zahrady

5.1.16 JOLANA HAVELKOVÁ, ČELÁKOVICE



Jolana Havelková (*196 Kolín)

Je současná česká fotografka, kurátorka a vysokoškolská pedagožka. Vystudovala Institut tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty při Slezské univerzitě v Opavě. V letech 1999–2008 přednášela na Fakultě užitého umění a designu Univerzity J.E.Purkyně v Ústí nad Labem (Ateliér fotografie, Ateliér digitálních médií). V letním semestru v roce 2014 vedla dílny na FAMU (Katedra fotografie), které byly zaměřené na propojení hudby a obrazu. Ve své tvorbě často pracuje s fotografií, zabývá se mail-artovými, experimentálními a vizuálně-hudebními projekty. Samostatně vystavovala na řadě míst, bývá rovněž zařazována na různé společné přehlídky současného umění. Připravila řadu výstav z oblasti fotografie a současného umění (*Status Nascendi*, *Bedřich Grünzweig* a další). Nakladatelství Kant vydalo její knihu fotografií *Kolín* s esejí Josefa Škvoreckého a knihu *Iluzionista na záletech*, kterou opatřila ilustracemi. (http://jolanahavelkova.com/j_bio.html)



Obr. 162, 163, 164: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
 Obr. 165: Jolana Havelková schovaná ve skrýši
 Obr. 166: Situace zahrady
 Obr. 167: Detail zahrady, kámen v břechtenu
 Obr. 168, 170: Fotografie zahrady
 Obr. 169: Skrýš v rozlehlém jehličnatém keři

Procházka po zahradě s umělcem

dne 09. dubna 2015

Zahrada se nachází v menším městě kousek od Prahy. Zahrada obklopuje dům ze všech stran, avšak její podstatná část se prostírá až za domem.

Umělkyně přiznává, že tato zahrada (další má na Vysočině) nevypadá úplně podle jejích představ, i když jí má velmi ráda a cítí se v ní dobře. Představovala by si jí více zarostlou, oddělenou sousedů, na některých místech by mohlo růst více jehličnatých stromů a také keřů okrasných listem. Na některých místech by zahrada mohla připomínat spíše les. Stromy a keře by se přirozeně proplétávaly mezi sebou a tvořily tak zákoutí, kde by se lidé mohli schovat, vše ve spojení kamene a dřeva. Umělkyně preferuje buď staré zahrady, které připomínají tak trochu jungle nebo zahrady s prvky japonské zahradní architektury. Líbí se jí přirozenost růstu rostlin, různých keřů, tradičních i volně rostoucích květin v trávníku. Člověk by měl zahradu jen lehce usměrňovat. Na zahradě lze lehce pozorovat příjemnou hru mezi světlem a stínem. Na některých místech zůstaly po prarodičích ještě nějaké betonové cestičky, má je v záměru zrušit a nechat všude jen trávnatou plochu. Jako jednu z nejdůležitějších věcí na zahradě vnímá staré keře, konkrétně ten jeden za domem, ve kterém si se synem vytvořili úkryt. Spolu se synem, který na jeho vrcholu sám od sebe vystříhal otvor, připomínající otvor na kopuli u italských bazilik, ho má moc ráda. Otvorem prosvítá kmitající světlo a prostor opravdu najednou působí jako chrám. Keř se chová jako pokoj, který se musí časem uklidit a pročistit, protože když dlouho nezaprší, keř bývá zaprášený. Toto místo je pro ně úkryt, pozorovatelná, prostor pro konání čajových obřadů, pro zavěšení různých předmětů, či symbolickou prodejnu jablek anebo mušlí. Příjemné místo poskytující stín ve slunných dnech. Jak ona, tak její syn, když něco vyrobí, menší umělecká díla, rádi předmět umístí do zahrady. Některé na místě zůstávají, jiné ne. Přední část zahrady je více zarostlá. Dominantní roli zde hraje tamaryšek, modřín, na druhé straně vzrostlá borovice vejmutovka. Nesbírají šišky, a tak vzniká příjemná kompozice v kombinaci borovicových šišek, břečťanu a různých malých předmětů, které zde umísťují. Borovice symbolizuje přirozenou podobu zahrady. V trávníku má ráda mech pro svoji krásně zelenou barvu a hebkost, tak o něj pečuje, i když to je spíše opačný přístup, než jaký mívají majitelé zahrad. U domu je vzrostlý tis v keřové formě a krásný modřín, kterého mají hodně rádi, i když sousedům způsobuje spíše starosti. V období, kdy jeho žluté jehlice opadají, tvoří s bílým sněhem krásnou kombinaci. V zadní části za domem se nachází skleník, další pozůstatek z minulých dob, který půjde pryč. Zde umělkyně chová zalíbení ve třech starých jabloních, i když se o ně nějakým speciálním způsobem nestarají, plodí vždy několik kilo jablek. Pod jejich korunami tráví rodina hodně času, přinesou si sem stůl, někdy zde jedí, čtou, zvou si sem své přátele. Mají tento prostor hodně rádi. U skleníku je další mladší jabloň. Tu vysadili, když synovi bylo 8 let. Je až mystické, že jabloň tři roky plodila vždy tolik jablek, jak byl syn v tu dobu starý. Umělkyně by si přála časem pěstovat více bylinek. Zatím zde typické trvalkové záhony chybí, jsou zde občas tulipány, pampelišky či sedmikrásky v trávníku. Přítomnost květin v trávě preferuje, má ráda cibuloviny, krokusy, šafrány, prvosenky apod. V rohu zahrady se nachází vzrostlý starý ořech, kterého mají rádi pro svůj příjemný stín a pro svoji statnost. Staví si na něm pozorovatelný, zavěšují houpačky a další předměty. V tenhle čas shromažďují dříví na pálení čarodějnic. Na zahradě nechybí ohniště, ani kompost a studna. Umělkyně má také ráda plazivé keře, břečťan nacházející se na zahradě. Keř kdoulovník někdy využívá pro svoji uměleckou aktivitu, jako pozadí pro fotografování lidí.

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Zahrada pro mne znamená osobní, tvořivý prostor, v němž se odehrává můj každodenní život. Odděluje mne i propojuje s okolím. Zahradu vnímám jako místo setkání, odpočinku, her, pěstování bylinek, keřů a stromů. Líbí se mi zahrady na způsob těch japonských, mám slabost také pro staré, trochu zanedbané, rostoucí si všemi směry, ve kterých se ale dá najít opečovávané místo. Naše zahrady (ta jedna je v Posázaví, druhá v Polabí) jsou divočejší a splňují spíše tu druhou představu. Vše v nich tak trochu přirozeně plyne, i když se občas snažím na různých místech sílu přírody usměrňovat.

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Moje oblíbené stromy jsou borovice, rostoucí na obou našich zahradách, připomínají mi přímořskou krajinu. Zvláštní vztah mám ale ještě k jednomu místu. Když mi bylo asi tak deset let, vysázela jsem na naší zahradě v Posázaví jehličnaté stromy. Přinesla jsem je z lesa, byly malinkaté jako nitky. Hned jsem si nadšeně připravila místo a na poměrně malém pozemku vysázela asi tak deset, možná patnáct stromků. Některé uschly, jiné rostly dál, a protože byly tak blízko sebe, začaly se dotýkat a proplétat. Většina stromů si našla cestu nahoru, zůstaly tenké, ale stále žijí. Prostor, který mezi nimi postupně vznikal, se v jednu dobu podobal úkrytu.

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

Objekty se na naší zahradě dají najít různé, většinou bývají jen dočasné, po nějaké době mizí. Se synem jsme před lety stavěli takové ty malé stavbičky pro různé bytosti, pak jsem je fotografovala a vznikla z nich malá série obrazů s názvem *Domečky pro skřítky*. Jeden čas jsem vytvářela jednoduché objekty z pískovce a opuky (nemám s tím moc zkušeností, ale lákalo mne si vytvořit nějaký tvar z kamene) a umísťovala je na zahradě na různá místa. Před mnoha lety jsem v Kolíně, na naší společné zahradě činžovního domu, připravila instalaci pojmenovanou *Sušení věcí* (1995). Zavěsila jsem na šňůry od prádla velkoformátové fotografie věcí, které jsem na ní našla. Obyvatelé domu se přicházeli podívat, stali se součástí akce.

Zahrada je pro vytváření různých instalací a umísťování objektů ideální z mnoha důvodů (na přípravu a tvorbu je víc místa a času, artefakt může na zahradě většinou zůstat dlouho, zpřijemňuje prostor atp.). Některá místa vybízí k vytváření nových vztahů a situací, k propojení přírody a umění.

8 hledisek

1. majitel zahrady: Jolana Havelková
2. širší vztahy|okolí zahrady: zahrada se nachází v řadové zástavbě domů, zahrada dům obklopuje ze všech stran, největší její část je za domem, vedlejší sousedi jsou v těsné blízkosti ze tří stran, z jedné strany zahradu obklopuje silnice
3. hranice území: pozemek je od silnice oddělen dřevěným plotem, poté se sousedícími pozemky drátěným plotem
4. funkce zahrady: : pobytová (ohniště s posezením, uvnitř jehličnatého keře), krajinářská (ovocnářská, list. a jehl. stromy a keře, květinová), užitková (bylinková, kompost, studna), honosná (drobná umělecká díla)
5. kompoziční prvky:
 - terén: rovinatý,
 - vegetace: zahrada je porostlá stromy s vysoko nasazenou korunou, dále pak vzrostlými keři, trávník lučního charakteru spolu s mechem, jako dominanta jsou starší jabloně domácí (*Malus domestica L.*), ořešák královský (*Juglans regia L.*), jalovec prostřední (*Juniperus media L.*), borovice vejmutovka (*Pinus strobus L.*), modřín opadavý (*Larix decidua Mill*), tis červený (*Taxus baccata*), jalovec obecný (*Juniperus communis L.*),
 - vodní prvek: chybí,
 - drobná stavba|architektura: skleník, kůlna, dřevěná klouzačka pro syna
 - přírodní živel-ohně: ohniště
6. umělecká díla: chybí
7. drobná umělecká díla|zajímavý detail: menší či větší umělecká díla, její a jejího syna, volně až nenápadně rozmístěna po zahradě
8. specifikum: pro zahradu je typický úkryt v rozlehlém jehličnatém keři, který představuje jistý druh uměleckého objektu, místo k pobytu a rekreace



Obr. 171: Pohled na hlavní vstup do domu z ulice

Obr. 172, 173: Detaily přírodních povrchů, jejich kombinace, světlo, kontrast

6. STUDIE ŘEŠENÍ MODELOVÉHO OBJEKTU

6.1 Analýza modelového objektu

Objekt: zahrádkářská chata

Lokalizace: Pivovarská 34, Ledec nad Sázavou

Investor: Jiří Bašta

Současný majitel: Jiří Bašta

Autor: Jiří Bašta a jeho otec Jan Bašta

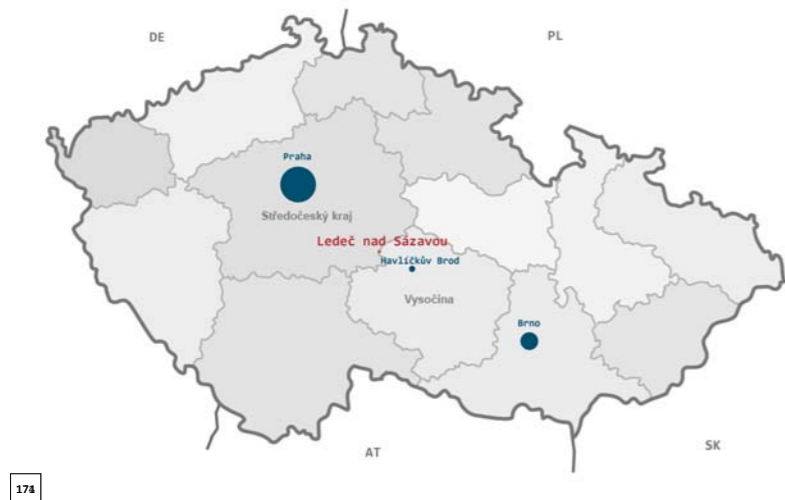
Realizace: 1975

Lokalita objektu:

Město Ledec nad Sázavou spadá do okresu Havlíčkův Brod. Řešený objekt se nachází v zahrádkářské kolonii Břízky na severu města Ledec nad Sázavou. Jedná se o menší areál. Jeho koncepce se sestavená o středové travnaté cestě, ze které na obou stranách se rozkládají zahrady. Celý areál se již dotýká krajiny, je zasažen ze západní strany polem, ze severní strany lesem, z východní také lesem, pak silnicí Pivovarská, které vede k Průmyslové zóně a na jižní straně se otevírá město. Svah zde hraje významnou roli. Objekt je hodně založen na terénu. Modelový objekt se nachází jako poslední v řadě, tudíž je zasažen mezi lesem a susedem, což nabízí krásné výhledy do krajiny a klid od okolních susedů.

Hranice řešeného objektu:

Hranici modelového objektu se skládá ze severní, východní i jižní pletivovým oplocením. Ze západu je plot tvořen dřevěný laťový plot.



Obr. 174: Lokalizace Ledce nad Sázavou v rámci České republiky

Přírodní podmínky města Ledec nad Sázavou:

Podle Quittovy klasifikace se jedná o mírně teplou klimatickou oblast MT 7.

Klimatické podoblasti okresu Havlíčkův Brod a jejich charakteristika:

Nadmořská výška m: 385

Průměrný roční úhrn srážek (mm): 635

Průměrný úhrn srážek ve vegetačním období IV – IX (mm): 386

Srážkový úhrn v zimním období: 250 - 300

Počet letních dnů: 30 - 40

Počet dnů s prům. teplotou 10°C a více: 140 - 160

Počet mrazových dnů: 110 - 130

Počet ledových dnů: 40 - 50

Průměrná teplota v lednu (°C): (-2) - (-3)

Průměrná teplota v červenci (°C): 16 - 17

Průměrná teplota v dubnu (°C): 6 - 7

Průměrná teplota v říjnu (°C): 7 - 8

Počet dnů se sněhovou pokrývkou: 60 - 80

Počet dnů zamračených: 120 - 150

Počet dnů jasných: 40 - 50

(Podnebí, ČSSR, tabulky, HMÚ Praha, 1961,

https://is.muni.cz/th/63942/prif_m/Regionalne_geograficka_analyza_zemedelstvi_okresu_HB.txt

<http://www.bilekarpaty.cz/images/mapy/klima.pdf>)

Potenciální přirozená vegetace:

Na území se vyskytuje potencionální přirozené vegetace pod číslem 36 biková/a nebo jedlová doubrava (*Luzulo albidaeQuercetum petraeae*, *Abieti-Quercetum*). Dominantním druhem je zde dub zimní (*Quercus petraea* L.), slabě pak bříza bělokora (*Betula pendula* L.), buk lesní (*Fagus sylvatica* L.), lípy srdčité (*Tilia cordata* Scop.). Na vlhčích místech se vyskytuje dub letní (*Quercus robur* L.), naopak na suších místech roste borovice lesní (*Pinus sylvestris* L.). Keřové patro bývá slabě vyvinuto, nejčastěji se zde objevuje krušina olšová (*Frangula alnus* Mill.) a jalovec obecný (*Juniperus communis* L.). Bylinné patro je určeno především (sub)acidofilními a mezofilními lesními druhy jako je lipnice hajní (*Poa nemoralis* L.), bika bělavá (*Luzula luzuloides* (Lam.)), kostřava ovčí (*Festuca ovina* L.), metlička křivolaká (*Deschampsia flexuosa* L.) apod. Druhově bohaté bývá mechové patro. Mezi časté zástupce patří ploník ztenčený (*Polytrichum formosum* Hedw.), travník Schreberův (*Pleurozium schreberi* (Brid.)Mitt.), dvouhrotec chvostnatý (*Dicranum scoparium* (Hedw.)), bělomech sivý (*Leucobryum glaucum* (Hedw.)), aj. Podobné druhové složení nalezneme v jedlových doubravách, kde kromě výskytu dubů je přítomna jedle bělokora (*Abies alba* Mill.), bika chlupatá (*Luzula pilosa* (L.)Willd.), ostřice prstnatá (*Carex Digital* L.), aj. Hojný výskyt má také bez červený (*Sambucus racemosa* L.). Z invazních a expanzivních druhů jsou zde zastoupeny třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos* L.), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora* DC.), ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elativ* (L.)). (Neuhäuslová, et al., 1998)

Jiří Bašta (*1961 Háj u Ledče nad Sázavou)



Významný český sochař, ale jeho umělecká činnost je velmi všestranná. Člověk velmi produktivní, talentovaný, ojedinělý. Je to tzv. renesanční člověk, sochař a malíř dohromady. Hodně také pracuje s hliníkem. Už od malička tvoří. Po studiu na Střední odborné škole výtvarné, tzv. „Hollarce v Praze“ studoval soukromě u akademických malířů. Ve 23 letech se usadil v Ledči nad Sázavou, kde má vlastní ateliér. Věnuje se malbě – různým technikám, kresbám, objektům z různých materiálů, knižní ilustraci. Jeho díla jsou zastoupena v soukromých sbírkách v Čechách, Německu, Francii, USA, Rakousku, Slovinsku a v Itálii. (<http://www.muzeumhb.cz/kalender-1520/>)

Procházka po zahradě s umělcem dne 02. února 2015

Zahrada se nachází v zahrádkářské kolonii, z jedné strany soused, z druhé les. Zahrada se převážně nachází před a za chatou.

Na zahradě se nyní nachází několik umělcových soch. Sám to nevnímá jako odkladiště. Je to způsobeno stále vznikajících soustav různých etap jeho práce s kamenem. Sochy se různě střídají, mění se. Je jen otázkou času a různých souvislostí, jak to dopadne. Mění se to jako v životě, jak sám říká. Jeho nejoblíbenější kamenná socha, ve tvaru kvádru, na jehož dně je schované kamenné do červena zbarvené srdce. Umělec, chtějíc mi ukázat jeho pravou krásnou barva, ono srdce pomočil, že prý teprve tak se barva nejvíce projeví. Vzhledem k tomu, že bylo ten čas hodně sněhu, mohli jsme sochy společně objevovat. Umělec tuhle činnost přirovnal ke grafice. Různě jsme odstraňovali sníh a tím se králi. Na otázku, jaké jsou na zahradě původní stromy, odpověděl, že všechny nejsou původní, některé zanesl vítr a některé mu přinesli jeho kamarádi. Konkrétně jabloně ve špalírové formě stříhá jeho otec. On sám nerad zasahuje do přírody, sám jen sbírá, nerad zasahuje. Co žije, neutrhne, takový nový zákon. Umělec rád sbírá semínka, šišky v lese a pěstuje tím tak stromy.

Obr. 175, 176, 177: Jiří Bašta

1. Co pro Vás zahrada znamená?

Znamená pro mě úplně všechno, nebo taky nic. Ta naše zahrada, ta se taky proměňuje, žije si po svém, pracuje, s živly, s ohněm...

2. „Oblíbený“ strom, ke kterému máte výjimečný vztah, je Vám blízký?

Bříza. Co si budu vymýšlet. Kouknu a vidím. (pozn. autora: z umělcovy ložnice lze vidět oknem na blízkou břízu)

3. Umístili byste někdy Vaše umělecké dílo do Vaší zahrady, pokud ano | ne, tak proč?

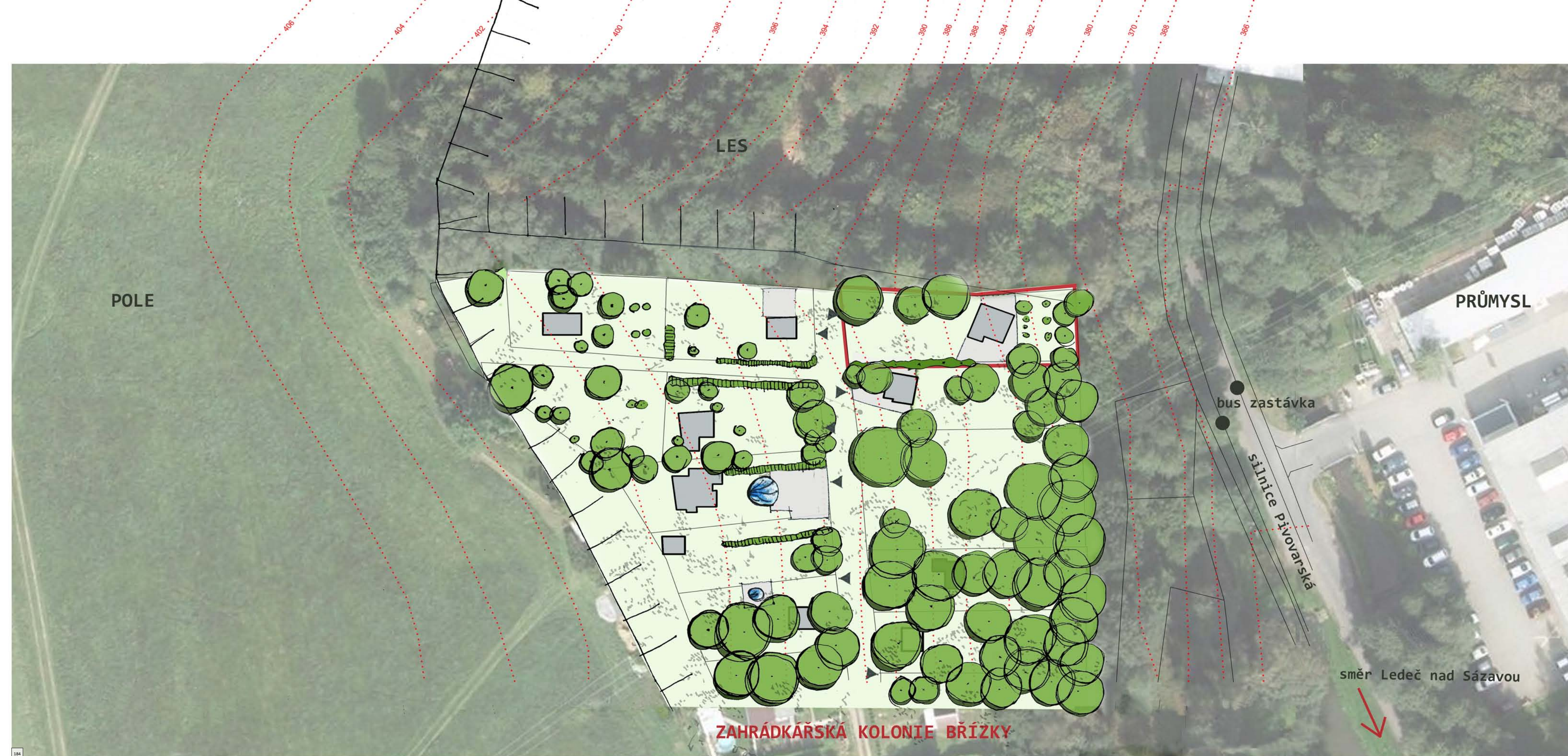
Jednu sochu bych tam nechal a všechno pryč. Začátek znova, restart.

Popis stávajícího stavu:

Majitelem modelového území je vysočanský všestranný umělec Jiří Bašta. Jedná se o zahradu nacházející se v zahrádkářské kolonii Břízky v severní části města Ledče nad Sázavou. Zahrada má tvar úzkého, dlouhého obdélníku. Je založena na výrazném terénu, kdy na délce 40 metrů činí převýšení kolem 16 metrů. Zahrada je rozdělena na dvě části, přední a zadní. V přední části od chaty k plotu, oddělující zahradu a travnatou cestu, se nachází několik umělcových sochařských děl. Sochy jsou volně rozmístěny, ale nepůsobí jako odkladiště. V zadní části za chatou se nachází velmi strmý terén, na kterém dominují listnaté nálety spolu se vzrostlými stromy a podrostem. U hlavního a jediného vchodu na území, překonáme terén pomocí osmy stupňovými schody. U vchodu vládnu dva silné kamenné sloupy, které tak vítají návštěvníka a mírně i prozrazují, že se jedná o uměleckou zahradu. Na levé straně se dominuje vzrostlá jablň, pod ní menší krytá úschovna pro uhlí. Na pravé straně se nachází menší trvalkový, neudržovaný záhon. Klesající terén přibližuje k chatě. Po cestě dolů jsou rozmístěny několikrát kamenné sochy, mezi nimi se nachází studna. Po levé straně je umístěn umělcův pracovní prostor, přeplněný, se stolem, všude sochařské pracovní předměty. U pracovního prostoru se nachází třešeň, a těsně za plotem vzrostlý dub. Na této straně o kus níže se za plotem nachází krásná bříza, na kterou se umělec dívá ze své ložnice z chaty. U vstupu do chaty se nabízí vydlážděná plocha, na které je nepatrná lavička podél stěny. Jako dělicí stěna se sousedovým pozemkem se nachází železná starší konstrukce na révu vinnou. Za konstrukcí se nachází velká stromovitá tuje. Potom začíná zmiňovaná náletová část, kde převládá počet náletů javoru. Plocha je rozdělena na tři terasovité plochy. Jen do druhé úrovně vedou nepohodlné železné schody. Ve třetí úrovni se nachází široký keř lístky, ořech, smrk a višně, téměř schovaná v rohu za kompostem.

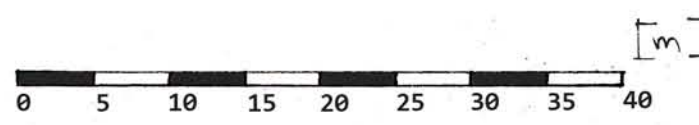
- Obr. 178: Městské věže
- Obr. 179: Náměstí Ledec nad Sázavou
- Obr. 180: Letecký snímek Ledec nad Sázavou
- Obr. 181: Veřejné prostory kolem řeky Sázavy
- Obr. 182: Pohled na hrad a kostel
- Obr. 183: Pohled na modelové území

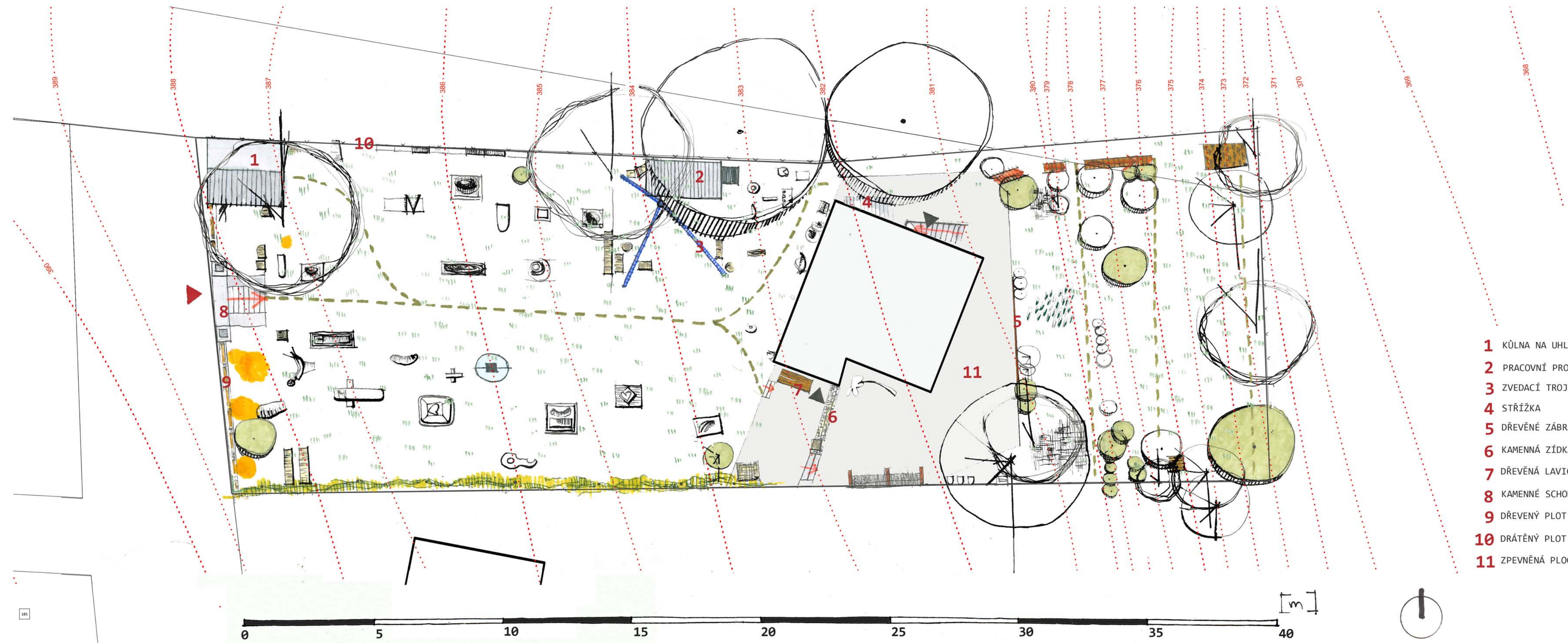




LEGENDA:

-  VEGETACE
-  ŽIVÝ PLOT
-  JABLONĚ
-  TRAVNATÁ PLOCHA
-  ZPEVNĚNÁ PLOCHA
-  DŮM | CHATA
-  TERÉNNÍ STUPEŇ, SRÁZNÝ BŘEH
-  HLAVNÍ VSTUPY NA POZEMEK
-  HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
-  VRSTEVNICE

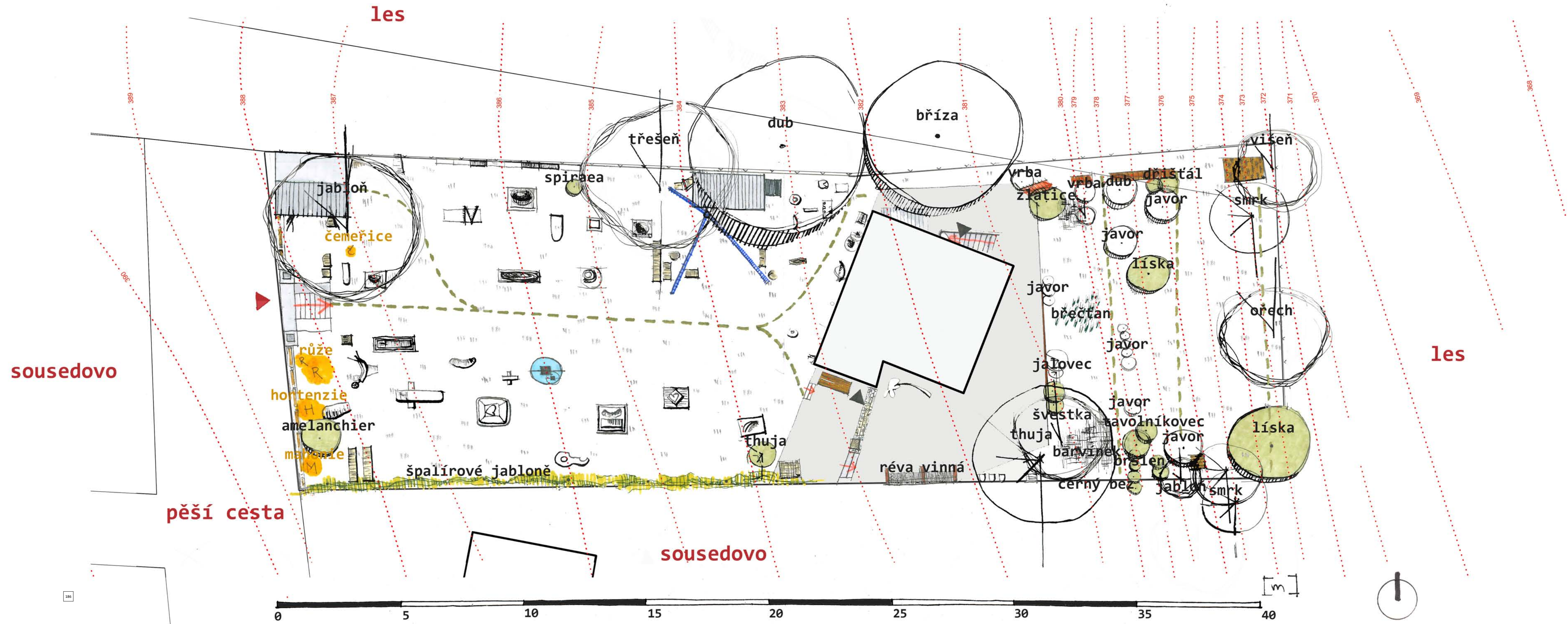


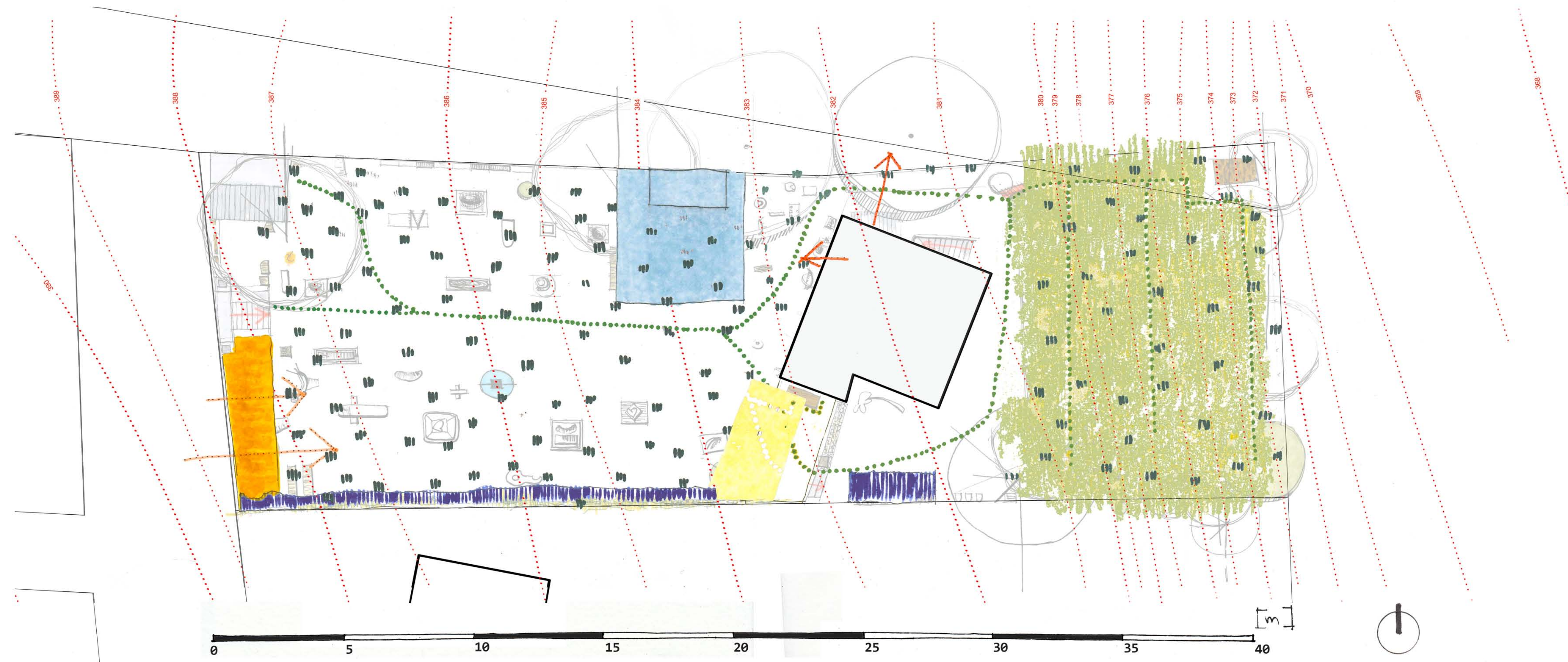


- LEGENDA:
- OVOCNÝ STROM
 - LISTNATÝ STROM
 - JEHLIČNATÝ STROM
 - LISTNATÝ KEŘ
 - JEHLIČNATÝ KEŘ
 - JABLONĚ
 - KVĚTINOVÝ ZÁHON
 - RÉVA VINNÁ
 - PODROST - VINCA MINOR
 - PODROST - HEDERA HELIX
 - TRAVNATÁ PLOCHA
 - CESTA V TRÁVNÍKU
 - KOMPOST
 - STUDNA
 - UMĚLECKÁ DÍLA

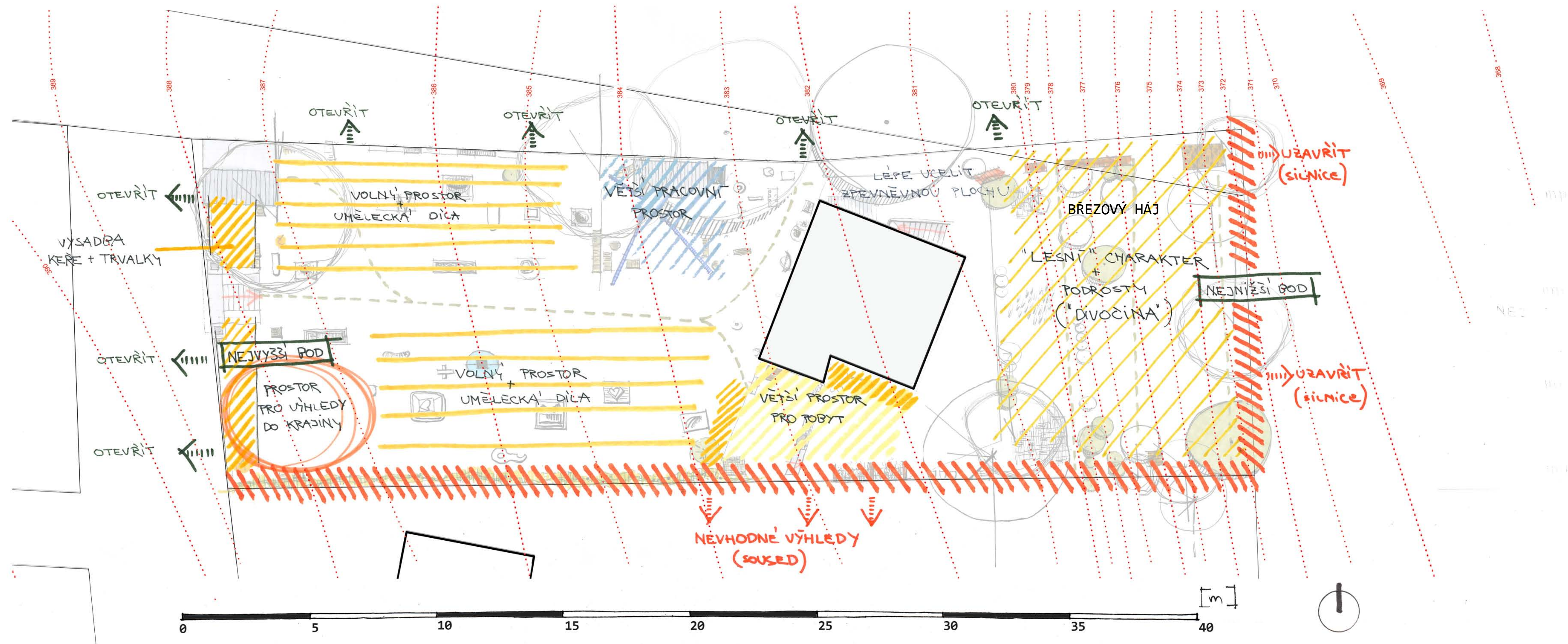
- 1** KŮLNA NA UHLÍ
- 2** PRACOVNÍ PROSTOR
- 3** ZVEDACÍ TROJNOŽKA NA SOCHY
- 4** STŘÍŽKA
- 5** DŘEVĚNÉ ZÁBRADLÍ
- 6** KAMENNÁ ZÍDKA
- 7** DŘEVĚNÁ LAVIČKA
- 8** KAMENNÉ SCHODY
- 9** DŘEVENÝ PLOT
- 10** DRÁTĚNÝ PLOT
- 11** ZPEVNĚNÁ PLOCHA

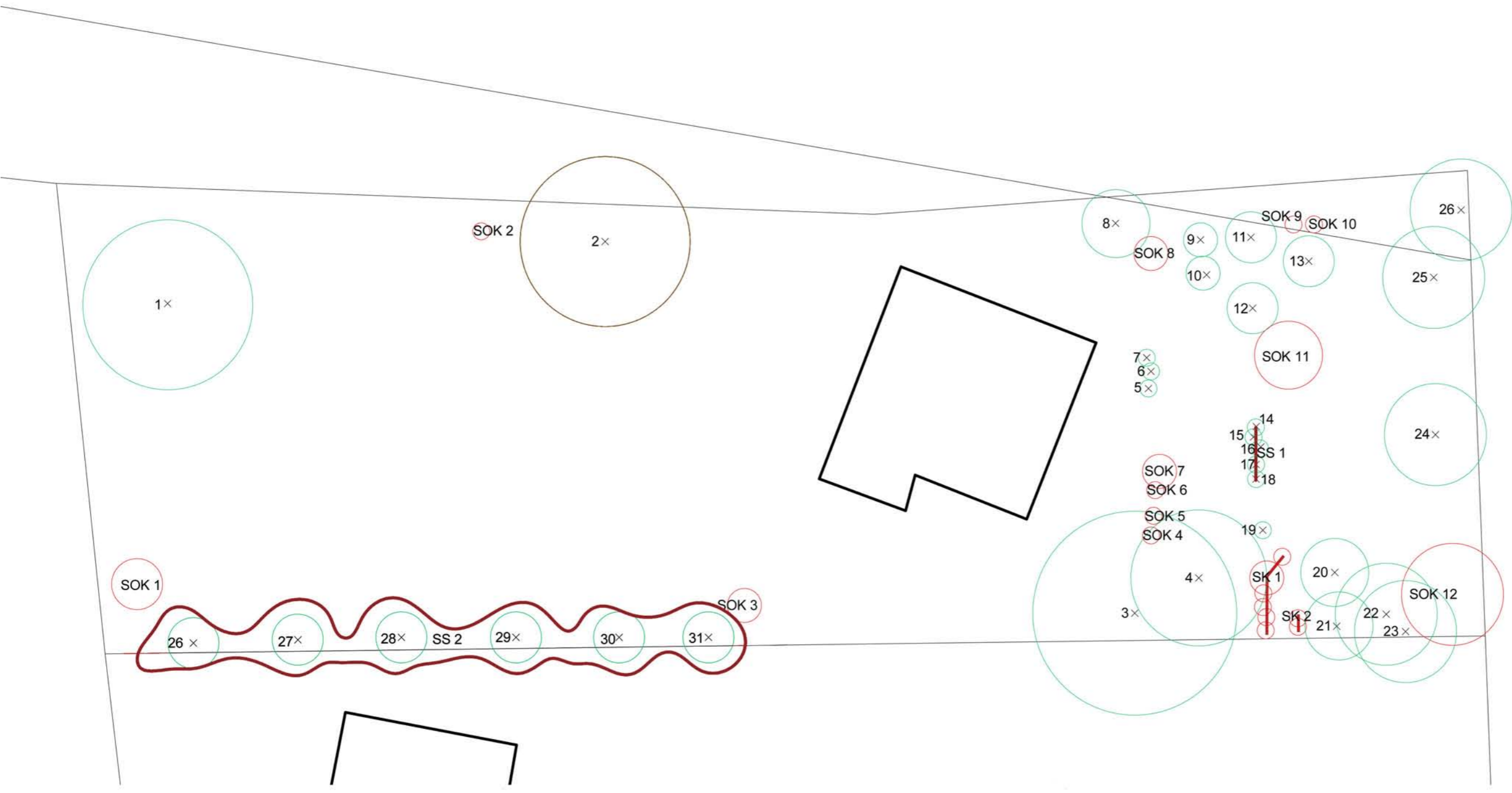
- VSTUP DO ZAHRADY
- VSTUP DO DOMU
- VRSTEVNICE
- SMĚR TERÉNU










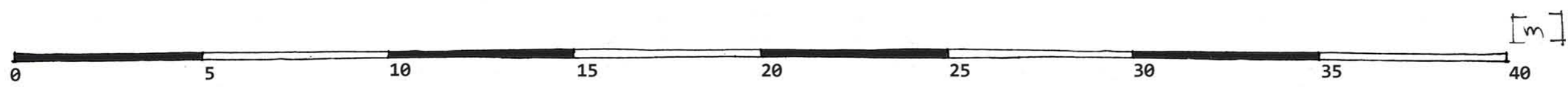
- LEGENDA:
- OKRASNÁ FUNKCE
 - PRACOVNÍ FUNKCE
 - UŽITKOVÁ FUNKCE
 - POBYTOVÁ FUNKCE
 - PLOCHA STROMOVÝCH NÁLETŮ
 - TRAVNATÁ PLOCHA
 - PĚŠÍ PROVOZ
 - VÝZNAMNÝ VÝHLED DO KRAJINY
 - VÝZNAMNÝ VÝHLED Z OKNA CHATY DO OKOLÍ





LEGENDA:

-  strom SAD.HOD.3
-  strom SAD.HOD.4
-  skupina stromů, CELK.POT.1
-  soliterní keř, SAD HOD.1
-  skupina keřů, CELK. POT.1



Identifikační atributy				Taxační atributy					P.a.		Kvalitativní atributy													
Vegetační prvek (VP) -typ	Poř.č. složeného VP	Poř.č. stromu	Taxon (Rod-druh-vnitrodruhová jednotka)	stáří	Výška (m)	Báze koruny (m)	Šířka koruny (m)	Výčetní tloušťka (cm)	P.a.		Fyziologická vitalita	Poranění kmene	Poranění koruny	Dř.houby, hniloby, dutiny	Chybné větvení	Nepříz. těžiště a geometr.	Suché části koruny	Příznaky v kořen.prostoru	Jiná poškození	Biomech.vitalita celkem	Sadovnická hodnota	pendr.pot.složeného VP	Poznámka	
									1-5	T/V														1-5
ST		1.	Malus sp.	25	6	1,5	5	20	4	V	3				1						3	3		
ST		2.	Prunus avium	30	9	2	5	23	4	V	4	1			1	1					4	4		
ST		3.	Thuja plicata	18	7	1	6	18	4	V	3											3		
ST		4.	Prunus domestica	12	5	1	4	15	4	V	4	1			1						3	4		nedostatek místa
ST		5.	Acer platanoides	3	1,5	0,4	0,5	6	1	V	2											3		nálet
ST		6.	Acer platanoides	3	1,5	0,5	0,5	7	1	V	2											3		nálet
ST		7.	Acer platanoides	3	1,5	0,5	0,5	5	1	V	2											3		nálet
ST		8.	Salix sp.	3	2	1,3	1	4	2	V	1											3		
ST		9.	Salix sp.	3	3	1	1	3	2	V	1											3		
ST		10.	Malus sp.	10	5	1,5	1	15	2	V	2											3		
ST		11.	Quercus robur	8	2	1	1,5	10	1	V	1											3		nálet
ST		12.	Acer platanoides	5	3	1,5	1,5	7	1	V	1											3		nálet
ST		13.	Juglans regia	6	2	1,4	1,5	12	1	V	1											3		nálet
ST		14.	Acer platanoides	4	2	1	0,5	7	1	V	1											3		nálet
ST		15.	Acer platanoides	4	2	0,5	0,5	7	1	V	1											3		nálet
ST		16.	Acer platanoides	4	2	1	0,5	8	1	V	1											3		nálet
ST		17.	Acer platanoides	4	2	0,7	0,5	7	1	V	1											3		nálet
ST		18.	Acer platanoides	4	2	0,5	0,5	6	1	V	1											3		nálet
ST		19.	Acer platanoides	4	3	1	0,5	7	1	V	1											3		nálet
ST		20.	Acer platanoides	5	4	2	2	9	2	V	2											3		
ST		21.	Malus sp.	9	5	1,5	2	14	2	V	2											3		
ST		22.	Picea abies	12	5	2	3	13	3	V	3											3		
ST		23.	Picea abies	12	4	2	3	13	3	V	3											3		
ST		24.	Juglans regia	8	5	1,2	3	8	3	V	2											2		
ST		25.	Picea abies	12	6	1,5	3	12	3	V	3											3		
ST		26.	Prunus avium	15	6	2	3	18	3	V	4					1						4		



Obr. 190: Mapování vegetačních prvků během inventarizace

Tab. 1, 2, 3, 4: Inventarizační tabulka

Skupina stromů - Ss						
poř.č.	počet (ks)	zápoj	období založ.	plocha (m2)	celk. pot.	poznámka
Ss 1	5	Z	před 2 lety	1	1	
Ss 2	6	Z	před 10 lety	0,3	1	

Skupiny keřů - SK								
poř.č.	taxon	pěst. tvar	taxon (%)	střed. v.	plocha (m2)	hor. zápoj	celk. potenciál	poznámka
SK 1	Sorbaria sorbifolia	V	15	1	1,79	Z	1	
	Sambucus nigra	V	15	1		Z		
	Sambucus nigra	V	15	0,5		Z		
	Sambucus nigra	V	15	0,5		Z		
	Sambucus nigra	V	15	1		Z		
	Sambucus nigra	V	15	1		Z		
SK 2	Euonymus europaeus	V	50	1	0,4	Z	1	
	Euonymus europaeus	V	50	0,5		Z		

Solitérní keř - SOK							
poř.č.	taxon	výška (m)	šířka (m)	pěst. tvar	SAD. HOD.	poznámka	
SOK 1	Chaenomeles sp.	0,7	1,5	V	1		
SOK 2	Spiraea cinerea	0,5	0,5	V	1		
SOK 3	Thuja plicata	1	1	V	1		
SOK 4	Swida sanguinea	1	0,5	V	1		
SOK 5	Swida sanguinea	1	0,5	V	1		
SOK 6	Juniperus squamata	1	1	V	1		
SOK 7	Juniperus squamata	1	0,5	V	1		
SOK 8	Forsythia x intermedia	1,5	1	V	1		
SOK 9	Berberis vulgaris	0,7	0,5	V	1		
SOK 10	Berberis vulgaris	0,5	0,5	V	1		
SOK 11	Corylus avellana	2	2	V	1		
SOK 12	Corylus avellana	2,5	3	V	1	vícekmn	



6.2 Popis návrhu

I přesto, že se modelový objekt nachází v zahrádkářské kolonii Břízky, zahrada jako typická zahrádkářská zahrada rozhodně nevypadá. Má vlastně jiného ducha než ostatní zahrady kolem a s tímto vědomím bylo k návrhu přistupováno. Zahrada na konci kolonie. Lehce opuštěná. Jen z jedné strany sousedův pozemek, z ostatních stran se zahrada dotýká lesu. A tento letmý dotek bylo záměrem podpořit a zvětšit jeho sílu. Tedy otevřenost k lesu, k přírodě, vzájemný klid, a odklon od civilizace, sousedů.

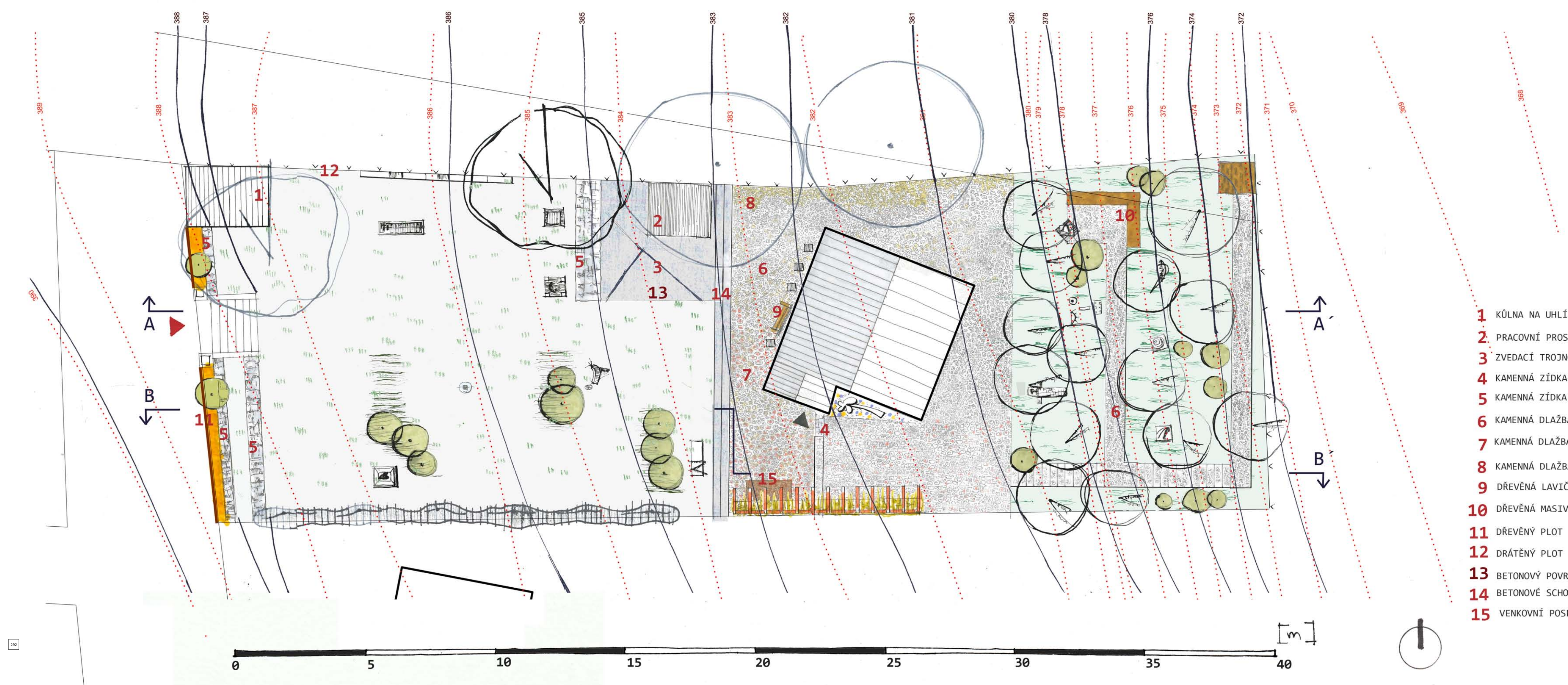
Na první zdání zahrada může působit lehce neudržovaně, zanedbaně. Snad je to způsobené jednak tím, že majitel byl ještě v nedávné době nemocný, a jednak, že se na zahradě nachází hromada různých věcí, jak věcí důležitých, tak i snadno postradatelných. Mimojiné zahrada je v nadsazeném slova smyslu pokryta umělcovými sochami, větších i menších rozměrů. A to byl také jeden z prvních koncepčních myšlenek, eliminovat počet soch, a dát tím důraz těm zbývajícím, a zejména v horní části zahrady prostor více uklidnit, vyčistit, dát mu větší volnost, lehkost, jednoduchost. Dám šanci volné travnaté ploše (majitel rád na trávě se svými přáteli medituje a dívá se přitom do nebe). V dolní části se nachází jiný problém s nadměrným zahuštěním. A to vysoké zastoupení stromovitých náletů. Tento prostor za domem v silně svažitém terénu také bude uklidněn. A to v jednoduché jednotné formě. Vzhledem k historii a názvu celé kolonie, bude navrženo vrácení zastoupení břízy bělokoré. Bude vytvořen velmi příjemný březový háj, který poskytne místo pro zklidnění, odpočinek, možnost posezení ve stínu, ale zároveň ve svém soukromí. To je ten rozdíl od vedlejšího „veřejného“ lesa. Březový háj nejenom, že poskytne krásný kus přírody, ale zároveň bude sloužit i jako přírodní galerie. Vytvoří se zde 2 stupňovité zpevněné kamenné cesty, jedna z nich vede k intimnímu posezení na masivní, syrové dřevěné lavici, kde jako moment překvapení se nám prostor k posezení najednou otevře a budeme moci obdivovat umístěnou sochu, umělcovu nejoblíbenější. Druhá cesta, nižší, vede ke kompostu. Kompost není majitel tam často používán, přece jenom chata není určena ke každodennímu provozu, takže pro někoho delší cesta ke kompostu nebude žádným problémem. Pod břízami budou podrostové trvalky stínomilné (břečťan, barvínek, čemeřice, sasanky, lesní charakter). Schody ve svahu budou tvořeny kamenem, stejně jako „uličky“ do svahu. Dále pak kamenem bude tvořena zpevněná plocha kolem dokola domu. Stávající konstrukce na révu vinnou bude navržena v jiné formě. Bude jí tvořit staré železné trubky, jeden z konců bude namočen v bílé barvě. Pod touhle konstrukcí bude umístěn stůl k venkovnímu posezení. Terén se zvedá nahoru, bude překonán pomocí 2 stupňových betonových schodů. Napravo od domu se nachází pracovní plocha, je navržena v lehce větších rozměrech. I zde bude povrch ztvárněn světlým betonem, aby plocha byla rovná, tím pádem co nejideálnější pro pracovní činnosti. Dále tahle půlka zahrady zůstává vesměs stejná. Jen se eliminuje počet soch a budou umístěny s rozvahou. U schodů, strana podél cesty. Zde bude vytvořena, na jedné straně, 1 stupňová kamenná zídka, na straně druhé, 2 stupňová kamenná zídka, která poskytne příjemné posezení, převážně pro překrásný výhled do okolní krajiny. Je to místo, ke se vysočanská krajina nejlépe otevírá pozorovateli. Tudiž tenhle potenciál byl dále zpracován a bude zde umístěno místo k rozjímání a pohledům do krajiny. Plot oddělující pozemek od okolního prostoru bude navržen dřevěný. Pod ním bude trvalkový záhon lučního charakteru, protože se místo nachází na nejslunnější části zahrady, stane se vesměs jediným květinovým záhonem. Záhon bude tvořen typickou luční květenou, skoro až plevelí. Sortiment v duchu lučních květin, světlomilné (kopretina, šalvěj, pryskyřník, heřmánek, kostival,..) mohou být zastoupeny i tzv. „skalničky“. U vstupu na obou stranách jsou navrženy ovocné keře aronie. Na volné ploše jsou také navrženy keře.

Zde se bude jednat o kombinaci mezi ovocnými keři (aronie, rybíz černý, muchovník, dřín) a listnatým, i bohatě kvetoucími keři (líška, zlatice,...). Stávající jabloně ve tvaru špalír budou ponechány. Trávník lučního charakteru.

Koncept zahrady je velmi jednoduchý. Příroda má dostatečnou volnost pro svoji činnost a nebude nikterak omezována, může se zcela projevit. Za chvíli všechno zaroste a my budeme rádi. Návrh respektuje potřeby a zájmy majitele - umělce. Ten si nadále bude užívat krásných dnů ve vysočanském městě Ledči nad Sázavou.







Obr. 198, 199, 201: Referenční obrázky k březovému háji

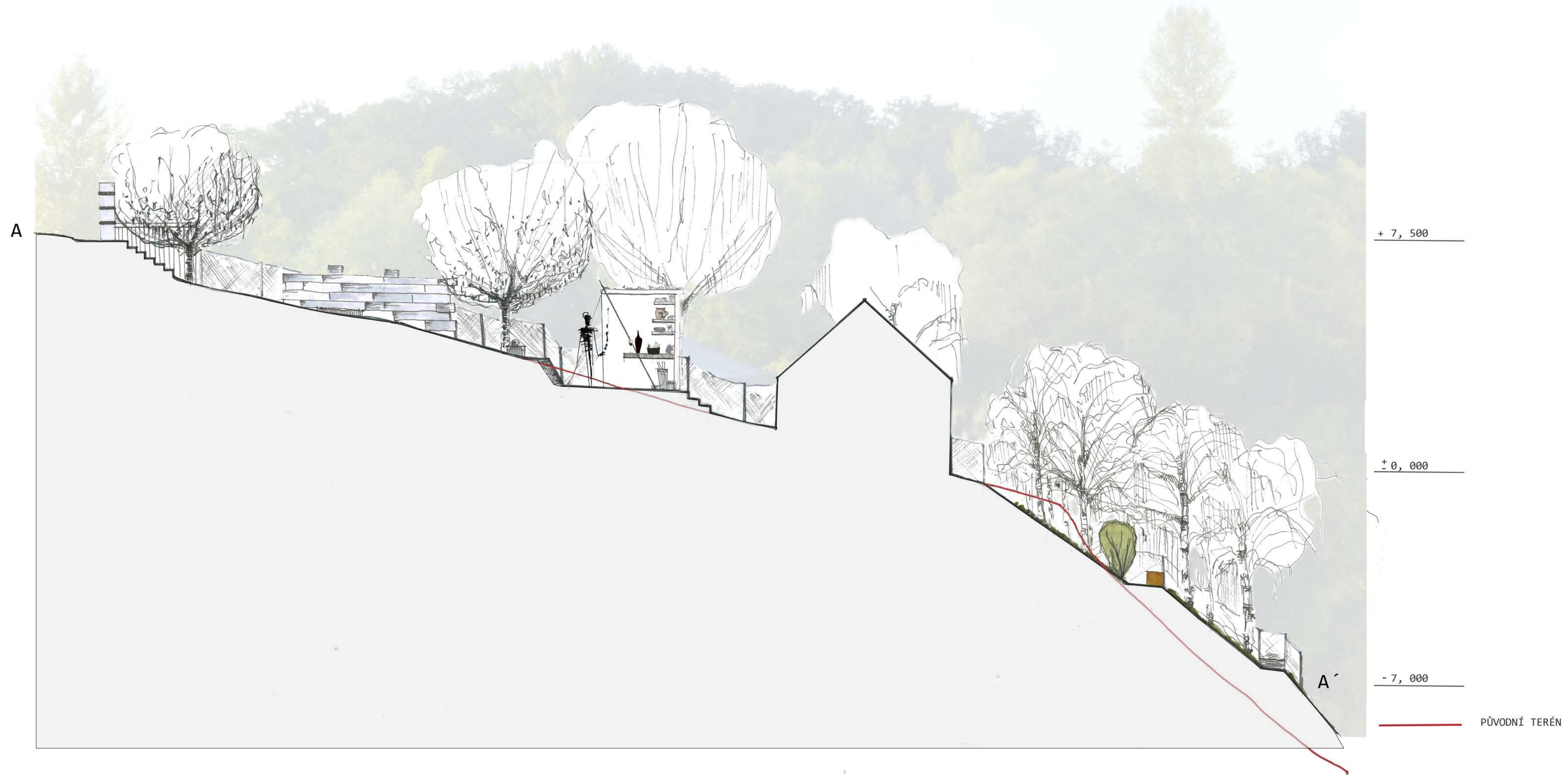


LEGENDA:

-  OVOCNÝ STROM STÁVAJÍCÍ
-  OVOCNÝ STROM NOVÝ - *Prunus avium*
-  LISTNATÝ STROM NOVĚ NAVRŽENÝ - *Betula pendula*
-  OVOCNÝ KEŘ NOVĚ NAVRŽENÝ
-  LISTNATÝ KEŘ NOVĚ NAVRŽENÝ
-  JABLONĚ - ŠPALÍROVÁ FORMA
-  TRVALKOVÝ ZÁHON
-  TRVALKOVÝ ZÁHON-JARNÍ EFEMEROIDY
-  RÉVA VINNÁ NA ŽELEZNÉ KONSTRUKCI
-  PODROST POD BŘEZOVÝM HÁJEM
-  TRAVNATÁ PLOCHA
-  KOMPOST
-  STUDNA
-  UMĚLECKÁ DÍLA

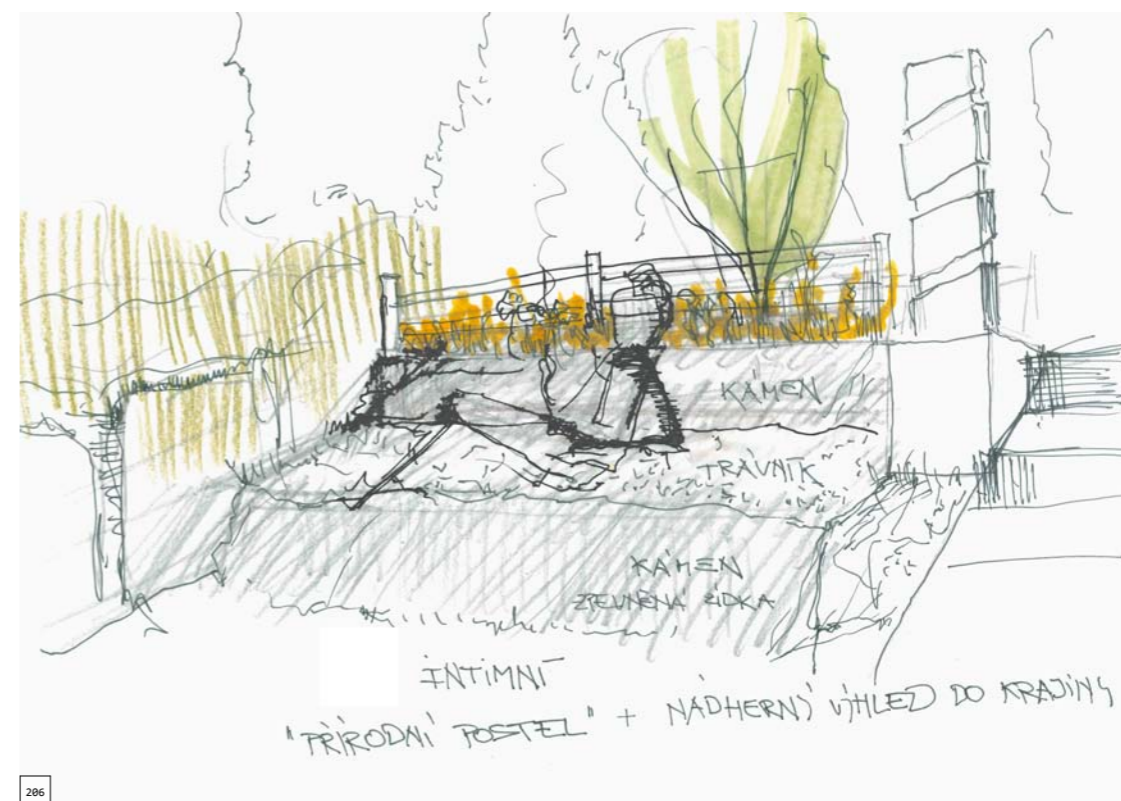
- 1** KŮLNA NA UHLÍ
- 2** PRACOVNÍ PROSTOR
- 3** ZVEDACÍ TROJNOŽKA NA SOCHY
- 4** KAMENNÁ ZÍDKA STÁVAJÍCÍ
- 5** KAMENNÁ ZÍDKA NVĚ NAVRŽENÁ
- 6** KAMENNÁ DLAŽBA
- 7** KAMENNÁ DLAŽBA + MOZAIKA
- 8** KAMENNÁ DLAŽBA + TRVALKY K SEŠLAPU
- 9** DŘEVĚNÁ LAVIČKA
- 10** DŘEVĚNÁ MASIVNÍ LAVICE
- 11** DŘEVĚNÝ PLOT
- 12** DRÁTĚNÝ PLOT
- 13** BETONOVÝ POVRCH
- 14** BETONOVÉ SCHODY
- 15** VENKOVNÍ POSEZENÍ

-  VSTUP DO ZAHRADY
-  VSTUP DO DOMU
-  VRSTEVNICE
-  VRSTEVNICE NOVĚ NAVRŽENÉ





204



Obr. 205: Schéma železné konstrukce na révu vinnou

Obr. 206: Skica 2 stupňovité kamenné zídky vybízející k příjemnému čemukoliv, nacházející se u vstupu do zahrady, s krásným výhledem do krajiny





208



7. DISKUSE

Bakalářská práce je prací, jejímž cílem bylo zkoumání soukromých zahrad tvůrčích uměleckých osobností. Jejím těžištěm byli současní čeští umělci. Byla snaha nalézt mezi nimi určitou linku, specifičnost, čím by se daly charakterizovat, anebo odlišit se od zahrad zahradních architektů. Jsou to zjištěné poznatky vycházející zejména z terénních průzkumů. Bylo bádáno po užším vztahu mezi umělcem – jeho zahradou. Odborná literatura dopomáhala jen při nastínění umělecké činnosti u osobností dokazující zájem o zahradní umění či zahradní architekturu z historického pohledu.

V praktické části bylo provedeno několik příjemných návštěv, při níž byly zkoumány jednotlivé zahrady. Je tedy nezbytné připomenout, že podstatné poznatky jsou z těchto návštěv získány. I když se může zdát určitá podoba mezi nimi, i mezi umělci, lze každou návštěvu vnímat i odlišně. A tento prvotní dojem se posléze projevil i na způsobu tvorby umělcovy zahrady. Jednoznačně lze shrnout první specifikum umělcova vnímání své zahrady jako své umělecké dílo. Má k ní silný vztah, prakticky již od dětství. Pevný vztah k přírodě, k čemukoliv živému či měnícímu se. Proč tomu tak je? Domnívám se, že touhle cestou může být umělec svobodný, bezstarostný a nabytý stále novými a novými nápady, tvůrčí činností a inspirací ke své umělecké tvorbě. Jako umělce by vás mělo přitahovat nové, nepoznané, a to zahrady jsou. Samozřejmě se liší jednotlivé přístupy umělců k zahradě. Odlišnost je ovlivněna autorovým citem, emocemi, láskou, vkusem, svými osobními zkušenostmi či okolními neovlivnitelnými podmínkami. Ač jsou umělci světem vnímány jako lidé svobodní, šílenci, volnomyšlenkáři, a tak trochu jiní, pravda je někde jinde. Samozřejmě, že jistým způsobem se musí odlišovat od „normálních“ lidí, ale ta odlišnost je opravdu přirozená, blízká a sympatická. Jak bylo zjištěno během osobních schůzek, umělci jsou velmi všestranně založeni, mají široké znalosti v oboru filozofie a v různých dalších směrech a tradic. A tyhle znaky by někteří z nich rádi implementovali do svých zahrad. Jsou velmi citliví, všímaví, vynalézaví, pozorní pro detail, nadšení pro barvu, světlo, proměnu. Tyhle podstatné vlastnosti ovlivňují umělcovu tvorbu zahrady. Jednoduše využívají svou vrozenou intuici, svého citu a osobního vnímání. Umělec se zejména opírá o svou intuici a z té čerpá vyplývající inspiraci. Bylo tak vyhodnoceno mimojiné i na základě literatury, kdy Isamu Noguchi bez jakékoliv zahradnické průpravy navrhoval zahrady na základě jeho přirozené intuice. Monet také sázel květiny, které by se mu líbily na plátně. A půdorys Roberta Burle Marxe působí jako dílo samo o sobě. Umělec, než aby on sám zásadně ovlivnil zahradu, i třeba svými uměleckými aktivitami, je spíše zahradou inspirován pro svou budoucí tvůrčí činnost. Tedy funguje to naopak. Například pro Karla Čapka byla práce na zahradě inspirující ke tvorbě svých sloupků do časopisu.

I když jsou přístupy a potřeby využití zahrady rozdílné, umělci zastávají jednotného názoru preferujícího volnost rostlin. Jako společný bod pro zahrady je fakt, že zásahy do růstu rostlin jsou jen minimální, jen lehce usměrňované. To vyhodnocuje jisté specifikum pohledu jednotlivých umělců na zahradní umění. A důvod? Umělcům se líbí záhony evokující divočinu, jungle, charakter lesu, záhony bez jasného řádu, i neobvyklého druhového složení, tvaru a pravidelné údržby. Umělci jsou nadšení pro všechno, co kvete, voní, proměňuje se v rámci celého roku. Je to pastva pro oči a umělci čerpají inspiraci pro svou tvorbu. Nevyznávají striktní kompozici v zahradách. Zajímavý je i pohled jednotlivých umělců na otázku umístění uměleckého díla, např. sochy, na zahradě. Bylo zjištěno několik výpovědí, a to jednak, že umístění chápou jako hanobení zahrady, nikdy by tak

neučinili, někdo jiný cítí, že dané místo svou sochu potřebuje, další již má na zahradě několik soch, ať už má jejich umístění pevné místo, nebo se jedná jen o chvilkové řešení, a tím se zahrada stává jistým odkladištěm, někdo vnímá umělecké dílo v podobě drobné architektury či samotné zahrady.

Názory na specifické kompoziční prvky uměleckých zahrad vznikaly postupně. Jednotlivě se prvky více či méně opakují. Lze sledovat časté zastoupení ovocných stromů, zejména pak jabloní a ořešáku královského. Jako důvod je vyzdvihovaná jeho užitečná funkce a poskytnutí příjemného stínu ve slunečném období. Většina umělců mi tyhle tvrzení potvrdila. Ovocné stromy díky svému bohatému kvetení a pak zejména díky svým plodům, na množství ovšem podle tázaných nezáleží. Jako jistý fenomén se objevuje fenomén vody ve formě studny či jezírka, a fenomén ohně - ohniště. Jsou to důležité živly pro ně, u kterých tráví volný čas. Dalším podstatným prvkem v zahradě je kompost, jako živá hmota podporující správný chod zahrady.

8. ZÁVĚR

Práce se zabývá tématem, jež není zcela přesně ztvárněno, ale rozhodně je atraktivní a aktuální. Přínosem praktické části práce je seskupení důležitých informací týkající se tématu uměleckých zahrad a analytické práce zkoumají specifikum pohledu jednotlivého umělce. Práce přinesla pouze základ, podklad pro další bádání či užší specifičnost. Všechny podstatné poznatky byly zjištěny v rámci terénního průzkumu. A na základě toho je celá tahle práce postavena.

Zkoumání uměleckých zahrad a jejich analyzování vyústilo k nalezení specifických prvků utvářející zahradu či zahradní umění. I přesto, že každý umělec má svým způsobem jiný přístup, tím pádem jiná byla i jeho zahrada, lze lehce vyčíst určitá specifika těchto zahrad. Každá zahrada obsahovala ovocné stromy, zejména jabloně, pro svoje jarní kvetení i podzimní úrodu, umělec jí pozitivně vnímá a sleduje její proměny po dobu celého roku. Velmi často se nám opakuje zastoupení ořešáku královského. Díky svému příjemnému stínu. Dále oblíbené je i zastoupení mechu v trávníku. Díky svoji zelené barvě a příjemnému chození. To, co typičtí zahradníci neradi vidí, umělci v tom nachází zalíbení a radost. Jako opakující se kompoziční prvek jsou přírodní živly, jako je voda a oheň, dále pak organický prvek v podobě kompostu. Spíše ženy pěstují zájem o trvalky, muži spíše o stromy, kameny. Umělecká díla se odrážela podle toho, v jakém uměleckém zaměření se umělec vyskytoval. Jako hlavní spojující specifičnost bylo nalezení určité divokosti zahrad, anebo alespoň její budoucí vize. Zahrady působí více uvolněně, je jim ponechána volnost, lidský zásah jen lehce usměrňuje její podobu.

Jednoznačně lze říci, že v uměleckých zahradách nenalezneme přísnou kompozici, jedná se spíše o postupně rostoucí prostor. Umělci jsou nadšení pro přirozený růst a celkově přirozenou podobu celé zahrady, vegetací počínaje až po použitý materiál, použití zejména kamene a dřeva. Zahrady jsou více uvolněné, přírodní, tradiční, otevřené a divočejší.

Společné prvky sledovaných uměleckých zahrad:

- veškeré zásahy a úpravy jsou provedeny citlivě, v rámci širších souvislostí, na základě umělceva tvůrčího zaměření,
- charakter divočiny, lesa, jungle,
- ponechání volnosti růstu rostlin, jen lehký lidský zásah a usměrňování,
- respektování umělcových zájmů, potřeb, a tím pádem udání správných funkcí zahrady (zejména funkce krajinářská, užitková, pobytová a výtvarnost),
- dostatečné místo pro volný pohyb,
- místo pro pobyt (ohniště, altán),
- používání domácích druhů (i zdomácnělých) než cizokrajných, dále pak trvalkové, méně pak zeleninové záhony,
- pěší provoz nemusí být definován pevnou dlažbou, ale spíše dát možnost volnému pohybu bez udání jednoho směru, spíše pocit volnosti, vlastní volby pohybu,
- používat přírodní materiály (kámen, dřevo) či již použitý materiál,
- umělecké dílo je umístěno citlivě, většinou má nevšední, kreativní podobu a vyjádření
- časté zastoupení kompostů

9. SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá uměleckými soukromými zahradami. Snaží se najít jejich charakter, specifika, využití kompozičních prvků a principů. Práce je doplněna i o krátký historický přehled umělců zabývajících se zahradním uměním či zahradní architekturou. Ale těžiště práce je postaveno na zkoumání současných českých umělců. Bylo uskutečněno 16 návštěv po České republice a zkoumáno in situ danou problematiku. Poznatky byly analyzovány a představeny spolu i s uměleckými aktivitami, kterými se jednotlivý umělec zabývá. Myšlenka „2 I“, což znamená zaprvé *intuice*, zadruhé *inspirace*. Dvě podstatná těžiště, dvě roviny, úzce spojující vztah umělec - zahrada. Bylo tak vyhodnoceno mimo jiné i na základě literatury, ale zejména pak během terénních průzkumů. Hledání uměleckého vlivu na tvorbu zahrady. Jako společné prvky byly vymezeny jako oblíbená v ovocných stromech, zastoupení ohniště, vody a kompostu, a zejména zahradu lidskými zásahy jen lehce usměrňovat. Svoboda, volnost a tradice jsou více preferovány. Cíl dosažení pocitu zahrady přirozené, lehce divoké, zarostlé. Daná východiska a poznatky byly použity a využity v praktické části práce na vybraném modelovém území. Je vypracovaná studie podložena grafickým materiálem. K modelovému území bylo přistupováno citlivě, aby současný návrh uctíval a zachoval původní podobu, atmosféru i obsah vytvořený umělcem.

10. SUMMARY

Bachelor thesis deals with the art private gardens. Struggling to find their character, specifics, using compositional elements and principles. The work is complemented with a brief historical overview of artists dealing with garden art and landscape architecture. But the focus of the work is based on exploration of contemporary Czech artists. It made 16 visits to the Czech Republic and studied in situ the issue. The idea of "2 I", which means, first, intuition, secondly inspiration. Two substantial gravity, two planes, closely linking relationship artist - garden. It was then evaluated among others on the basis of literature. The findings were analyzed and presented together with artistic activities which each artist deals. As common elements were defined as the popularity of fruit trees, representation fireplace, water and compost, especially garden human intervention to regulate only slightly. Freedom, freedom and tradition are more preferred. The objective of achieving a sense of natural gardens, slightly wild, overgrown. Search artistic influence on the formation of the garden. Given the background and knowledge were used, and used in the practical part of the work on the selected model area. It commissioned a study supported by visual material. The modeled area was approached sensitively to the current proposal worship and maintain its original appearance, atmosphere and content created by artist.

11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

- BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 80-200-0609-5.
- ČAPEK, Karel. *Zahradníkův rok*. vydání třinácté. v Praze: Československý spisovatel, 1969. 128 s.
- HEINRICH, Christoph. *Claude Monet: 1840-1926*. Vyd. 1. Překlad Lola Teltscherová. Praha: Slovart, 2004, 96 s. Mistři světového umění. ISBN 80-720-9528-5.
- HULTEN, Pontus. *Niki de Saint Phalle: Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland*. 2nd ed. Stuttgart: Verlag Gerd Hatje, 1995. 309 s. ISBN 37-757-0582-1.
- KAFKA, F.H. *O umělecké tvořivosti: studie psychologická*. 1938. vyd. Praha: „ORBIS“ PRAHA, 1938. 272 s.
- KIRSCHNER, Zdeněk. *Josef Sudek: výběr fotografií z celoživotního díla*. 1. vydání: Panorama, 1982. Fotografie-Osobnosti: 120 s.
- SCHWARTZ, Marta Iris Montero. Foreword by Martha. *Burle Marx: the Lyrical Landscape*. London: Thames, 2001. 208 s. ISBN 05-005-1046-6.
- VACCARINO, Rossana a William Howard ADAMS. *Roberto Burle Marx: Landscapes reflected*. New York: Princeton Architectural Press, with Harvard University, Graduate School of Design, c2000, 72 p. 80 s. ISBN 15-689-8225-9.

Internetové zdroje

- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=121
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Claude_Monet
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=243
- http://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle
- <http://www.atelierjosefasudka.cz/cz/o-atelieru.html>
- <http://www.zapnimozek.cz/ctenarskydenik/zahradnikuv-rok/>
- <http://www.artlist.cz/>
- <http://www.jirimateju.cz/>
- <http://www.richardloskot.net/>
- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/168514-jan-merta-svym-prazanum/>
- <http://www.kurtgebauer.cz/>
- <http://www.alenafoustkova.com/>
- <http://www.sam83.cz/galerie/autori/sam/>
- <http://www.aleshnizdil.cz/>
- <http://www.m-janicek.eu/>
- <http://janfabian.com/>
- <http://pavelsterec.org/>
- <http://www.jankarpisek.cz/>
- http://jolanahavelkova.com/j_bio.html
- https://is.muni.cz/th/63942/prif_m/Regionalne_geograficka_analyza_zemedelstvi_okresu_HB.txt
- <http://www.bilekarpaty.cz/images/mapy/klima.pdf>
- <http://www.sudek-atelier.cz/cz/o-atelieru.html>
- http://www.skrener.cz/doc/Klimaticke_pomery_NB.pdf
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=243

12. SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ A TABULEK

- Obr. 1: Christo a Jeanne Claude u svého modelu
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=christo+a+jeanne+claude&es>
- Obr. 2: Návrh obalení ostrova
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=christo+a+jeanne+claude&espv>
- Obr. 3: Hotová realizace
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?tbm=isch&q=christo+a+jeanne+claude&ei=lqwhVc3dDI3watf5gIgh#imgdii=>
- Obr. 4: Claude Monet ve svém ateliéru
Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=claude+monet&es_sm=122&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=ii8hVYvoIcHusAHWi4HACA&ved=0CACQAUoAQ&biw=
- Obr. 5: Claude Monet na své zahradě, vznešené rosarium
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=claude+monet&espv=2&biw=>
- Obr. 6: Isamu Noguchi na zahradě
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=isamu+noguchi&espv=2&biw=>
- Obr. 7: UNESCO garden, Paříž, autor Isamu Noguchi
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=UNESCO+garden+in+paris+designed+isamu+noguchi&espv=2&biw=>
- Obr. 9: Niki de Saint Phalle a její malba technikou střelby z pistole
Dostupné z: HULTEN, Pontus. *Niki de Saint Phalle: Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland*. 2nd ed. Stuttgart: Verlag Gerd Hatje, 1995. 309 s. ISBN 37-757-0582-1.
- Obr. 10: Obří socha ženské postavy, výstava vzbudila velké pozdvižení a protesty návštěvníků
Dostupné z: HULTEN, Pontus. *Niki de Saint Phalle: Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland*. 2nd ed. Stuttgart: Verlag Gerd Hatje, 1995. 309 s. ISBN 37-757-0582-1.
- Obr. 11: Roberto Burle Marx
Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=roberto+burle+marx&es_sm=
- Obr. 12: Jeden z mnoha typických půsorysů od Roberta Burle Marxe, působící jako samo o sobě umělecké dílo
Dostupné z: SCHWARTZ, Marta Iris Montero. Foreword by Martha. *Burle Marx: the Lyrical Landscape*. London: Thames, 2001. 208 s. ISBN 05-005-1046-6.
- Obr. 13: Josef Sudek, v pražských Petřínských sadech během focení
Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=josef+sudek&es_sm=122
- Obr. 14, 15, 16: Současný stav bývalého ateliéru a přilehlé zahrady Josefa Sudka na Újezdu v Praze
Autor
- Obr. 17: Karel a Josef Čapek trávící čas na své zahradě
Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=karel+%C4%8Dapek&espv=2&biw=>
- Obr. 18, 19, 20: Současný stav zahrady bratří Čapků na pražských Vinohradech
Autor
- Obr. 21, 22: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Dostupné z: <http://www.kokoliam.eu/>, https://www.google.cz/search?q=vladimír+kokoliam&es_sm=
- Obr. 23: Vladimír Kokolia na své zahradě, v zahradním altánku
Autor
- Obr. 24: Situace zahrady
Autor
- Obr. 25: Pohled na protilehlý kopec
Autor
- Obr. 26, 27, 28: Fotografie zahrady
Autor
- Obr. 29: Pohled na zahradní altán vedle jasan ztepilý
Autor
- Obr. 30: Jabloňový sad
Autor
- Obr. 31: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Dostupné z: <http://janpfeiffer.info/>
- Obr. 32: Jan Pfeiffer na své zahradě
Autor
- Obr. 33: Situace zahrady
Autor
- Obr. 34: Schody vytvořené umělcem
Autor
- Obr. 35, 36, 37: Fotografie zahrady
Autor
- Obr. 38: Osvětlení na maringotce nacházející se na zahradě
Autor
- Obr. 39: Stará skřípající zahradní studna
Autor
- Obr. 40, 41: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Dostupné z: <http://www.jirimateju.cz/>
- Obr. 42: Jiří Matějů při práci na své zahradě
Autor
- Obr. 43: Situace zahrady
Autor
- Obr. 44, 45, 46, 47: Fotografie zahrady
Autor
- Obr. 48: Kamenná spirála spolu se zahradou
Autor
- Obr. 49, 50: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby
Dostupné z: <http://www.adamgallery.cz/vaclav-girsa>, <https://www.google.cz/search?q=vaclav+girsa&espv=2&biw=>
- Obr. 51: Václav Girsá na své zahradě
Autor
- Obr. 52: Situace zahrady
Autor
- Obr. 53: Bývalá plocha tenisového kurtu, dnes ovocný sad
Autor
- Obr. 54: Hranice mezi bývalým tenisovým kurtem a zbylou zahradou
Autor
- Obr. 55, 56: Fotografie zahrady

Autor

Obr. 57: Pohled na lavečku

Autor

Obr. 58: Bujně popnutá vila Vistarií

Autor

Obr. 59, 60: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=jan+merta&espv=2&biw=>

Obr. 61: Jan Merta u café laté

Autor

Obr. 62: Situace zahrady

Autor

Obr. 63: Dominanta zahrady, vzrostlý ořech

autor

Obr. 64: Stinný trvalkový záhon

Autor

Obr. 65: Pohled na kamenné zídky vytvořené umělcem, terén zahrady

Autor

Obr. 66: Pohled na dům a zahradu od rybníka

Autor

Obr. 67, 68: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: <http://www.richardloskot.net/>

Obr. 69: Richard Loskot a Pavla

Obr. 70: Situace zahrady

autor

Obr. 71: Pohled na dům

autor

Obr. 72: Pohled na nejnižší část zahrady

autor

Obr. 73, 74: Umělcova část zahrady

Autor

Obr. 75, 77: Detaily z umělcovy části zahrady

autor

Obr. 76: Dominanta zahrady, dvě vzrostlé lípy a pohled na město, řeku Labe

Autor

Obr. 78: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: <http://www.kurtgebauer.cz/>

Obr. 79: Kurt Gebauer se svoji ženou Libuší

autor

Obr. 80: Situace zahrady

Autor

Obr. 81, 82, 83, 84: Fotografie zahrady spolu s uměleckými díly

Autor

Obr. 85, 86: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=zdeněk+hůla&es_sm=

Obr. 87: Zdeněk Hůla na své zahradě

autor

Obr. 88: Situace zahrady

autor

Obr. 89: Pohled ze zahrady na místní kostel

autor

Obr. 90, 91, 92: Fotografie zahrady spolu s uměleckými díly

Autor

Obr. 93: Okno do umělcova ateliéru

autor

Obr. 94: Socha Záznamník slunečního svitu

Autor

Obr. 95, 96: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: <http://www.alenafoustkova.com/>

Obr. 97: Alena Foustková na zahradě

autor

Obr. 88: Situace zahrady

autor

Obr. 99, 101, 102: Fotografie zahrady

autor

Obr. 100: Umělecké dílo na travnaté volné ploše

Autor

Obr. 103: Trvalkový a bylinný záhon podél plotu

autor

Obr. 104: Staré jabloně podél domu

Autor

Obr. 105, 106: Ukázka výtvarné činnosti a tvorby

Dostupné z: <http://www.sam83.cz/galerie/autori/sam/>

Obr. 107: Sam Sráč na své zahradě

Sam Sráč

Obr. 108: Situace zahrady

autor

Obr. 109: Pohled z patra dolů z domu heARTbreakers

autor

Obr. 110: Zahradní studna, v pozadí dům heARTbreakers

autor

Obr. 111: Vzrostlá vistárie

autor

Obr. 112, 113: Umělecké detaily na zahradě

Autor

Obr. 114: Pohled na rybník pod jabloní, vstupy do domu

autor
Obr. 169: Skryš v rozlehlém jehličnatém keři
Autor
Obr. 171: Pohled na hlavní vstup do domu z ulice
autor
Obr. 172, 173: Detaily přírodních povrchů, jejich kombinace, světlo, kontrast
Autor
Obr. 174: Lokalizace Ledče nad Sázavou v rámci České republiky
Upraveno, autor
Obr. 175, 176, 177: Jiří Bašta
Autor
Obr. 178: Městské věže
Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Ledeč+nad+Sázavou/>
Obr. 179: Náměstí Leděč nad Sázavou
Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Ledeč+nad+Sázavou/>
Obr. 180: Letecký snímek Leděč nad Sázavou
Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Ledeč+nad+Sázavou/>
Obr. 181: Veřejné prostory kolem řeky Sázavy
Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Ledeč+nad+Sázavou/>
Obr. 182: Pohled na hrad a kostel
Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Ledeč+nad+Sázavou/>
Obr. 183: Pohled na modelové území
Autor
Obr. 184: Analýza širší vztahy modelového území
Autor
Obr. 185: Situace stávajícího stavu
Autor
Obr. 186: Analýza stávající vegetace
Autor
Obr. 187: Analýza modelového území
Autor
Obr. 188: Východiska z analýz
Autor
Obr. 189: Inventarizace
Autor
Obr. 190: Mapování terénu během inventarizace
Autor
Obr. 191, 192, 193, 194, 195, 196, 97, 198: Fotografie modelového území
Autor

Obr. 198, 199, 201: Referenční obrázky k březovému háji
Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=birch&es_sm=122&source=lnms&tbm=isch&sa

Obr. 202: Situace
Autor

Obr. 203: Řez A - A'
Autor
Obr. 204: Řez B - B'
Obr. 205: Schéma železné konstrukce na révu vinnou
Autor
Obr. 206: Skica 2 stupňovité kamenné zidky vybízející k příjemnému čemukoliv, nacházející seu vstupu do zahrady, s krásným výhledem do krajiny
Autor
Obr. 207: Perspektiva I.
Autor
Obr. 208: Perspektiva II.
Autor
Obr. 209: Perspektiva III.
Autor

Tab. 1, 2, 3, 4: inventarizační tabulka

Autor